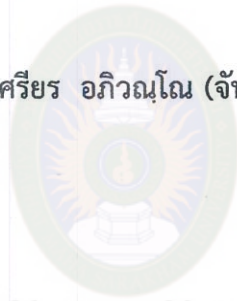

Mx 130018

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
ในจังหวัดสุรินทร์

พระประเสริฐ อภิวัฒน์ (จันคำ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2563

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ พระประเสริฐ อภิวัฒน์ (จันทน์) แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร สุนทร)

กรรมการ

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาณี อินทร์จันทน์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

กรรมการ

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย)

(อาจารย์ ดร.รังสรรค์ อินทร์จันทน์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โภคสิทธิ์อัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรค้ำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน 20 ค.ศ. 2563.....ปี

ชื่อเรื่อง : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
ในจังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัย : พระประเสริฐ อภิวัฒน์โณ (จันคำ)

ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย
อาจารย์ ดร.รังสรรค์ อินทร์จันทร์

ปีการศึกษา : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนา ระดับการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกับการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 274 คน โดยได้จากการคำนวณจากสูตรของ ทาโรยามาเน โดยใช้แบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ สถิติสัมประสิทธิ์ Pearson Product Moment Correlation และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Enter ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย พบว่า (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านรายได้ รองลงมาคือ ด้านครูผู้สอนและครอบครัว (2) ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน รองลงมา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (3) ปัจจัยที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม

ในจังหวัดสุรินทร์ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยด้านการส่งเสริมครูผู้สอน มากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .666 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .644 ปัจจัยด้านผู้เรียน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .640 ปัจจัยด้านเพื่อน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .563 ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .559 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .556 ปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .550 และปัจจัยด้านรายได้ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .458 โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม สามารถอธิบายได้ร้อยละ 6.05 มีค่า $R^2 = .605$ และมีค่า $F = 50.721$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม มากที่สุดคือ ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ .201 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีค่าเท่ากับ .189 ปัจจัยด้านผู้เรียน มีค่าเท่ากับ .174 ปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ .141 ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ .094 ปัจจัยด้านเพื่อน มีค่าเท่ากับ .081 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ มีค่าเท่ากับ .066 และปัจจัยด้านรายได้ มีค่าเท่ากับ .056 ตามลำดับ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะ โรงเรียน คณะผู้บริหารและครู ควรมีการหาแหล่งเงินทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน ครอบครัวควรยอมรับในศักยภาพทางการเรียนของนักเรียน เพื่อนควรมีความจริงจังต่อกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องเรียนหรือเรื่องส่วนตัว ครูผู้สอนควรมีการสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนให้มากยิ่งขึ้น คือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน ควรมีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับนักเรียน ควรปรับการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ให้มากขึ้น

คำสำคัญ : การส่งเสริม, การพัฒนา, นักเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : Factors affecting the promotion of students in Phra Pariyadhamma School in Surin Province

Author : Phraprasian Aphiwanno

Degree : Master of Public Administration (Public and Private Management)
Rajabhat Mahasarakam University

Advisors : Assistant Professor Dr.Watcharin Sutthisai
Dr.Rungsun Injun

Year : 2020

ABSTRACT

The purposes of the study were; (1) to investigate the factors that affecting students' development at Phra Pariyattidhamma Schools in Surin province; (2) to study the relationship between the factors that affecting students' development at Phra Pariyattidhamma Schools in Surin province; and (3) to study the ways to develop students at Phra Pariyattidhamma Schools in Surin province. The participants were 274 people who related with Phra Pariyattidhamma Schools in Surin province from Taro Yamane theory. The instrument was the questionnaire. The statistic used included the frequency distributions, the mean, the average, the standard deviation, the hypothesis testing, the Pearson Product Moment Correlation, the Multiple Regression Analysis at significantly .05.

The results shown; (1) The result form the actors that affecting students' development at Phra Pariyattidhamma Schools in Surin province was at high level. While considering each part, every factor was at high level. Arranging from higher to lower, income, teachers, and family; (2) The level of developing students at Phra Pariyattidhamma Schools in Surin province was at high level. When considering each part, the highest level was the community development, the second one was the learners desired characteristics, and the lowest from these three factors was the learning achievement; (3) The factor that correlated with the students' development at Phra

Pariyattidhamma Schools in Surin province was highest related with the factor of supporting teachers. The correlation was at the medium level of .666, then there were the learning management at the medium level of .644, students at the medium level of .640, friends at the medium level of .563, the administrators at the medium level of .559, facility department at the medium level of .556, family at the medium level of .550, and income at the lowest level of .458 orderly which total significantly at .01; (4) The factor affecting students' development at Phra Pariyattidhamma Schools in Surin province totally 6.05%, $R^2 = .605$, and $F = 50.721$ which significantly at .01. When considering each part, the factor that affect the most were learning management at .201, teachers at .189, learners at .174, family at .141, administrators at .094, friends at .081, facility department at .066, and income at .056 ordely; (5) The suggestions on developing the students at Phra Pariyattidhamma Schools in Surin shown that school, administrators, and teachers should find more fund for students. Family should accept the students' potential. Friends should be sincere whether learning lives or personal lives. Teachers should offer the good conditions for learning. Furthermore, administrators should pay attention at learning activities, should prepare enough computers, and should apply online learning in classes.

Keywords : Supporting, Development, Students

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชรินทร์ สุทธิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.รังสรรค์ อินทน์จันทน์ ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้การช่วยเหลือ และดูแล ในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ตั้งแต่ต้น จนเสร็จสมบูรณ์ ของขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร์ สุนทร ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาณี อินทน์จันทน์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ ตลอดจนคณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาค เอกชน รวมทั้งคณาจารย์พิเศษทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยจึงขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัด สุรินทร์ ผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม ที่ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น อย่างดียิ่ง

ขอบพระคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้กำเนิด ที่คอยพ่่าสอน ดูแลผู้วิจัยมาจนมีวันนี้ และขอบคุณครอบครัว ญาติธรรมที่เป็นกำลังใจสำคัญและอยู่เคียงข้างผู้วิจัยเสมอมา ทำให้การเรียนรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ประสบความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่มีส่วนสร้างความเจริญด้านการศึกษาและประสิทธิประสาทวิชาให้ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ

พระประเศียร อภิวัฒน์ โฉม

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	11
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	11
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	36
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาพระปริยัติธรรม	46
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียน	59
2.5 บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์	71
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	77
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	83

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	84
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	86
3.3 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ	87
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	88
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	89
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	90
บทที่ 4 ผลการวิจัย	92
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	92
4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
5.1 สรุป	115
5.2 อภิปรายผล	117
5.3 ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	126
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	127
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม.....	138
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการวิจัย	146
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	150
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	154
ประวัติผู้วิจัย	155

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จำแนกตามสถานะ.....	86
3.2 ค่าระดับของความสัมพันธ์.....	90
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	95
4.2 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	95
4.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านรายได้ จำแนกเป็นรายข้อ.....	96
4.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านครอบครัว จำแนกเป็นรายข้อ.....	97
4.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านเพื่อน จำแนกเป็นรายข้อ	98
4.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านครูผู้สอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	99
4.7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านผู้เรียน จำแนกเป็นรายข้อ.....	100
4.8 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ	101
4.9 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านอาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายข้อ.....	102
4.10 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ	103

ตารางที่	หน้า
4.11 ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	104
4.12 ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน จำแนกเป็นรายข้อ.....	104
4.13 ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน จำแนกเป็นรายข้อ	105
4.14 ค่าระดับของความสัมพันธ์	106
4.15 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริม การพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์.....	108
4.16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนา นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวม.....	109
4.17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	110
10110	
4.18 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	111
4.19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์.....	112
ข.1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ กับข้อคำถาม (Item of Objective Congruence หรือ IOC) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์	109
ข.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ กับข้อคำถาม (Item of Objective Congruence หรือ IOC) เกี่ยวกับการพัฒนา นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์	144

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	51
2.2	กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความเหมาะสม	61
2.3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	83

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงหรือทัดเทียมกัน เป็นบริการการศึกษาที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน เนื่องจากรัฐมีทรัพยากรจำกัด รัฐจึงต้องคำนึงถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาด้วย (จิระศักดิ์ ประสิทธิ์. 2544, น. 1 – 2) ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาในมาตราที่ 12 บัญญัติไว้ว่า นอกเหนือจากรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาที่วัดโดยพระสงฆ์ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาให้แก่พระภิกษุสามเณรได้เล่าเรียนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ควบคู่ไปกับวิชาสามัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยโรงเรียนมีสภาพเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2548 จัดเป็นโรงเรียนในระบบเช่นเดียวกับรูปแบบโรงเรียนของรัฐและเอกชนทั่วไป ซึ่งคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ได้ออกประกาศมหาเถรสมาคมว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีการบริหารจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากำหนด ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงนับเป็นสถานศึกษาแห่งสถาบันพระพุทธศาสนาภายใต้การกำกับดูแลของคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ในการสนับสนุนส่งเสริมของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติโดยเป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสและยากจนจำนวนมากในพื้นที่

ต่าง ๆ ที่ไม่สามารถหรือไม่มีโอกาสได้ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนทั่วไปได้อีกจากนี้ยังเป็นสถานศึกษาที่มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาเป็นเอกลักษณ์และมีวัตถุประสงค์พิเศษ กล่าวคือเป็นโรงเรียนเฉพาะทางด้านพระพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นการสร้างศาสนทายาทที่ดีเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมเป็นพุทธศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรมประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัยอันเป็นพุทธบัญญัติ มีหลักพุทธธรรมนาชีวิตอันเป็นคุณลักษณะปริยัติสามัญที่พึงประสงค์ และสามารถทำหน้าที่เผยแผ่พุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณภาพชีวิตของประชาชนในเชิงบูรณาการวิชาการทั้งทางธรรมและทางโลกได้อย่างดีมีวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันอีกด้วย ซึ่งเป็นที่น่าชื่นชมว่า นับตั้งแต่ได้มีการก่อตั้งโรงเรียนประเภทนี้ มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2514 จวบจนถึงปัจจุบัน เจ้าอาวาสซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน พร้อมทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางบริหารจัดการศึกษาพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้ได้รับความศรัทธาเชื่อมั่นจากผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้ามาบวชเรียนซึ่งนับว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติงานที่สืบทอดกันมาโดยลำดับ (การปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557)

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้เพิ่มขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) ว่า “การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรม ก็จำเป็นต้องอนุวัตไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกบ้างจึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง คือหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป” ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ขึ้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น (การปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557, น. 1) มีวัตถุประสงค์ ในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562, น. 12) ดังนี้ 1) เพื่อให้การศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นไปตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โบราณราชประเพณี และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ 2) เพื่อให้พระภิกษุและสามเณรมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และมี

การรักษาพระธรรมวินัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องดีงามโดยเคร่งครัด เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป และ 3) เพื่อให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง การศึกษาพระปริยัติธรรมมี 3 แผนก คือ 1) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีสนาทมหลวง เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาภาคภาษาบาลี 2) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมสนามหลวง เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาภาคภาษาไทยและ 3) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาทั้งแผนกบาลีสนาทมหลวงและแผนกธรรมสนามหลวง ควบคู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญก็ต้องรับการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เช่นเดียวกับกับสถานศึกษาอื่น ๆ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับ ดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา ตามที่มีประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่าด้วยระบบประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2555 และตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในทศวรรษที่สอง ที่กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยและการศึกษาไทยในอนาคต ประกอบกับมีนโยบายให้ปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกของทุกระดับ ก่อนจะมีการประเมินคุณภาพในรอบต่อไป จำเป็นต้องปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกันตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 (3) ได้กำหนดการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับประเภทการศึกษา และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (ประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, 2560) ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 (3) และมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 และอาศัยอำนาจตามความในข้อ 15 (1) (2) และ (6) แห่งประกาศมหาเถรสมาคมว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553 ประกอบกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ฉบับลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาและโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลและติดตามตรวจสอบคุณภาพ

จังหวัดสุรินทร์เป็นที่ตั้งของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 11 มีทั้งหมดจำนวน 8 โรงเรียน ประกอบไปด้วยผู้บริหารจำนวน 22 รูป/คน ครู จำนวน 84 รูป/คน และนักเรียน จำนวน 758 รูป มีการจัดการเรียนการสอนจำนวน 8 กลุ่มสาระตามมาตรฐานของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการพื้นฐาน นอกจากวิชาสามัญที่นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจะต้องศึกษาเหมือนกับนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญยังคงต้องศึกษาวิชาทางด้านพระพุทธศาสนาควบคู่กันไปด้วย และการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมยังต้องเป็นไปตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาอีกด้วย ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงมีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้ นักเรียนมีคุณสมบัติตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการของผู้เรียน และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

1.2.2 เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกับการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

1.2.4 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

1.2.5 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3.2 ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อสรุปเป็นแนวทางการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน แล้วนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

1.4.1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนา จำนวน 8 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยด้านรายได้ ตามแนวคิด ทฤษฎีของ ปรัชญา เวสารัชช์ (2545, น. 8-9) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2549, น. 28-29) ชนินทร์ อินเทพ (2550)

2) ปัจจัยด้านครอบครัว ตามแนวคิด ทฤษฎีของ ปรัชญา เวสาร์ซซ์ (2545, น. 8-9), ยุทธชัย เฉลิมชัยและคณะ (2543, น. 8) ยุพดี ธรรมชาติ (2559) กนกภรณ์ เทสินท์โชติ (2560, น. ๖) วราภรณ์ ลวงสวาส และคณะ (2561, น. 236)

3) ปัจจัยด้านเพื่อน (คมเดช บุญประเสริฐ. ออนไลน์, 2563)

4) ปัจจัยด้านครูผู้สอน ตามแนวคิด ทฤษฎีของ ปรัชญา เวสาร์ซซ์ (2545, น. 8-9), สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2558) มานะ สิ้นธุวงษานนท์ (2550, น. 115) ณีฎติยาภรณ์ หยกอุบล (2555, น. 83) ชนิดา ยอดสาลี (2559, น. 120) วราภรณ์ ลวงสวาส และคณะ (2561, น. 236)

5) ปัจจัยด้านผู้เรียน ตามแนวคิดทฤษฎีของ ปรัชญา เวสาร์ซซ์ (2545, น. 8-9)

6) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิด ทฤษฎีของ ปรัชญา เวสาร์ซซ์ (2545, น. 8-9) ชนิดา ยอดสาลี (2559, น. 120)

7) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ ตามแนวคิด ทฤษฎีของ ปรัชญา เวสาร์ซซ์ (2545, น. 8-9) กนกภรณ์ เทสินท์โชติ (2560, น. ๖)

8) ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน ตามแนวคิด ทฤษฎีของ ปรัชญา เวสาร์ซซ์ (2545, น. 8-9), สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2558) มานะ สิ้นธุวงษานนท์ (2550, น. 115)

1.4.1.2 การส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียน จำนวน 2 ด้าน (ประกาศคณะกรรมการการศึกษา พระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2560) คือ

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
- 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1.4.2 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1 ประชากร คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 22 รูป/คน ครู จำนวน 84 รูป/คน และนักเรียน จำนวน 758 รูป รวมเป็นจำนวน 864 รูป/คน

1.4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปรีดิธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 274 คน โดยได้จากการคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973, p. 727)

1.4.3 ด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัย คือ โรงเรียนพระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุรินทร์

1.4.4 ด้านระยะเวลาในการวิจัย

ใช้ระยะเวลาในการศึกษา เดือน มีนาคม ถึง เดือน พฤษภาคม 2563

1.4.5 ด้านตัวแปร

1.4.5.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อเสริมการพัฒนาศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ปัจจัยด้านรายได้
- 2) ปัจจัยด้านครอบครัว
- 3) ปัจจัยด้านเพื่อน
- 4) ปัจจัยด้านครูผู้สอน
- 5) ปัจจัยด้านผู้เรียน
- 6) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา
- 7) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่
- 8) ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน

1.4.5.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การส่งเสริมการพัฒนาศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน
- 2) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนาศึกษา” หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนา นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้เป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์การประกัน คุณภาพภายในการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านรายได้ หมายถึง นักเรียนได้รับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันจากครอบครัวอย่าง เพียงพอสำหรับการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน รวมถึงนักเรียน ได้รับทุนการศึกษาหรือเงินทุนสนับสนุนการศึกษาจากโรงเรียนหรือผู้บริหารโรงเรียน

2. ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง นักเรียนได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้จากครอบครัวอย่างเต็มที่ทั้งในส่วนของอุปกรณ์การเรียนรู้ การให้กำลังใจ การให้คำแนะนำ/คำปรึกษา เมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จหรือมีปัญหา สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนกับครอบครัวได้

3. ปัจจัยด้านเพื่อน หมายถึง นักเรียนสามารถเลือกคบเพื่อนในแบบที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน เพื่อที่จะได้ปรึกษาหารือ ช่วยเหลือ แนะนำกันในด้านการเรียนรวมถึงนักเรียนสามารถเรียนร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้อย่างมีความสุข สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนร่วมกับรุ่นพี่ รุ่นน้องได้

4. ปัจจัยด้านครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี สามารถจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และครูผู้สอนมีความพร้อมสำหรับการรับฟังความคิดเห็นจากนักเรียนพร้อมกับการให้คำแนะนำให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัวได้

5. ปัจจัยด้านผู้เรียน หมายถึง นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียน การสอนอยู่เสมอ ทั้งในส่วนของอุปกรณ์การเรียนรู้ สุขภาพร่างกาย ระหว่างการเรียนรู้ผู้เรียนก็มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนร่วมห้องรวมถึงรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบัน และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเพื่อนร่วมห้อง รุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบัน

6. ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง อย่างชัดเจน ให้ความสำคัญกับนักเรียนในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีการสนับสนุนงบประมาณสำหรับเป็นทุนการศึกษาให้นักเรียน และมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียน

7. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ หมายถึง อาคารสถานที่ของโรงเรียนมีความพร้อม มีความเพียงพอ มีลักษณะ มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน รวมถึงวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือคอมพิวเตอร์ มีจำนวนเพียงพอสำหรับการค้นคว้าข้อมูลกับจำนวนนักเรียน

8. ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการปรับการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และมีการวัดและประเมินผลการเรียนตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“การส่งเสริมการพัฒนานักเรียน” หมายถึง การพัฒนานักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. การพัฒนานักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน หมายถึง การพัฒนานักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในจังหวัดสุรินทร์เพื่อให้ นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในด้านการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การคิดคำนวณ อย่างมีวิจารณญาณ สามารถอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาร่วมเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางที่ดีขึ้น

2. การพัฒนานักเรียนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน หมายถึง การพัฒนาคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีงาม ตามที่สถานศึกษากำหนดโดยไม่ขัดต่อหลักพระธรรมวินัย กฎหมาย และวัฒนธรรมอันดีของสังคม มีความภูมิใจในท้องถิ่น ความเป็นศาสนทายาท และความเป็นไทย โดยไม่ลืมที่จะมีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นพร้อมกับการแสดงความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ

“นักเรียน” หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้น ม.1- ม. 6 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในจังหวัดสุรินทร์

“ครูผู้สอน” หมายถึง ครูผู้สอนที่ทำการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ในจังหวัดสุรินทร์

“ผู้บริหาร” หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ในจังหวัดสุรินทร์

“โรงเรียน” หมายถึง โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในจังหวัดสุรินทร์ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้ทราบระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

1.6.2 ได้ทราบระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

1.6.3 ได้ทราบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

1.6.4 ได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

1.6.5 ได้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดสุรินทร์

1.6.4 ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปเป็นข้อมูลในเชิงวิชาการและการวางแผนพัฒนาการพัฒนา
พัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในจังหวัดสุรินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ นี้ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาพระปริยัติธรรม
4. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนาการเรียน
5. บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์
6. งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

2.1.1 ความหมายของการจัดการศึกษา

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายความสำคัญของการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

วิชย ดันศิริ (2549, น. 215) กล่าวว่า การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงระบบของการจัดการศึกษาทุกด้านจากที่เป็นอยู่เพื่อให้สามารถนำไปสู่ผลผลิตคุณภาพหรือเป้าหมายของการศึกษาได้ตามที่ประสงค์การดำเนินการเช่นนี้จึงไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงธรรมดาแต่ต้องเปลี่ยนแปลงทุกด้านอย่างรวดเร็วมีแผนดำเนินการและมีการผลัดดันอย่างจริงจัง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, น. 5) กล่าวถึงความหมายของการจัดการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมการสื่อสารทางวัฒนธรรมการสร้างสรรคจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการการสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ปรัชญา เวสารัชช์ (2550, น.3) กล่าวว่า การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบโดยมีเป้าหมายชัดเจนคือการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติโดยคาดหวังว่าคนที่มีความรู้จะทำให้อสังคมนั้นมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก แข่งขันกับบุคคลอื่นสังคมนั้นในเวทีระหว่างประเทศได้คนในสังคมนั้นมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553, น. 12-13) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอนเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ขึ้นการเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทางคือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอนหรือผู้สอนด้วยเช่นกันหากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการที่ดีและเหมาะสมแล้วย่อมจะมีผลต่อการเรียนของผู้เรียน ดังนี้คือ

1. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้
2. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้
3. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
4. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

สรุป การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด โดยมีแผนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

2.1.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษา

เกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการศึกษา มีนักวิชาการได้กล่าวถึงสำคัญของการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

วิชัย ตันศิริ (2549, น. 222) กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและสามารถเคลื่อนหมุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้านของชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น.18) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาว่า เป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเชื่อว่าทุก

คนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ยึดประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง

ปรัชญา เวสารัชช์ (2550, น. 6) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาว่าการจัดการศึกษาช่วยปรับเปลี่ยนพัฒนาคนให้คนเป็นคนดีเป็นคนมีความรู้และมีทักษะตรงตามมาตรฐานของหลักสูตรและมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

สรุปความสำคัญของการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้คนเป็นคนดีเป็นคนมีความรู้และมีทักษะตรงตามมาตรฐานของหลักสูตรและมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

2.1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

ในขณะที่การจัดการศึกษามุ่งเป้าหมายระยะยาวสำหรับการพัฒนาของแต่ละบุคคล และการพัฒนาสังคม แต่การจัดการศึกษาโดยทั่วไปย่อมมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งบรรลุหลายประการ (ปรัชญา เวสารัชช์, 2545, น. 4-5) ได้แก่

2.1.3.1 ให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยถ่ายทอดหรือปลูกฝังเนื้อหาความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ได้รับการศึกษาวางตัวได้เหมาะสมในสังคม และมีความสามารถประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจ หรือตามโอกาสของแต่ละคนได้ สถานศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียกว่า โรงเรียน มหาวิทยาลัย ศูนย์การเรียน สถานศึกษาปฐมวัย ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการทางการศึกษา

2.1.3.2 เตรียมเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ และจัดให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษาเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อเนื่อง โดยส่งเสริมเกื้อหนุนให้เด็กก่อนวัยเรียนขั้นพื้นฐานได้มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย เขavnปัญญา ความสนใจ ที่เหมาะสม มีความพร้อมในการศึกษาระดับสูงขึ้นไป การจัดการส่วนนี้ โดยทั่วไปเป็นความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น ส่วนเด็กในวัยเรียนทุกระดับจะได้รับการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการเตรียมตัวระดับพื้นฐาน และเพื่อมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพการงานต่อไป

2.1.3.3 ให้โอกาสทางการศึกษา โดยเข้าถึงผู้รับบริการที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษตามปกติที่มีอยู่หลากหลาย การจัดการศึกษาลักษณะนี้มุ่งไปที่ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีฐานะยากจน ผู้ที่พลาดโอกาสได้รับการศึกษาในบางช่วงของชีวิต ผู้ที่มีปัญหาทางร่างกาย จิตใจ หรือสติปัญญา การจัดการศึกษาเช่นนี้มักดำเนินการโดยสถานศึกษาเฉพาะด้าน เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หรือโดยวิธีการอื่นนอกกรอบและตามอัธยาศัย เช่น ศูนย์การเรียนรู้การศึกษาในระบบทางไกล เป็นต้น

2.1.3.4 ตอบสนองความต้องการทางการศึกษาระดับสูงในเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์นี้มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจดำเนินการโดยสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์วิจัยระดับสูง มุ่งคิดค้นเนื้อหาสาระที่แปลกใหม่จากเดิม นอกจากนี้ยังรวมถึงการฝึกอบรมเฉพาะทาง เช่น ด้านการเกษตร การอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นต้น มักดำเนินการในรูปแบบการประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การดูงาน การฝึกปฏิบัติเฉพาะ ฯลฯ

2.1.3.5 พัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เต็มตามความสามารถ และตอบสนองวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาข้อนี้เน้นการพัฒนามนุษย์ในลักษณะบูรณาการ คือให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม ความคิด ความสำนึก ความรับผิดชอบ ฯลฯ ซึ่งตามปกติควรเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา แต่หากสถานศึกษาไม่สามารถดูแลให้ครบถ้วนได้ ก็ต้องจัดส่วนเสริมเติมในลักษณะการฝึกอบรมเฉพาะ การแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ หรือการใช้สื่อต่าง ๆ ช่วยเสริม วัตถุประสงค์ส่วนนี้ยังรวมถึงการพัฒนาทักษะและคุณภาพของผู้ที่ทำงานแล้วหรือผู้ที่ผ่านการศึกษตามกระบวนการปกติ ให้สามารถติดตามความรู้ใหม่ ๆ และวิทยาการที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง

สรุปวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ตามแนวคิดของ ปรัชญา เวสารัชช์ มี 5 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ประการที่สอง เพื่อเตรียมเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ และจัดให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษาเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง ประการที่ สาม เพื่อให้โอกาสทางการศึกษา โดยเข้าถึงผู้รับบริการที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษตามปกติที่มีอยู่หลากหลาย ประการที่ สี่ เพื่อตอบสนองความต้องการทางการศึกษาระดับสูงในเชิงคุณภาพ และประการที่ ห้า เพื่อพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เต็มตามความสามารถ และตอบสนองวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ

2.1.4 เป้าหมายของการจัดการศึกษา

เป้าหมายของการจัดการศึกษาในภาพรวมคือสมาชิกทุกคนในสังคม แต่เนื่องจากมวลชนเหล่านี้มีจำนวนมากมายเกินกว่าจะมีองค์กรใดสามารถจัดการศึกษาให้ครบถ้วนครอบคลุมได้ จึงต้องมีการแบ่งกลุ่มประเภทของเป้าหมายออกตามความเหมาะสมในการจัด เช่น แบ่งตามอายุ แบ่งตามสาระเนื้อหา แบ่งตามลักษณะของบุคคล เป็นต้น เป้าหมายของการจัดการศึกษาอาจแบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ (ปรัชญา เวสารัชช์, 2545, น. 6-8) ดังนี้

2.1.4.1 เด็กก่อนวัยเรียน เมื่อทารกคลอดออกจากครรภ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่าตายาย ญาติ หรือคนเลี้ยงดูเป็นกลุ่มบุคคลเริ่มแรกที่ทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดู และขณะเดียวกันก็ให้การศึกษาอบรมด้วย การให้การศึกษาลักษณะนี้ โดยทั่วไปยังไม่เป็นระบบ แต่เป็นธรรมชาติ จึงยังไม่ถือว่าเป็นการจัดการศึกษาเมื่อทารกเติบโตขึ้นพอช่วยตนเองได้แล้ว พ่อแม่ซึ่งต้องมีภาระประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงลูก ไม่อาจดูแลบุตรได้ ก็ปล่อยให้ผู้อยู่ในการดูแลของบุคคลอื่น เช่น บุคคลในกลุ่มเครือญาติ หรือมีขณะนั้นก็ต้องจ้างคนดูแลทางเลือกอีกประการหนึ่งคือการส่งบุตรหลานเข้ารับการอบรมศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัย ศูนย์รับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งถือเป็นสถานศึกษาเบื้องต้นที่มีการจัดการศึกษา โดยมีผู้ดูแลที่ได้รับการศึกษาอบรมมาพอสมควรเป็นผู้ดูแลเมื่ออายุถึงวัยประมาณสามขวบ สถานศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มีการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและมีรูปแบบมากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กวัยนี้เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวตามจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นต้น

2.1.4.2 บุคคลในวัยเรียน ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนโดยทั่วไปหมายถึง ผู้ซึ่งรัฐกำหนดให้ผู้ปกครองต้องนำไปเข้าเรียน คืออยู่ในข่ายการศึกษาภาคบังคับ โดยแต่ละประเทศกำหนดอายุไว้แตกต่างกันไปตามที่เห็นว่าเหมาะสมสำหรับประเทศไทยกำหนดให้การศึกษาในระดับประถมถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามเป็นการศึกษาภาคบังคับและหากผู้ปกครองมีความพร้อมก็ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนได้เรียนต่อสูงขึ้นไปอีกตามกำลังความสามารถระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ อาจแบ่งได้หลายระดับ ได้แก่

1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไป เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลในวัยเรียนในระบบการเรียนในโรงเรียน ในครอบครัว หรือในสถานศึกษารูปแบบอื่น ในประเทศไทย การศึกษาขั้นพื้นฐานได้เรียงกันไปตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นประถมศึกษาปีที่หก) ไปจนจบชั้นมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก) การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมักใช้เวลาประมาณสิบสองปีเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปลายของการศึกษาระดับนี้ เยาวชนที่สนใจศึกษาสายอาชีพแทนที่จะศึกษาสายสามัญ ก็อาจ

เลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนอาชีวศึกษาระดับต้นต่าง ๆ ได้ในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

2) การศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนที่มุ่งศึกษาต่อกิจอาจ
เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (ซึ่งรวมสถาบันอุดมศึกษาสายอาชีพต่ำกว่าปริญญาด้วย) ในกรณีที่ศึกษาระดับ
ปริญญาก็อาจศึกษาต่อเนื่องไปตั้งแต่ระดับปริญญาตรี โท เอก หรือศึกษาเฉพาะด้านหลังจากสำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี โท เอก

2.1.4.3 ผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลลักษณะพิเศษ กลุ่มเป้าหมายนี้เป็นคนกลุ่มพิเศษที่มี
ลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลปกติทั่วไป สิ่งที่ทำให้แตกต่างนั้นอาจเกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจ คือคนจน
ที่ด้อยโอกาสในการเล่าเรียนตามปกติ เช่น เด็กที่ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียน เด็กไร้ผู้อุปการะ หรือ
ความแตกต่างอาจเกิดจากลักษณะทางร่างกายจิตใจและสมอง เช่น เด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหา
ทางจิตใจและอารมณ์ เด็กอัจฉริยะ เป็นต้น ผู้ด้อยโอกาสหรือบุคคลลักษณะพิเศษเหล่านี้จำเป็นต้อง
ได้รับการดูแลเป็นพิเศษเพื่อให้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเช่นเดียวกับเด็กอื่น แต่การจัดการศึกษา
สำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้จำเป็นต้องจัดให้ตามรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะและความจำเป็นสำหรับกลุ่มด้วย
โดยอาจต้องมีครูที่ได้รับการอบรมมาเป็นการเฉพาะ ในกรณีที่ผู้ด้อยโอกาสร่วมเรียนในชั้นเรียนปกติ ครู
จำเป็นต้องให้ความสนใจผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องใช้ความอดทน ความเมตตา ความเข้าใจ
และความละเอียดละมในกาปฏิบัติต่อพวกเขา สำหรับผู้บริหารที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสต้องม
ความเข้าใจ มีทักษะ และได้รับการอบรมมาโดยเฉพาะอย่างพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

2.1.4.4 ผู้มีงานทำ ผู้ที่ประกอบอาชีพการงานแล้วเป็นกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่ง บุคคลเหล่านี้
ได้รับการศึกษามาแตกต่างกันไป และมุ่งศึกษาเพิ่มเติมโดยมีเหตุผลต่างกันไป ส่วนหนึ่งเข้าศึกษาระดับสูงขึ้นไป
สถาบันการศึกษาปกติหรือเข้ารับการศึกษาตามโครงการพิเศษ (เช่น โครงการศึกษาเฉพาะที่มีผู้จัดบริการให้ใน
สถานที่ทำงาน โครงการศึกษาอบรมเฉพาะด้าน เป็นต้น) นอกจากนี้ หน่วยงานทางการศึกษาอาจจัดการศึกษา
นอกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การศึกษาสัจจวัตรที่ผู้สอนตระเวนให้ความรู้การศึกษาผ่าน
สื่อโทรคมนาคม การศึกษาโดยเอกสารหรือสื่อการเรียนรู้อย่างตนเองต่าง ๆ การจัดการศึกษาเช่นนี้ อาจมีการ
รับรองวุฒิให้หรืออาจไม่เทียบวุฒಿಯ่างเป็นทางการก็ได้ การจัดการอบรมสำหรับผู้มีงานทำนั้น รวมถึงครู
ซึ่งต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้วย ครูจึงควรสนใจติดตามรับการอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะช่วย
ส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตนกลุ่มเป้าหมายนี้ นับวันจะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ เกิดขึ้นรวดเร็ว จึงจำเป็นที่ผู้ทำงานแล้วควรได้รับสาระเนื้อหาใหม่ ๆ เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตนตลอดเวลา

2.1.4.5 ประชาชนทั่วไป ประชาชนโดยทั่วไปถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกของสังคมได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์สำหรับการเป็นพลเมืองที่ดี และการเพิ่มพูนความคิดความอ่านของตนอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาลักษณะนี้ถือเป็นส่วนเสริมจากการที่ประชาชนได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน จากกลุ่มคนใกล้ชิด การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอาจทำโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้หลากหลาย แต่ย่อมเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรให้รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และปรับตนเองกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้มักเป็นการจัดการศึกษาเสริมในรูปการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลัก

สรุป เป้าหมายของการจัดการศึกษา สามารถแบ่งกลุ่มสำหรับการจัดการศึกษาได้เป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน กลุ่มบุคคลในวัยเรียน กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้มีงานทำและกลุ่มประชาชนทั่วไป

2.1.5 องค์ประกอบของการจัดการศึกษา

องค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษามี 9 องค์ประกอบ (ปรัชญา เวสารัชช์, 2545, น. 8-9) ได้แก่

2.1.5.1 สาระเนื้อหาในการศึกษา ในกรณีที่มีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้จัดการศึกษามักจัดทำหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ หลักสูตรเหล่านี้อาจเป็นหลักสูตรกลางที่ใช้สำหรับการศึกษาแต่ละระดับ แต่ขณะเดียวกันก็ควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับท้องถิ่นได้ด้วย เนื้อหาสาระในการศึกษานั้นควรทันสมัย ทัน

2.1.5.2 ต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ครูต้องทบทวนเนื้อหาสาระที่ตนสอนเพื่อปรับแก้ไขให้ถูกต้องทันสมัย และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน หากเห็นว่าเนื้อหาผิดพลาดหรือล้าสมัย ควรแจ้งผู้บริหารให้ทราบ

2.1.5.3 ครู ผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้ ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้แก่ครูและอาจารย์ ซึ่งถือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง บุคคลเหล่านี้ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสาระวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งสำหรับครูและอาจารย์คือต้องมีความตื่นตัวอยู่เสมอในการติดตามเรียนรู้เนื้อหาวิชาการวิชาชีพใหม่ ๆ และวิทยาการด้านการเรียนการสอน ตลอดเวลา บางกรณีต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้วย อนึ่ง ครูและอาจารย์ต้องพัฒนาความสามารถในการประยุกต์สาระเนื้อหาและองค์ความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

2.1.5.4 สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษา สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ เช่น อาคาร สถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ กระดานเขียน หนังสือ แบบเรียน สมุด ดินสอ ตลอดจนอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่มีราคาแพงทั้งหลาย เช่น อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เหล่านี้ สื่อและอุปกรณ์เหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบ ดูแลให้สิ่งเหล่านี้มีอยู่เพียงพอ อยู่ในสภาพใช้งานได้ และใช้สื่อเหล่านี้เป็นส่วนช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ครูที่มีคุณภาพต้องสามารถผลิตและพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การศึกษาสำหรับการสอนของตนด้วย

2.1.5.5 รูปแบบวิธีการเรียนการสอน การศึกษายุคใหม่นี้มีความแตกต่างไปจากการศึกษายุคก่อนซึ่งเน้นที่ตัวครู ระบบการศึกษายุคใหม่เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียน ดังนั้น รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่จึงแตกต่างไปจากเดิม จึงเกิดคำว่า “ปฏิรูปการเรียนรู้” ซึ่งนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำชมนอกสถานที่เรียน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบ รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ๆนี้ ผู้สอนพึงระมัดระวังเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนของตน

2.1.5.6 ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ในการจัดการศึกษา ยังมีผู้ที่รับผิดชอบที่อาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรงอีกหลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปโดยเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และยังจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาอื่นร่วมด้วย เช่นเจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานโภชนาการและสุขอนามัย รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่น ๆ

2.1.5.7 เงินทุนสนับสนุน การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาล ในฐานะผู้รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน เป็นต้น เงินทุนเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมาย

2.1.5.8 สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม การจัดการศึกษาในระบบที่ยังต้องอาศัยชั้นเรียน ยังเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นอาคารสถานที่ ห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาจึงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ ถึงแม้จะมีการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อทางไกลก็ตาม ก็ยังต้องมีสถานที่สำหรับการบริหารจัดการ การผลิตและถ่ายทอดสื่อ หรือการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ยังต้องใช้อาคารเป็นสถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอน สิ่งที่ผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาต้องสนใจดูแลคือความเพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัยและการมีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อการเรียนรู้ ส่วนครูก็ต้องรับผิดชอบในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม หากจำเป็นต้องใช้งบประมาณปรับปรุงก็ควรแจ้งผู้บริหารให้ช่วยดำเนินการ

2.1.5.9 ผู้เรียน ผู้เรียนหรือผู้ศึกษาถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนคือผู้รับการศึกษา และเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนความรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจึงครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษาอบรม การประเมิน และการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้เป้าหมายการจัดการศึกษาในภาพรวมจึงมีได้จำกัดวงแคบเฉพาะในสถานที่ แต่มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีปรัชญาพื้นฐาน

สรุป องค์ประกอบของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 8 ประการ คือ สารเนื้อหาในการศึกษา ทันต่อเหตุการณ์ ครูผู้สอนหรือผู้ให้การเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษา รูปแบบวิธีการเรียนการสอน ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา เงินทุนสนับสนุน สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม และ ผู้เรียน

2.1.6 ดัชนีชี้วัดและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษานั้น เน้นที่คุณภาพของผลผลิตของกระบวนการศึกษาเป็นหลัก ส่วนปริมาณเป็นปัจจัยรอง กล่าวคือ การจัดการศึกษาต้องมุ่งถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ในเชิงคุณภาพเป็นเกณฑ์ โดยมีดัชนีชี้วัดบางประการ (ปรัชญา เวสารัชช, 2545, น. 9-10) ดังต่อไปนี้

2.1.6.1 คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของผู้เรียนถือว่าเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษา คำว่า "คุณภาพของผู้เรียน" มีความหมายครอบคลุมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะและพฤติกรรม ดัชนีชี้วัดคุณภาพของผู้เรียนซึ่งจะใช้วัดผลการจัดการศึกษาต้องเป็นผลทางตรงหรือทางอ้อมที่มาจากจัดการศึกษา ไม่ใช่ผลบังเอิญหรือผลที่ไม่เกี่ยวเนื่องกัน เช่น สถานศึกษาอาจสอนไม่ดีแต่นักเรียนทำคะแนนผลสอบได้ดีเพราะไปรับการสอนพิเศษ หรือผู้ปกครองกดดันดูแลและสั่งสอนเพิ่มเติม ในแง่คุณภาพของผู้เรียน ครูควรกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (วัตถุประสงค์ที่วัดได้จริง) ที่มุ่งให้เกิดขึ้นอันเป็นผลจากการจัดการเรียนการสอนของครู และประเมินวัตถุประสงค์ดังกล่าวเพื่อวัดประสิทธิภาพของวิธีการสอนของตน

2.1.6.2 คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนขึ้นกับปัจจัยหลายประการซึ่งเป็นปัจจัยชี้วัดในระบบประกันคุณภาพการศึกษา เช่น คุณภาพของครู สภาพแวดล้อม รูปแบบและระบบการเรียนการสอน สื่อและเทคโนโลยี กระบวนการเรียนรู้ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่นำมากำหนดเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพของการจัดการศึกษาได้ ครูต้องถือว่าการพัฒนาคุณภาพของการสอน

นั้นเป็นความท้าทายของอาชีพครู และต้องไม่หยุดยั้งในการปรับปรุงคุณภาพดังกล่าว ทั้งโดยการค้นคิดเองหรือ การเข้ารับการอบรมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อศิษย์ของตน

2.1.6.3 ความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาต้องใช้จ่าย ความคุ้มค่าจึงถือเป็นดัชนีชี้วัดการจัดการศึกษาด้วย คำว่าความคุ้มค่านี้มีได้หมายถึงการประหยัดด้านงบประมาณแต่เพียงอย่างเดียว แต่หมายความว่ ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา นั้นให้ผลคุ้มกับการลงทุนหรือไม่ บ่อยครั้งเราพบว่า ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนอาจสูงกว่าการจัดการศึกษานอกระบบ แต่ต้องถือว่าคุ้มค่า เพราะผู้เรียนมีโอกาสได้ร่วมในสังคม มีเพื่อน มีผู้ให้คำแนะนำปรึกษาต่าง ๆ แต่ในทางตรงกันข้าม หากพบว่าการจัดการศึกษาในชั้นเรียนนำไปสู่การติดยาเสพติด การมั่วสุมทางเพศ ความเสื่อมทางศีลธรรม หรือความไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพและชีวิต ก็ต้องถือว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สร้างผลดังกล่าวไม่คุ้มค่า และหาก การศึกษาของทั้งระบบโรงเรียนนำไปสู่สถานะอันไม่พึงปรารถนานานัปประการ ก็จำเป็นที่ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาหรือผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาต้องทบทวนแก้ไขโดยเร็ว

2.1.6.4 ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา ผลลัพธ์หรือผลสะท้อนหมายถึงผลต่อเนื่องที่เกิดจากการจัดการศึกษา เช่น นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนประจำจังหวัดแห่งหนึ่งได้คะแนนระดับดี ถือเป็น ส่วนหนึ่งของคุณภาพผู้เรียน ส่วนนักเรียนจากโรงเรียนนี้สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้เป็นจำนวนมาก ถือเป็นผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาของโรงเรียนนี้ และการที่ศิษย์เก่าของโรงเรียนไปประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน ก็ถือเป็นผลลัพธ์ต่อเนื่องกันไป ส่วนผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาในภาพรวมของ ประเทศหนึ่ง ก็พิจารณาได้จากความเจริญของประเทศ สภาพปัญหาภายในประเทศ หรือความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ส่วนหนึ่งอันเกิดจากคุณภาพของประชากรที่ได้รับการศึกษาของประเทศ เป็นต้น

2.1.7 นโยบายการศึกษาของรัฐบาล

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ซึ่งพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี จะได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ในวันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557 โดยนโยบายด้านการศึกษาได้กำหนดไว้ในข้อที่ 4. การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม คำแถลงนโยบายดังกล่าว มีเนื้อหาโดยสรุปว่า การเข้าบริหารราชการแผ่นดินในครั้งนี้ แม้จะเป็นการใช้อำนาจและทำหน้าที่ตามกฎหมายดังที่รัฐบาลก่อน ๆ เคยปฏิบัติมา แต่ก็มีเงื่อนไขและเงื่อนไขบางประการ อันทำให้รัฐบาลนี้แตกต่างจากรัฐบาลอื่น ๆ อยู่บ้าง ในด้านเงื่อนไข รัฐบาลนี้เข้ามาสืบทอดงานและสานต่อภารกิจจากการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เคยกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาของประเทศไว้ก่อนแล้วเป็น 3 ระยะ ตั้งแต่เมื่อเข้าควบคุมอำนาจการ

ปกครองประเทศเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยระยะแรก ได้มุ่งเน้นระงับยับยั้งความแตกแยก ยุติการใช้กำลังและอาวุธสงครามก่อความรุนแรง แก้ไขผลกระทบจากการที่รัฐบาลและรัฐสภาก่อนหน้านี้ในสภาพที่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติมากกว่า 6 เดือน ตลอดจนได้เร่งแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของประชาชน และมุ่งนำความสงบสุข ความสงบ กลับคืนสู่ประเทศ จากนั้นเพียง 2 เดือน ก็เข้าสู่ ระยะที่สอง ด้วยการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว การจัดตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) การเสนอร่าง พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 และการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีชุดนี้ หลังจากนั้น คสช.จะลดบทบาทและภารกิจเป็นที่ปรึกษาและทำงานร่วมกับคณะรัฐมนตรีในการพิจารณาหรือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของชาติ ส่วนที่จะตามมาในเร็ววันคือ การจัดตั้งสภาปฏิรูปแห่งชาติ และคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อออกแบบวางรากฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอันมั่นคงให้แก่ประเทศ ก่อนจะส่งผ่านไปสู่อายุที่สาม คือ การประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวร และการจัดการเลือกตั้งทั่วไป เงื่อนไขดังกล่าวถือเป็นพันธกิจที่รัฐบาลจะยังคงยึดมั่นและดำเนินการต่อไป (สรุปคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี : ออนไลน์)

โดยที่มาตรา 19 ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้กำหนด หน้าที่ของรัฐบาลไว้ 3 ประการเป็นครั้งแรก คือ 1) การบริหารราชการแผ่นดิน 2) การดำเนินการให้มีการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ 3) การส่งเสริมความสามัคคีและความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ รัฐบาลจึงขอกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับหน้าที่ทั้ง 3 ประการดังกล่าวด้วย ในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐบาลมีนโยบาย 11 ด้าน โดยได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศว่าด้วยการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นหลักสำคัญ ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งทรงเน้นความพอดีพอสมพอควรแก่ฐานะ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันมาเป็นแนวคิด ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 แนวทางของ คสช. และความต้องการของประชาชน เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ซึ่งนโยบายทุกด้านต้องการสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรการปกครองทุกระดับ ตั้งแต่ท้องถิ่นถึงประเทศ ต้องการเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนและต้องการให้ประชาชนเกิดความชัดเจน รู้ล่วงหน้าว่าประเทศจะก้าวทางไหน เพื่อเตรียมตัวได้ถูกต้อง นโยบายรัฐบาล 11 ด้าน คือ 1) การปกป้องเขตชุมชนพระมหากษัตริย์ 2) การรักษาความมั่นคงของประเทศ 3) การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ 4) การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม 5) การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพของประชาชน 6) การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ 7) การส่งเสริมบทบาทและใช้ออกาสในประชาคมอาเซียน 8) การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และ

นวัตกรรม 9) การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน 10) การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ 11) ปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (สรุปคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี : ออนไลน์)

โดยมีประเด็นที่เกี่ยวกับการศึกษาคือนโยบายด้านที่ 4 (สรุปคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี : ออนไลน์) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

นโยบายด้านที่ 4 การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รัฐบาลจะนำการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ และความเป็นไทย มาใช้สร้างสังคมให้เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและคุณธรรมควบคู่กัน ดังนี้

1. จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบ และการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ

2. ในระยะเฉพาะหน้า จะปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา และปรับปรุง และบูรณาการระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มโอกาสแก่ผู้ยากจนหรือด้อยโอกาส จัดระบบการสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีสิทธิเลือกรับบริการการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยจะพิจารณาจัดให้มีคู่มือการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่ง

3. ให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปมีโอกาสร่วมจัดการการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง และร่วมในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามศักยภาพและความพร้อม โดยให้สถานศึกษาสามารถเป็นนิติบุคคลและบริหารจัดการได้อย่างอิสระและคล่องตัวขึ้น

4. พัฒนาค้นทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ปรับกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรมเข้าด้วยกันเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ การใฝ่เรียนรู้ การแก้ปัญหา การรับฟังความเห็นผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน

5. ส่งเสริมอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับวิทยาลัยชุมชน เพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะ โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีความต้องการแรงงาน และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ

6. พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีความรู้ตรงตามวิชาที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

7. ทะนุบำรุงและอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ สนับสนุนให้องค์กรทางศาสนามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างสันติสุขและความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมตามความพร้อม

8. อนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทยและภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อการเรียนรู้ สร้างความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และความเป็นไทย นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีในระดับประชาชน ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ ตลอดจนเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ

9. สนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านและวัฒนธรรมสากล และการสร้างสรรค์งานศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นสากล เพื่อเตรียมเข้าสู่เสาหลักวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียนและเพื่อการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก 4.10 ปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดี รวมทั้งสนับสนุนการผลิตสื่อคุณภาพ เพื่อเปิดพื้นที่สาธารณะให้เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ (สรุปคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี : ออนไลน์)

2.1.8 นโยบายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 54 ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 28 /2559 เรื่อง ให้จัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ได้มีคำสั่งไว้ในข้อ 3 ว่า “ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, น. 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาประชากรของชาติให้เป็น “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีธรรมาภิบาล มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โดยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ นโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของรัฐบาลจากยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 -2580) ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2565) ได้กำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในระยะ 5 ปี ด้านการศึกษาไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, น. 1) ดังนี้

1. ให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึง
2. การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ
3. การพัฒนาผลิตภาพแรงงาน เป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนา

กำลังคนและแรงงาน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษา โดยยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs, 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) เช่น คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของประเทศครั้งสำคัญที่จะพัฒนาประชากรในวัยเรียนทุกคนและทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหมายรวมถึงกลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดมอม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยและพลโลกที่มีทักษะการคิดขั้นสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง โดยได้กำหนดนโยบายไว้ 5 นโยบาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, น. 2) คือ 1) นโยบายด้านการศึกษาเพื่อความมั่นคง 2) นโยบายด้านการพัฒนาผู้เรียน 3) นโยบายด้านพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) นโยบายด้านสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและ 5) นโยบายด้านเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

โดยนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ คือ นโยบายด้านที่ 2 นโยบายด้านการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, น. 2) ดังนี้

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มุ่งเน้นพัฒนาประชากรวัยเรียนทุกคนและทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหมายรวมถึง กลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ในทุกมิติ โดยมีเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง เป็นพลเมืองดีของชาติและเป็นพลโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีทักษะวิชาชีพ และมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีนโยบายดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, น. 6)

1. กลยุทธ์ในการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1.1 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกระดับการศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน เป็นรายบุคคล มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Career Education)

1.2 พัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติและเป็นพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม

1.3 พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ นำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

1.4 พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต มีสุขภาพะที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.5 การจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.6 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และ

1.7 นำ Digital Technology มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสมรรถนะ ความต้องการ และความถนัด สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. เป้าประสงค์ของนโยบายด้านการพัฒนาผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, น. 7) มีดังนี้

2.1 ผู้เรียนทุกคนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองดีของชาติ และการพลเมืองโลกที่ดี (Global Citizen)

2.2 ผู้เรียนทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบ ต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม อโอบออารี มีวินัย รักษาศีลธรรม

2.3 ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพในแต่ละช่วงวัยอย่างมีคุณภาพมีทักษะ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีทักษะอาชีพตามความต้องการและความถนัด

2.4 ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ทั้งในด้านที่มีพัฒนาการปกติและด้านที่มีความบกพร่องหรือความแตกต่างทางการเรียนรู้ หรือความสามารถพิเศษ ตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ซึ่งจัดทำขึ้นบนพื้นฐานความต้องการจำเป็นเฉพาะของผู้เรียน

2.5 ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อ (Transitional Services) หรือการส่งต่อ (Referral) เข้าสู่การศึกษาในระดับเดียวกันและที่สูงขึ้น หรือการอาชีพ หรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2.6 ผู้เรียนทุกคนมีทักษะชีวิต มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความเข้มแข็ง อดทน และสามารถพึ่งตนเองได้ในสังคมอนาคตที่ซับซ้อนและการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ สามารถป้องกันตนเองจากปัญหาเสพติดได้

3. กลยุทธ์การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, น. 7-15) ไว้ดังนี้

3.1 ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรทุกระดับการศึกษา ให้เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน เป็นรายบุคคล มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Career Education)

3.1.1 ตัวชี้วัด

3.1.1.1 ร้อยละของสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน เป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีหลักคิดที่ถูกต้อง รักในสถาบันหลัก ของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพตามความต้องการ และมีทักษะในการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

3.1.1.2 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและพื้นที่

3.1.2 แนวทางการดำเนินการ

3.1.2.1 พัฒนาหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีหลักคิดที่ถูกต้อง รักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพตามความต้องการได้ และมีทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

3.1.2.2 ปรับปรุงหลักสูตรปฐมวัยเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนา ทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3.1.2.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทของพื้นที่

3.1.2.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ซึ่งจัดทำขึ้นบนพื้นฐานความต้องการจำเป็นเฉพาะของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หรือความสามารถพิเศษ

3.2 พัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิด ที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม

3.2.1 ตัวชี้วัด

3.2.1.1 ร้อยละของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.2.1.2 ร้อยละของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม

3.2.1.3 ร้อยละของสถานศึกษาที่ปรับปรุงหลักสูตร จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม

3.2.1.4 ร้อยละของสถานศึกษาที่น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 10 และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.2 แนวทางการดำเนินการ

3.2.2.1 ส่งเสริม และสนับสนุนให้สถานศึกษาปรับปรุงหลักสูตรปรับปรุงหลักสูตร จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม

3.2.2.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้ สถานศึกษาน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษา
ของในหลวงรัชกาลที่ 10 และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนด

3.3 พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศ ด้าน
วิชาการ นำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

3.3.1 ตัวชี้วัด

3.3.1.1 ด้านผู้เรียน

- 1) ร้อยละของผู้เรียนระดับปฐมวัย ได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย
อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษา ในระดับที่สูงขึ้น
- 2) ร้อยละของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการพัฒนาร่างกาย
จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีพัฒนาการที่ครบด้าน
- 3) ร้อยละของผู้เรียนที่อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และมีนิสัยรักการอ่าน
- 4) ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะการคิด วิเคราะห์
- 5) ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการรู้เรื่อง
การอ่าน (Reading Literacy)
- 6) ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการรู้เรื่อง
คณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy)
- 7) ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการรู้เรื่อง
วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)
- 8) ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะสื่อสารอังกฤษ และสื่อสารภาษาที่ 3 ได้
อย่างมีประสิทธิภาพ
- 9) ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะด้าน Digital Literacy ในการเรียนรู้ได้
อย่างมีประสิทธิภาพ
- 10) ร้อยละของผู้เรียนที่มีความรู้ และทักษะในการป้องกันตนเองจากภัย
คุกคามรูปแบบใหม่
- 11) ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ
ขั้นพื้นฐาน (O-NET) มากกว่าร้อยละ 50 ในแต่ละวิชาเพิ่มขึ้นจาก ปีการศึกษาที่ผ่านมา

12) ร้อยละ 60 ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีสมรรถนะการเรียนรู้เรื่องการอ่านตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานขึ้นไป (ระดับ 2) ตามแนวทางการประเมิน PISA

13) ร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมดได้รับการประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาตามแนวทางการประเมิน PISA

3.3.1.2 ด้านสถานศึกษา

1) ร้อยละของสถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม การปฏิบัติจริง (Active Learning)

2) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในลักษณะของ STEM ศึกษา

3) ร้อยละของสถานศึกษาที่การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน หรือบันได 5 ขั้น (IS : Independent Study)

4) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ และบรรยากาศสิ่งแวดล้อม ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.2 แนวทางการดำเนินการ

3.3.2.1 พัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อที่จะเข้ารับการพัฒนาการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น

3.3.2.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

3.3.2.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยในรูปแบบที่หลากหลาย

3.3.2.4 ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่พ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่ถูกต้องตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ

3.3.2.5 จัดให้มีโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้สามารถพัฒนาเด็กก่อนประถมให้มีพัฒนาการความพร้อม เพื่อเตรียมตัวไปสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3.3.2.6 พัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็น 3 ด้าน

1) การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy)

2) การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy)

3) การรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)

3.3.2.7 พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะด้าน Digital Competence และสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3

3.3.2.8 มีความรู้ และทักษะในการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

3.3.2.9 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning)

3.3.2.10 ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในลักษณะของ STEM ศึกษา

3.3.2.11 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอนหรือบันได 5 ขั้น (IS : Independent Study)

3.3.2.12 ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบความคิดในลักษณะสหวิทยาการ เช่น

1) ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการตั้งคำถาม

2) ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

3) ความรู้ทางวิศวกรรม และการคิดเพื่อหาทางแก้ปัญหา

4) ความรู้และทักษะในด้านศิลปะ

5) ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ และระบบคิดของเหตุผลและการหาความสัมพันธ์

3.3.2.13 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาประเมินสมรรถนะตามแนวทางการประเมิน PISA ด้วยระบบการสอบ แบบ Online ให้กับผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น

3.3.2.14 ส่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในทางการประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาตามแนวทางการประเมิน PISA ให้แก่ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอน

3.3.2.15 ให้บริการเครื่องมือการวัดและประเมินอิงสมรรถนะตามแนวทางการประเมินผลผู้เรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ด้วยระบบ Online Testing

3.3.2.16 ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรและแผนการเรียนนำไปสู่ความเป็นเลิศในแต่ละด้าน

3.3.2.17 ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ด้านศิลปะดนตรีและกีฬาโดยจัดเป็นห้องเรียนเฉพาะด้าน

3.3.2.18 พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด และเป็นนวัตกรรม ผู้สร้างนวัตกรรม

3.4 พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพและทักษะชีวิต มีสุขภาวะที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.4.1 ตัวชี้วัด

3.4.1.1 ร้อยละของผู้เรียน มี ID Plan and Portfolio เพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

3.4.1.2 ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ และบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัด

3.4.1.3 ร้อยละของผู้เรียนที่มีสุขภาวะที่ดีทุกช่วงวัย

3.4.1.4 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา

3.4.2 แนวทางการดำเนินการ

3.4.2.1 สร้างกลไกของระบบแนะแนวทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ อิงสมรรถนะและเตรียมความพร้อมสู่การประกอบสัมมาอาชีพ

3.4.2.2 พัฒนารายวิชาที่ส่งเสริมการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

3.4.2.3 ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรทักษะอาชีพควบคู่กับวิชาสามัญ เช่น วิชาศึกษาหลักสูตรระยะสั้น

3.4.2.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตามความสนใจ ในทักษะอาชีพที่ตนเองถนัด เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ

3.4.2.5 ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของอนามัย

3.4.2.6 ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาด้านอารมณ์และสังคม (Social Emotional Learning : SEL) ในทุกช่วงวัย

3.4.2.7 สถานศึกษามีระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา

3.4.2.7 สถานศึกษามีระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา

3.5 การจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาย่างยั่งยืน (SDGs) เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.5.1 ตัวชี้วัด

3.5.1.1 ร้อยละของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมแสดงออกถึงการดำเนินชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.5.1.2 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Environmental Education Sustainable Education Development : EESD)

3.5.1.3 ทุกสถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโลก เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Global Goals for Sustainable Development)

3.5.2 แนวทางการดำเนินการ

3.5.2.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.5.2.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาการจัดการศึกษาเป้าหมายโลกเพื่อ การพัฒนาย่างยั่งยืน (Global Goal for Sustainable Development)

3.5.2.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงานทุกสังกัดจัดสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับหลัก Zero waste และมาตรฐานสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Environmental Education Sustainable Development : EESD)

3.5.2.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

3.6 พัฒนาคูณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

3.6.1 ตัวชี้วัด

3.6.1.1 ร้อยละของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละระดับ

3.6.1.2 ร้อยละของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาด้านทักษะอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสาธารณะ

3.6.1.3 ร้อยละของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการส่งเสริมให้มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ อาทิ ดนตรี กีฬา ศิลปะ และเทคโนโลยี เป็นต้น

3.6.2 แนวทางการดำเนินการ

3.6.2.1 ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ หน่วยบริการและที่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ

3.6.2.2 ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้วยระบบและรูปแบบที่หลากหลาย

3.6.2.3 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนรวมและศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ

3.6.2.4 ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

3.6.2.5 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3.6.2.6 ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะและการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.6.2.7 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

3.6.2.8 ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.6.2.9 ส่งเสริม สนับสนุน การใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารอย่างถูกต้อง เหมาะสม และสร้างสรรค์

3.6.2.10 ส่งเสริม สนับสนุน เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

3.6.2.11 ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่มีความสามารถพิเศษในด้านวิชาการ ดนตรี กีฬา ศิลปะ และอื่น ๆ เพื่อยกระดับสู่ความเป็นเลิศพร้อมก้าวสู่สากล

3.6.2.12 ส่งเสริม สนับสนุนการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.6.2.13 จัดให้มีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา
เชิงบูรณาการ

3.6.2.14 จัดให้มีกลุ่มงานระบบประกันคุณภาพในสำนักบริหารงานการศึกษา
พิเศษ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง

3.6.2.15 ส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยงานและสถานศึกษาจัดทำ รวบรวม ผลิต
พัฒนา และเผยแพร่ สื่อ นวัตกรรม งานวิจัยทางการศึกษา

3.6.2.16 สสำรวจสภาพอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา จัดทำผัง
บริเวณ จัดทำแบบรูปและรายการสิ่งก่อสร้าง

3.6.1.17 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีแนวทางปฏิบัติ และมาตรการรักษาความ
ปลอดภัยของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3.6.1.18 ส่งเสริม สนับสนุนให้เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพและกลุ่ม
สถานศึกษา ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

3.6.1.19 ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการส่งเสริมการ
จัดการศึกษาสำหรับคนพิการจังหวัด

3.6.1.20 ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร
ปกครองในพื้นที่ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ

3.6.1.21 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการ
จัดการศึกษา

3.7 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา Digital Technology มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่
ผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสมรรถนะ ความต้องการ และความถนัด สร้างสังคมฐานความรู้ (Knowledge Based
Society) เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3.7.1 ตัวชี้วัด

3.7.1.1 ร้อยละของผู้เรียนที่เรียนรู้ผ่าน Digital Platform

3.7.1.2 ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อให้พัฒนาตนเองผ่าน Digital
Platform

3.7.2 แนวทางการดำเนินการ

3.7.2.1 พัฒนาระบบคลังข้อมูล องค์ความรู้ เพื่อให้บริการ Digital Textbook ตามเนื้อหาหลักสูตรที่กำหนด สื่อ วิดีโอ และองค์ความรู้ประเภทต่าง ๆ และให้บริการแก่ผู้เรียนให้การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3.7.2.2 พัฒนา Digital Platform เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

3.7.2.3 สถานศึกษาสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองผ่าน Digital Platform

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งในการจัดการศึกษาของรัฐให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ตามที่กฎหมายบัญญัติและให้ความคุ้มครองการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ดังนั้น จึงสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, บทเฉพาะกาล)

2.2.1 ความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษา

มาตรา 6 ของกฎหมายระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

ตามความข้างต้น เป้าหมายของการจัดการศึกษาจึงอยู่ที่คนไทยโดยทั่วไป ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี มีประโยชน์ มีความครบถ้วนทุกด้าน (ปรัชญา เวสารัชช์, 2545, น. 17-18) คือ

1. ทางกาย คือมีสุขภาพดี สมบูรณ์ แข็งแรง หมายความว่าจัดการศึกษาต้องครอบคลุมถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย เช่น ส่งเสริมการออกกำลังกาย ส่งเสริมกีฬา ส่งเสริมความรู้ด้านโภชนาการ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อสุขลักษณะ ปลอดภัยจากภาวะมลพิษ ปลอดภัยจากยาเสพติด และปลอดภัยจากภัยทั้งหลายที่อาจกระทบกระเทือนต่อสุขภาพอนามัยของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นภัยจากมนุษย์ (อุบัติเหตุ การประทุษร้าย) หรือธรรมชาติ (น้ำท่วม ไฟไหม้ พายุ โรคภัยไข้เจ็บ) นอกเหนือจากหน้าที่ในการส่งเสริมสุขภาพแล้ว ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาต้องคาดการณ์และเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้าเพื่อผ่อนคลายหรือแก้ไขปัญหาได้ทันการณ์

2. ทางจิตใจ คือมีจิตใจที่อดทนเข้มแข็ง สามารถเผชิญกับปัญหาหลากหลายที่เกิดขึ้นได้อย่างมีสติ มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยในตัวเอง สามารถอดทนอดกลั้นต่อแรงกดดันต่าง ๆ

3. ทางสติปัญญา คือการใช้ความคิดและเหตุผล

4. ความรู้ คือการมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคมปัจจุบัน ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้และทักษะด้านภาษา คณิตศาสตร์ ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย การประยุกต์ภูมิปัญญาไทย ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

5. คุณธรรมและจริยธรรม แสดงออกในรูปของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความละเอียดต่อการประพฤติตนในทางเสื่อมเสียหรือก่อให้เกิดผลเสียหายต่อผู้อื่นและสังคม

6. มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต รักวัฒนธรรมไทย มีเอกลักษณ์ไทย มีมรรยาทและการวางตนในสังคม รู้จักประมาณตนเอง

7. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้ได้รับการศึกษาจะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ประนีประนอม มีความเมตตากรุณา มีสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และดำเนินบทบาทของตนเองได้อย่างเหมาะสม

2.2.2 หลักการในการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการการศึกษาไว้ และใช้หลักการดังกล่าวเป็นตัวกำหนดสาระเนื้อหาของกฎหมายว่าด้วยการศึกษาหลักสำคัญในการจัดการศึกษา (ตามมาตรา 8) กำหนดไว้ 3 ประการ คือ การศึกษาตลอดชีวิต การมีส่วนร่วม และการพัฒนาต่อเนื่อง (ปรัชญา เวสารัชช, 2545, น. 17-18) ดังนี้

1. การศึกษาตลอดชีวิต ถือว่าการจัดการศึกษานั้นเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน หลักการคือคนทุกคนต้องได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษานี้ต้องครอบคลุมทุกด้าน มิใช่เฉพาะชีวิตการทำงานเท่านั้น เพราะไม่เพียงบุคคลต้องพัฒนาตนเองและความสามารถในการประกอบอาชีพของตน คนแต่ละคนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชนและประเทศโดยรวม ทั้งด้านเศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและวัฒนธรรมด้วย ทั้งนี้ เพราะสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และพัฒนาการทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องศึกษาความเป็นไปรอบตัวเพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

2. การมีส่วนร่วม สังคมต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมนั้นแสดงออกได้หลายลักษณะ เช่น ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสนับสนุนทรัพยากร ร่วมติดตามประเมิน ส่งเสริมให้กำลังใจและปกป้องผู้ปฏิบัติงานที่มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม หลักการนี้ถือว่าอนาคตของประเทศและความเจริญรุ่งเรืองของสังคมไทย เป็นความรับผิดชอบของคนไทยทุกคนมิใช่ถูกจำกัดโดยตรงในการจัดการศึกษา ดังนั้นจึงเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่จะเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้ามีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ เพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรคของการจัดการศึกษา ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและช่วยดูแลการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

3. การพัฒนาต่อเนื่อง การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องปรับเปลี่ยนตลอดเวลาให้ทันกับความรู้ที่ก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้ง ดังนั้น การจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนานี้มีทั้งการค้นคิดสาระและกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ การประยุกต์ปรับปรุงเนื้อหาสาระที่มีอยู่ และการติดตามเรียนรู้เนื้อหาสาระที่มีผู้ประดิษฐ์คิดค้นมาแล้ว ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ว่าครูผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา ต้องถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญ ในการปรับปรุงตนเองให้ทันโลก และทันสมัย แต่ขณะเดียวกันก็ต้องทำความเข้าใจสภาพแวดล้อม เพื่อประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้การรับความรู้มาถ่ายทอดโดย

ปราศจากดุลยพินิจอาจก่อความเสียหายโดยไม่คาดคิด จึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะช่วยกันดูแลให้ความรู้ใหม่ ๆ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมอย่างแท้จริง

นอกจากนี้กฎหมายยังได้ระบุหลักในการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาไว้ด้วย (มาตรา 9) ได้แก่

1. หลักเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ หมายความว่า การจัดการศึกษาจะเน้นนโยบาย หลักการ และเป้าประสงค์ร่วมกัน แต่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้ดุลยพินิจเลือกเส้นทางและวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการทำงานของตน

2. หลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการบริหารที่ให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้เอง (School-based management) ตามหลักการนี้ จำเป็นต้องแยกภาระงานด้านนโยบาย เหนือและมาตรฐานออกจากงานด้านปฏิบัติหรืองานบริการ ทั้งนี้ หน่วยงานส่วนกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบาย เหนือและมาตรฐาน ส่วนเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องกระจายอำนาจให้หน่วยปฏิบัติดูแลและรับผิดชอบ การตัดสินใจด้วยตนเองโดยหน่วยงานส่วนกลางทำหน้าที่ติดตาม ประเมิน ตรวจสอบ ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยปฏิบัติที่ได้รับมอบอำนาจสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ตามหลักการนี้ ในเมื่อหน่วยปฏิบัติได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการได้อย่างคล่องตัวพอควรแล้ว ก็จำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้หน่วยปฏิบัติรับผิดชอบ เพราะการมอบอำนาจโดยไม่มีกติกาที่เท่าเทียมมอบให้ทำงานโดยไม่มีเป้าหมาย ซึ่งไม่สามารถประเมินได้ ในเมื่อรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทรัพยากรสนับสนุนแก่สถานศึกษา และหน่วยงานการศึกษา ซึ่งอาจเปรียบเสมือนการซื้อสินค้าหรือบริการก็ต้องมีสิทธิกำหนดคุณค่าและลักษณะของสิ่งที่ต้องการซื้อ โดยยึดเป้าหมายผลการจัดการศึกษาเป็นหลัก ได้แก่ มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งหน่วยปฏิบัติเองก็ต้องวางระบบประกันคุณภาพเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ซื้อสินค้าและบริการของตน จากนั้นจำเป็นต้องมีการประเมินผลการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากมาตรฐานและระบบประกันคุณภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย อย่างน้อยผลการประเมินจะส่งเสริมให้ผู้จัดการศึกษาแต่ละระดับได้ตระหนักว่าผลการดำเนินการของตนเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับมาตรฐานการศึกษาและเกณฑ์ชี้วัดของระบบประกันคุณภาพ และต้องหาทางปรับปรุงผลการจัดการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานและรักษาระดับการประกันคุณภาพของตนให้คงได้ รวมทั้งยกระดับการจัดการศึกษาให้สูงขึ้นด้วย

4. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาต่อเนื่อง โดยกำหนดมาตรการต่าง ๆ เช่น การกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามหลักสูตรการอบรมมาตรฐานต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยมีเจตนาเพื่อรักษาคุณภาพของผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ และกระตุ้นส่งเสริมให้พัฒนาปรับปรุงตลอดเวลา อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ได้รับการศึกษาโดยตรง

5. การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้เพื่อการจัดการศึกษา ทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ได้แก่ ทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในการเรียนการสอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ล้วนเป็นทรัพยากรจำเป็นแต่รัฐไม่สามารถจัดหามาสนับสนุนได้อย่างเพียงพอ จึงถือเป็นภาระหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนในการจัดการศึกษาจะเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาในแต่ละท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น ครูอาจเชิญผู้เฒ่าในหมู่บ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านมาช่วยสาธิตหรือสอนวิชาที่เกี่ยวข้องได้

6. การมีส่วนร่วม การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา โดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ จะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมเสนอแนะ กำกับติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม

2.2.3 ระบบการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ระบบการศึกษาในแต่ละประเทศย่อมแตกต่างกันไป ส่วนใหญ่ยึดแนวทางมาตรฐานเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการเทียบเคียงระหว่างกันได้ ยิ่งสังคมโลกพัฒนาไปมากเท่าใดความใกล้ชิดที่เกิดขึ้นจากพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบโทรคมนาคม ก็ยิ่งทำให้แต่ละประเทศมีระบบการศึกษาใกล้เคียงกันมากเท่านั้น ในเรื่องนี้จะกล่าวถึงระบบการศึกษาของประเทศไทยเป็นสำคัญ (ปรัชญา เวสารัชช, 2545, น. 24) ตามสาระต่อไปนี้

1. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน การศึกษาในระบบเช่นนี้หมายถึงการศึกษาที่จัดรูปแบบไว้แน่นอนเป็นเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน ส่วนใหญ่จัดในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น ซึ่งเรารู้จักคุ้นเคยกันดีอยู่แล้ว การศึกษาในระบบอาจจัดในชั้นเรียนหรือเป็นการศึกษาทางไกลก็ได้

การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา

การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

2. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษามีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานอกระบบ ได้แก่ การศึกษานอกโรงเรียน การฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เป็นต้น

3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษานี้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ การศึกษารูปแบบนี้มีความยืดหยุ่นสูง เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเรียนรู้สามารถเลือกเนื้อหาที่สนใจเป็นประโยชน์กับตนได้ และสามารถใช้เวลาที่ปลอดจากภารกิจการงานอื่นศึกษาเล่าเรียนได้ จึงเรียกว่าเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้รูปแบบของการศึกษาตามอัธยาศัยมีหลากหลาย เช่น การฟังบรรยายพิเศษ การศึกษาจากเอกสาร การเยี่ยมชม การชมการสาธิต การรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ การสืบค้นเนื้อหาสาระจากอินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น เนื่องจากรัฐมีหน้าที่ร่วมกับชุมชนจัดแหล่งเรียนรู้ผู้บริหารและครูควรเข้ามามีส่วนใกล้ชิดร่วมมือกับประชาชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยรูปแบบวิธีการต่าง ๆ

2.2.4 บทบาทในการจัดการศึกษา

2.2.4.1 บทบาทของรัฐในการจัดการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 ได้ระบุไว้เช่นกัน

รัฐจะต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการ

พัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (มาตรา 81 รัฐธรรมนูญ)

นอกจากนี้ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ (มาตรา 25 พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) การดำเนินการเช่นนี้ ครูอาจถือเป็นโอกาสในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เยี่ยมชมหรือใช้ศึกษาเนื้อหาวิชาที่ครูสอน แทนที่จะตรึงผู้เรียนไว้แต่ในชั้นเรียนเท่านั้น

บทบาทสำคัญโดยทั่วไปของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาคือการวางแผน จัดทำหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียน จัดและบริหารชั้นเรียน จัดและดูแลรักษาอุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่ บริหารงานวิชาการ การเงิน บริหารงานบุคคล ดูแลสุขภาพอนามัยของผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ได้กำหนดบทบาทสำคัญไว้ (ปรัชญา เวสารัชช, 2545, น. 27-28) ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอน โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมในการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน หมายความว่า ผู้สอนต้องถือว่าผู้เรียนเป็นคนที่สำคัญที่สุด เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอนก็ต้องคำนึงถึงความแตกต่างดังกล่าว เช่น จัดให้คนเรียนช้าทำกิจกรรมที่ช่วยเน้นให้เข้าใจอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่วนคนเรียนเร็วที่เข้าใจแล้วได้รับกิจกรรมเสริมอย่างอื่นแต่อย่างน้อย ผู้เรียนที่แตกต่างกันก็ควรได้รับความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาใกล้เคียงกัน

2. ฝึกทักษะและวิธีคิด สถานศึกษามีหน้าที่ฝึกฝนผู้เรียนให้รู้จักคิด เพิ่มพูนทักษะในการจัดการฝึกฝนการเผชิญสถานการณ์และปัญหาต่าง ๆ และสามารถประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาหมายความว่า การเรียนการสอนที่ดีไม่ใช่เน้นที่การท่องจำสาระในหนังสืออย่างเดียว แต่ต้องเตรียมตัวผู้เรียนให้รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา เช่น อาจสมมติสถานการณ์ให้คิดแก้ปัญหา และถามเหตุผล ข้อดีข้อเสีย เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเผชิญชีวิตได้

3. จัดให้เรียนรู้จากประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ดีต้องมาจากการฝึกฝนปฏิบัติจริงของผู้เรียน โดยครูและสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เยี่ยมชมสถานที่ และเรียนรู้จากประสบการณ์ในชีวิตจริง เช่น พาชมโรงงาน เยี่ยมหมู่บ้านหัตถกรรม และจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติให้สามารถทำได้จริง (ฝึกทอผ้า ฝึกเขียนภาพ ฝึกปั้นดินเหนียว ฯลฯ) ฝึกให้รู้จักคิดเป็น และส่งเสริมบรรยากาศให้ผู้เรียนรักการอ่านเพื่อจะได้สนใจใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

เนื้อหาสาระที่สถานศึกษาจัดให้นั้น ไม่ควรทุ่มเน้นด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ แต่สถานศึกษาต้องจัดให้มีสัดส่วนผสมผสานอย่างเหมาะสมทั้งในเรื่องเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนรู้ ทั้งในเรื่องความรู้ ความเข้าใจ การประพฤติปฏิบัติ การมีคุณธรรม ค่านิยมที่ดี การมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น โดยอาจแทรกสาระ กิจกรรม การฝึกฝนปฏิบัติ การคิด การปลูกฝังค่านิยมไว้ในทุกวิชา

นอกจากนี้สถานศึกษายังมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ และขณะเดียวกัน สถานศึกษาก็ควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในทุกเวลาทุกสถานที่ โดยร่วมมือกับทุกฝ่าย คือบิดามารดา ผู้ปกครอง และคนในชุมชน เพื่อ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ในทุกโอกาส

2.2.4.2 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

รัฐธรรมนูญและ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจในการจัดกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งรวมทั้งด้านการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการศึกษาอยู่แล้ว และมีแนวโน้มที่จะได้รับบทบาทนี้มากขึ้นซึ่งต้องใช้ระยะเวลาหนึ่งเพื่อส่งเสริมให้เกิดความพร้อมกว่าที่เป็นอยู่ในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น กระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมยังมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนหลายประการ (ปรัชญา เวสารัชช์, 2545, น. 28-29) ดังนี้

1) กำหนดหลักเกณฑ์ โดยรัฐมีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ซึ่งเป็นการดูแลเชิงมาตรฐาน ในกรณีที่ยังไม่พร้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่ยังไม่ได้จัดการศึกษาต้องการจัดการศึกษาขึ้น เช่น ต้องการตั้งโรงเรียนในเขตพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ รัฐก็ต้องดูแลว่าการจัดการศึกษานั้นสอดคล้องกับความต้องการของคนในท้องถิ่นหรือไม่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมเพียงใด ทั้งนี้เพื่อประกันว่าเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาแล้ว ประชาชนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2) การสนับสนุน รัฐมีหน้าที่ประสานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐาน เป็นบทบาทช่วยเหลือส่งเสริม แต่รัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงและบังคับบัญชา ในแง่รัฐมีหน้าที่ให้ข้อมูล ให้แนวทาง และให้คำแนะนำเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยกระดับการจัดการศึกษาของตน

3) เสนอแนะงบประมาณ กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหน้าที่เสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัว ผู้เรียนและเสนอแนะให้หน่วยจัดสรรงบประมาณพิจารณา แต่กระทรวงไม่ได้มีหน้าที่จัดสรรงบประมาณการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2543, น. 9)

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ถึงแม้เป็นสิทธิหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีงบประมาณของท้องถิ่นสนับสนุน แต่ก็ต้องเป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานที่รัฐกำหนด ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษา ต้องมีระบบประกันคุณภาพ ครูและผู้บริหารการศึกษาต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และต้องได้รับการประเมินคุณภาพจากภายนอกด้วย ซึ่งก็หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ดูแลสถานศึกษาก็ต้องรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานด้วย

2.2.4.3 บทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษา

เอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษามานานแล้ว และรัฐส่งเสริมให้เอกชนสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท โดยรัฐต้องคำนึงถึงการจัดการศึกษาของเอกชนเพื่อมิให้การจัดการศึกษาของรัฐส่งผลกระทบต่อความดีความชอบของเอกชน เช่น ไม่จัดสถานศึกษาแข่งขันในพื้นที่เดียวกันจนทำให้เอกชนไม่สามารถประกอบกิจการต่อไปได้ ในกรณีเช่นนี้ รัฐควรเข้าไปส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนยกระดับคุณภาพมากกว่าในกรณีที่เอกชนจัดการศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนต้องเป็นนิติบุคคล กฎหมายการศึกษายอมรับบทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษา และใช้หลักการเดียวกันกับสถานศึกษาอื่น คือ หลักการกระจายอำนาจ กล่าวคือรัฐจะไม่เข้ายุ่งเกี่ยวควบคุมการจัดการศึกษาของเอกชนจนเกินความจำเป็น โดยการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ แต่เอกชนก็ต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานรัฐจะเข้ามากำกับ ติดตาม และประเมินคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาเอกชนเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ เพื่อสนับสนุนการศึกษาของเอกชน รัฐมีหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น เงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และจัดสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันกับการสนับสนุนครอบครัว กลุ่มบุคคล องค์กรประชาชน และองค์กรสังคมอื่น ๆ นอกจากนี้ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการเพื่อให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้ (ปรัชญา เวสารัชช์, 2545, น. 29-30)

2.2.4.4 บทบาทของบุคคล ครอบครัว และสถาบันสังคมในการจัดการศึกษา

ผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน และสถาบันสังคมมีบทบาทเข้าร่วมในการจัดการศึกษา ได้หลายประการ ทั้งในการจัดการศึกษาซึ่งต้องได้รับสิทธิประโยชน์ดังได้กล่าวแล้ว แต่ต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน นอกจากนี้ ยังมีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาที่เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐจัดให้แก่บุตรหลานของตนอีกหลายประการ (ปรัชญา เวสารัชช์, 2545, น. 30-31) คือ 1) ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานตน เช่น เลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานร่วมตัดสินใจทิศทางการศึกษาของบุตรหลาน 2) ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร พัฒนาการของบุตรหลานและการเรียนการสอนประจำวัน 3) ร่วมจัดทำหลักสูตรและติดตามผลการศึกษา เช่น ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ติดตามการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและครู ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้ปกครองอาจร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน หรือร่วมกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาจัด ซึ่งหากสถานศึกษามีแนวทางสนับสนุนที่ดี ก็จะส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นเองตัวอย่างเช่น บริษัทแห่งหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา ยอมให้ผู้ปกครองไปเยี่ยมและรับประทานอาหารร่วมกับลูกหลานของตนซึ่งเรียนในโรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ในอาณาบริเวณโรงงาน ปรากฏว่ามีผลดีหลายอย่าง เช่น อัตราการเข้าเรียนของนักเรียนสูง คะแนนการอ่านสูงกว่านักเรียนโรงเรียนอื่น และอัตราการออกจากงานในโรงงานก็น้อยกว่าที่อื่นด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, น. 21) นอกจากนี้ ครูยังมีความใกล้ชิดกับผู้ปกครองมากขึ้น ซึ่งส่งผลในการปรับปรุงการเรียนรู้อันดีของนักเรียนโดยมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 5) ร่วมสนับสนุนกิจการการศึกษา โดยสนับสนุนด้านความคิด การเป็นผู้นำ การเป็นกรรมการ การร่วมประชุม การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ข้อมูลความคิดเห็น การปกป้องดูแล การสนับสนุนทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ การร่วมดำเนินโครงการ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ครอบครัว ชุมชนและสถาบันสังคมอาจเป็นผู้จัดการศึกษาเองได้ด้วย (ยุทธชัย เฉลิมชัย และคณะ, 2543, น. 8) โดยจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถมีการเทียบโอนผลการศึกษาได้ การจัดการศึกษาโดยครอบครัวอาจเป็นไปในรูปศูนย์การเรียนครอบครัวเดี่ยวหรือกลุ่มครอบครัวก็ได้ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความแปลกแยกออกจากระบบการเรียนในสถานศึกษาปกติ ก็จำเป็นต้องมีการจดทะเบียนหรือประสานกับสถานศึกษาในระบบเพื่อประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษา และเพื่อการสนับสนุนจากรัฐ โดยมีระบบการเยี่ยมบ้าน นิเทศและการประกันคุณภาพประกอบด้วย ในส่วนนี้ต้องถือว่าครอบครัวและโรงเรียนมีส่วนเอื้อต่อกัน โดยครูเข้าร่วม

ประเมินผู้เรียนของครอบครัว ให้คำปรึกษาผู้ปกครองในการสอน หรือให้การสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การสอนแก่ครอบครัว

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาพระปริยัติธรรม

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาที่วัดโดยพระสงฆ์ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาให้แก่พระภิกษุสามเณรได้เล่าเรียนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ควบคู่ไปกับวิชาสามัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยโรงเรียนมีสถานภาพเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2548 จัดเป็นโรงเรียนในระบบเช่นเดียวกับรูปแบบโรงเรียนของรัฐและเอกชนทั่วไป ซึ่งคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ได้ออกประกาศมหาเถรสมาคมว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีการบริหารจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากำหนด ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงนับเป็นสถานศึกษาแห่งสถาบันพระพุทธศาสนาภายใต้การกำกับดูแลของคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ในการสนับสนุนส่งเสริมของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติโดยเป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสและยากจนจำนวนมากในพื้นที่ต่าง ๆ ที่ไม่สามารถหรือไม่มีโอกาสได้ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนทั่วไป นอกจากนี้ ยังเป็นสถานศึกษาที่มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาเป็นเอกลักษณ์และมีวัตถุประสงค์พิเศษ กล่าวคือ เป็นโรงเรียนเฉพาะทางด้านพระพุทธศาสนา ที่มุ่งเน้นการสร้างศาสนทายาทที่ดีเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมเป็นพุทธศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรมประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัยอันเป็นพุทธบัญญัติ มีหลักพุทธธรรมนาชีวิตอันเป็นคุณลักษณะปริยัติสามัญที่พึงประสงค์ และสามารถทำหน้าที่เผยแผ่พุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณภาพชีวิตของประชาชนในเชิงบูรณาการวิชาการทั้งทางธรรมและทางโลก ได้อย่างดีมีวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันอีกด้วย ซึ่งเป็นที่น่าชื่นชมว่า นับตั้งแต่ได้มีการก่อตั้งโรงเรียนประเภทนี้ มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2514 จวบจนถึงปัจจุบัน เจ้าอาวาสซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน พร้อมทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางบริหารจัดการศึกษาพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้ได้รับความศรัทธาเชื่อมั่นจากผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้า

มาบวชเรียนซึ่งนับว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติงานที่สืบทอดกันมาโดยลำดับ (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557)

2.3.1 ประวัติความเป็นมาและการจัดตั้ง

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) ว่า “การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรม ก็จำเป็นต้องอนุวัตน์ไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกบ้างจึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง คือหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป” ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศระเบียบกระทรวงฯ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ขึ้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557, น. 1)

ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ทำให้มีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบงานคณะสงฆ์และพัฒนากิจการพระพุทธศาสนาโดยตรง คือ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติซึ่งแยกมาจากกรมการศาสนา ดังนั้น เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีระเบียบควบคุมการดำเนินงานที่ชัดเจน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงได้ออกระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักร ก็จะได้ศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ดำรงอยู่ในสมณธรรม สมควรแก่ภาวะ สามารถธำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป และถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ลาสิกขาไปแล้ว ก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือเข้ารับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าแก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปด้วยเช่นกัน (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557, น. 1)

ต่อมา โดยที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไข (เพิ่มเติม) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในหมวดที่ 2 มาตรา 12 ว่า “นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิ

ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง” และมาตรา 18 (2) กำหนดว่า “โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น” ดังนั้น จึงถือได้ว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งหนึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อความในมาตรา 12 และมาตรา 18 (2) แห่งพระราชบัญญัตินี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2548 เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557, น. 1)

กาลต่อมา เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและกฎกระทรวงดังกล่าว โดยมุ่งเน้นให้ วัดที่จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะสงฆ์เป็นสำคัญ มหาเถรสมาคม จึงได้ออกประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553 โดยกำหนดให้มีการบริหารจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากำหนดซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย มาตรฐาน แผนการจัดการศึกษา ให้คำแนะนำส่งเสริมการจัดการศึกษา และพิจารณาวินิจฉัย ชี้ขาด ปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ มี สมเด็จพระวันรัตเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นรองประธานกรรมการ มีผู้แทนจากบุคคลและหน่วยงานสำคัญต่างๆ อาทิ ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสำนักงานประถมศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นคณะกรรมการ โดยมีผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557, น. 1-2)

การจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จะจัดตั้งได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการและด้วยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ โดยให้ปฏิบัติดังนี้ (ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535)

1. วัดที่อยู่ในส่วนกลางและมีการศึกษาพระปริยัติธรรม เสนอรายงานขอจัดตั้งตามแบบที่กรมการศาสนากำหนดไปยังกรมการศาสนา สำหรับวัดที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าคณะจังหวัดด้วย และเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเสนอกรมการศาสนา
2. ให้กรมการศาสนาพิจารณาเสนอความเห็นชอบจากประธานสภาการศึกษาของสงฆ์ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วเสนอกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาอนุญาตต่อไป

3. เมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการให้กรมการศาสนาเป็นผู้ออกใบอนุญาตการเปิดสอนระดับการศึกษาเพิ่มเติม ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ

2.3.2 รูปแบบการศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ หรือ 2 ช่วงชั้น คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายจัดเป็นโรงเรียนในระบบเช่นเดียวกับรูปแบบโรงเรียนของรัฐและเอกชนทั่วไป โดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 8 กลุ่มสาระ คือ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5) สุขศึกษา และพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8) ภาษาต่างประเทศ และมีวิชาเฉพาะ ที่กำหนดให้นักเรียนคือ พระภิกษุสามเณรต้องเรียนตามนโยบายของคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม คือ วิชาภาษาบาลี และวิชาพระพุทธศาสนา (อันประกอบด้วยพุทธประวัติธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ) เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาหลักพระพุทธศาสนาในคัมภีร์พระไตรปิฎก สามารถนำไปเป็นเครื่องมือเผยแผ่พระพุทธศาสนา อันเป็นหน้าที่สำคัญของพระภิกษุสามเณร ในฐานะที่เป็นศาสนทายาทผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ. 2557, น. 2)

2.3.3 วัตถุประสงค์และการบริหารจัดการศึกษา

2.3.3.1 การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมมีวัตถุประสงค์ (พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562) ดังนี้

- 1) เพื่อให้การศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นไปตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โบราณราชประเพณี และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ
- 2) เพื่อให้พระภิกษุและสามเณรมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และมีการรักษาพระธรรมวินัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องดั่งงามโดยเคร่งครัด เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป
- 3) เพื่อให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง

2.3.3.2 การศึกษาพระปริยัติธรรมมี 3 แผนก คือ

- 1) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีสนามหลวง เป็นการศึกษาพระพุทธานุสสาภาคภาษาบาลี

2) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมสนามหลวง เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาภาคภาษาไทย

3) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนา ทั้งแผนกบาลีสนามหลวงและแผนกธรรมสนามหลวง ควบคู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดตั้งอยู่ในวัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา จัดการศึกษาเฉพาะสำหรับพระภิกษุสามเณรเท่านั้น โรงเรียนจะได้รับการจัดตั้งได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตหรือเห็นชอบจากมหาเถรสมาคม โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นผู้ออกใบอนุญาต แก่เจ้าอาวาสวัดที่ขอจัดตั้งโรงเรียน (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557, น. 2)

การบริหารจัดการโรงเรียน เจ้าอาวาสวัดหรือพระภิกษุที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นผู้จัดการและผู้จัดการเป็นผู้คัดเลือกพระภิกษุผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา รูปหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งจะดำเนินการคัดเลือกพระภิกษุและคฤหัสถ์เพื่อเสนอแต่งตั้งเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557, น. 2)

2.3.4 อัตลักษณ์ของโรงเรียน

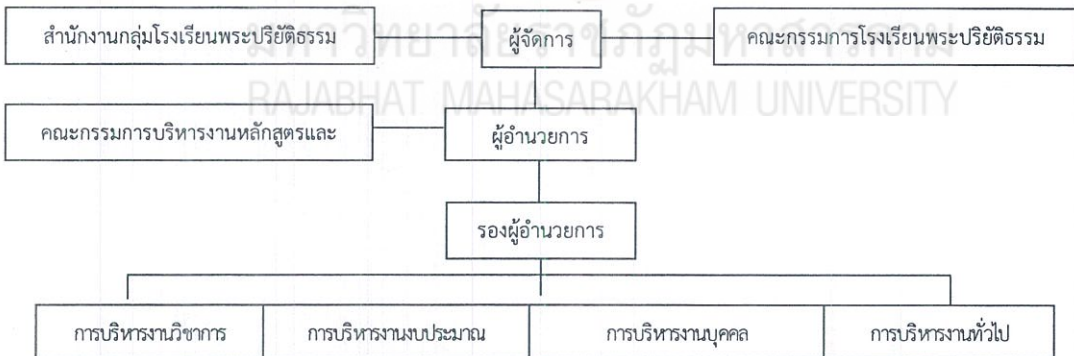
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา นอกจากจะจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังได้สนองงานคณะสงฆ์ด้านการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกนักธรรมและบาลีอีกด้วย โดยได้จัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรนักธรรมและบาลีให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ทั้งนี้ ในการประชุมมหาเถรสมาคม เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2555 ที่ประชุมมหาเถรสมาคมมีมติเห็นชอบให้ปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียนและเกณฑ์การจบการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามคำสั่งประธานคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ 1/2555 ลงวันที่ 19 เมษายน 2555 เรื่องการปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียนและเกณฑ์การจบการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสอบผ่านธรรมสนามหลวงและบาลีสนามหลวงได้ โดยเพิ่มหน่วยกิตวิชาภาษาบาลี และวิชาพระพุทธศาสนา (พุทธประวัติ ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ) ทั้งนี้ ผู้ที่จะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ต้องสอบได้นักธรรมชั้นตรีเป็นอย่างต่ำ และจะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ต้องสอบได้นักธรรมชั้นโทเป็นอย่างต่ำ (มติมหาเถรสมาคมที่ 388/2555) (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557, น. 3)

นอกจากนี้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ยังได้ปรับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยให้ใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามเป้าหมายเฉพาะของสถานศึกษา (หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมคือวิชาพุทธประวัติและธรรมวินัย วิชาศาสนปฏิบัติและวิชาภาษาบาลี) นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอีกด้วย ในการนี้เพื่อให้ดำเนินการดังกล่าว สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงได้ร่วมกับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. จัดให้มีการสอบวัดผลทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา หรือเรียกย่อว่า B-NET (Buddhism National Educational Test) (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ. 2557, น. 3)

2.3.5 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สามารถแสดงได้ดังแผนภาพที่ 2.1

โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

2.3.6 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับนักเรียน (คู่มือปฏิบัติงาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557, น. 18-19) ดังนี้

2.3.6.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการโดย

- 1) วิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาสาระ
- 2) มาตรฐานการเรียนรู้
- 3) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 4) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

5) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.3.6.2 จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนผู้ที่มีความสามารถพิเศษ และผู้ที่มีความบกพร่องหรือด้อยโอกาส โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง สร้างสถานการณ์ตัวอย่าง

2.3.6.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน

2.3.6.4 ปลุกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม

2.3.6.5 จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

2.3.6.6 นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสานความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

2.3.6.7 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเป็นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา

2.3.6.8 ส่งเสริมให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (การวิจัยในชั้นเรียน)

2.3.6.9 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่องเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

2.3.6.10 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่

1) จัดกิจกรรมแนะแนว โดย

- 1.1) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึก และจัดทำสื่อ
- 1.3) ให้คำปรึกษาการแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาตนเอง
- 1.4) ให้คำปรึกษาการศึกษาต่อและแนะนำอาชีพ

2) จัดกิจกรรมนักเรียน โดย

- 2.1) สนับสนุนกิจกรรมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น โครงการงาน
- 2.2) ส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ความต้องการของผู้เรียน เช่น ชุมนุมทางวิชาการ
- 2.3) ส่งเสริมการทำประโยชน์ต่อสังคม ต่อความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา
- 2.4) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
- 2.5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้และจัดหาวัสดุอุปกรณ์
- 2.6) จัดทำแผนการจัดการกิจกรรม แบบบันทึก รายงานผล

2.3.7 การวัดและประเมินผลการเรียน

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีการวัดและประเมินผลการเรียน (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557, น. 22-23) ดังนี้

2.3.7.1 การกำหนดระเบียบวัดและประเมินผล ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำระเบียบวัดและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายพิจารณาข่างระเบียบประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 1) ประชาพิจารณ์โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 2) เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ
- 3) ประกาศใช้ระเบียบ
- 4) ปรับปรุง พัฒนา แก้ไขให้เหมาะสมสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2.3.7.2 ภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1) การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และสาระ
พระพุทธศาสนา

1.1) ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินและตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยประเมินตามผล
การเรียนรู้ที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี)

1.2) ดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงพื้นฐานของผู้เรียน

1.3) ประเมินผลระหว่างเรียน หลังการเรียน และปลายปี เพื่อนำผลไปตัดสินการผ่าน
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและตัดสินผลการเรียนรายวิชา

1.4) เลือกวิธีการประเมิน เครื่องมือการประเมินอย่างหลากหลาย เน้นการประเมิน
สภาพจริงครอบคลุมสาระและเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

1.5) ช่อมเสริม ปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน
และส่งเสริมผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ให้พัฒนาสูงสุดเต็มความสามารถ

1.6) การตัดสินการผ่านรายวิชาตามเกณฑ์การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
(มาตรฐานชั้นปี) ที่กำหนด และประเมินให้ระดับผลการเรียนจากคะแนนการประเมินการผ่านผลการเรียนที่
คาดหวังทุกข้อร่วมกัน

1.7) จัดการเรียนช่อมเสริม และเรียนซ้ำรายวิชาที่ไม่ผ่านการตัดสินผลการเรียน และ
ให้ประชุมพิจารณาให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนทุกรายวิชาที่มีระดับการเรียนเฉลี่ยไม่ถึง “1” ให้เรียนซ้ำชั้น

1.8) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและตัดสินผลการเรียน

2) การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1) ครูผู้ควบคุมกิจกรรมเป็นผู้ประเมินและตัดสินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นราย
กิจกรรม

2.2) ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน 2 ด้าน คือ การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรม
และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยพิจารณาจากจำนวนเวลาเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

2.3) ตัดสินผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็น 2 ระดับ คือ ผ่านและไม่ผ่าน โดยผู้ได้รับการ
ตัดสินให้ผ่านจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ด้าน

2.4) ประเมินและตัดสินกิจกรรมการผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
(ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและตัดสินการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)

3) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 3.1) ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 3.2) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
- 3.3) กำหนดแนวทางการดำเนินการเป็นรายบุคคล โดยประเมินทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
- 3.4) ดำเนินการประเมินและสรุปผลเป็นรายปี
- 3.5) การประเมินให้ผู้เรียนทราบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
- 3.6) ประเมินผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4) การประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน

- 4.1) ร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการกำหนดมาตรฐานเกณฑ์แนวทางการประเมินและการส่งเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลช่วงชั้น

- 4.2) ประกาศแนวทางและวิธีการประเมิน
- 4.3) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน
- 4.4) ดำเนินการประเมินปลายปีและประเมินผ่านช่วงชั้น
- 4.5) ผู้บริหารอนุมัติผลการประเมิน

5) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

- 5.1) เตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะรับการประเมิน
- 5.2) เตรียมตัวบุคลากร สถานที่ และอำนวยความสะดวกในการรับการประเมิน
- 5.3) สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และความสำคัญแก่ครูและผู้เรียน
- 5.4) นำผลการประเมินมาพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.3.8 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับ ดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557, น. 48)

2.3.8.1 แนวคิดและหลักการในการประกันคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการเพื่อให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาตามความหมายข้างต้นการศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานตามแนวคิดหลักต่อไปนี้ (คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ, 2557, น. 48-50)

1) แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา ได้มีการพัฒนากันอยู่ในขณะนี้ แนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1) การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน

1.2) การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงาน

1.3) การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่

2) แนวคิดตามหลักการบริหาร ตามหลักการบริหาร การประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมาย กระบวนการพัฒนาคนในสถานศึกษาเหมือนกับการสร้างบ้าน ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกดำเนินการเมื่อสร้างเสร็จก็เสร็จเลย แต่กระบวนการสร้างคนนั้น ผู้ที่เป็นสถาปนิกคือ ครู และผู้บริหาร เป็นบุคคลภายในต้องร่วมพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพดี ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยไม่หยุดผู้บริหาร และครูในสถานศึกษามีการร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ต้องพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติเป็นอย่างไร ถ้าจะให้เด็กมีคุณสมบัติช่วยกันคิด และช่วยกันวางแผน (Plan) ช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Action) เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายกำหนดอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม

2.3.8.2 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามที่มีประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่าด้วยระบบประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2555 และตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในทศวรรษที่สอง ที่กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยและการศึกษาไทยในอนาคต ประกอบกับมีนโยบายให้ปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพ

ทั้งภายในและภายนอกของทุกระดับ ก่อนจะมีการประเมินคุณภาพในรอบต่อไป จำเป็นต้องปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกัน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 (3) ได้กำหนดการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับประเภทการศึกษา และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (ประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, 2560) ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 (3) และมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และอาศัยอำนาจตามความในข้อ 15 (1) (2) และ (6) แห่งประกาศมหาเถรสมาคมว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553 ประกอบกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ฉบับลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลและติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามเอกสารแนบท้ายประกาศฉบับนี้

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2560 มีจำนวน 4 มาตรฐาน (ประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2560) ดังนี้

1) มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน

1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

(1) ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

(2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและแก้ปัญหาเหมาะสมกับสมณसारูป

(3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

(5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการทดสอบทางการศึกษา

ระดับชาติ

(6) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การปฏิบัติศาสนกิจหรือการทำงาน

1.2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

(1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามสถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับหลักพระธรรม วินัย กฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม

(2) ความภูมิใจในท้องถิ่น การเป็นศาสนทายาทและความเป็นไทย

(3) ความเอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ

(4) สุขภาวะทางร่างกายและลักษณะจิตสังคม

2) มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1) การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

2.2) การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

(1) การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนให้มีความรู้

ทั้งทางโลกและทางธรรม

(2) การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทาง

วิชาชีพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(3) การวางแผนการบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ

(4) การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการ

เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

2.3) การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัด

การศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

2.4) การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา

3) มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1) การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม

3.2) การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของสถานศึกษา วัด ชุมชนและท้องถิ่น

3.3) การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมี

ประสิทธิภาพ

4) มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียน

2.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง

2.4.1.1 ความหมายของการพัฒนาตน การพัฒนาตน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Self-Development แต่ยังมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า การพัฒนาตน และมักใช้แทนกัน บ่อย ๆ ได้แก่ การปรับปรุงตน (Self-Improvement) การบริหารตน (Self-Management) และการปรับตน (Self-Modification) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงตัวเองให้เหมาะสมเพื่อสนองความต้องการและเป้าหมายของ ตนเอง หรือเพื่อให้สอดคล้องกับ สิ่งที่สังคมคาดหวัง (วินัย เพชรช่วย)

ความหมายที่ 1 การพัฒนาตนคือการที่บุคคลพยายามที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนด้วยตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิม เหมาะสมกว่าเดิม ทำให้สามารถดำเนินกิจกรรม แสดงพฤติกรรม เพื่อสนองความต้องการ แรงจูงใจ หรือเป้าหมายที่ตนตั้งไว้

ความหมายที่ 2 การพัฒนาตนคือการพัฒนาศักยภาพของตนด้วยตนเองให้ดีขึ้นทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อให้ตนเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคม เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ตลอดจนเพื่อการดำรงชีวิตอย่างสันติสุขของตน

แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาตน

การพัฒนาตามทฤษฎีของพุทธศาสนา ตามทฤษฎีของพุทธศาสนา การพัฒนาตรงกับคำว่า “ภาวนา” ซึ่งหมายถึง การทำให้เจริญองงาม ถึงอย่างไรก็ตาม คำว่า “การพัฒนา” ในที่นี้เป็นคำที่กำหนดให้มีคุณค่า และตามหลักการของพุทธศาสนา การพัฒนาจะต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กัน 4 ทาง คือ (จำนงค์ อดิวิฒนสิทธิ์, 2545, น. 163-164)

1. การพัฒนาทางด้านกายภาพ (Physical Development) เป็นกระบวนการสร้างความเจริญองงามทางร่างกาย การฝึกอบรมร่างกายให้รู้จักติดต่อกับสิ่งภายนอกด้วยดีและปฏิบัติต่อสิ่งภายนอกเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณ มิให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมเจริญองงามและกำจัดให้อกุศลธรรมเสื่อมสูญไป สิ่งภายนอกที่มีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์ก็ คือ อารมณ์ภายนอกทั้ง 5 ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส จุดมุ่งหมายของการพัฒนาใน

ข้อนี้ก็คือ การทำให้บุคคลรู้จักวิธีการเกี่ยวข้องกับอารมณ์ภายนอกทั้ง 5 อย่างนี้ อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้าสูงขึ้น

2. การพัฒนาทางด้านศีลธรรม (Moral Development) เป็นกระบวนการฝึก อบรมบุคคล ให้มีศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียน หรือก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่บุคคลอื่น สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลต่อบุคคลอื่น

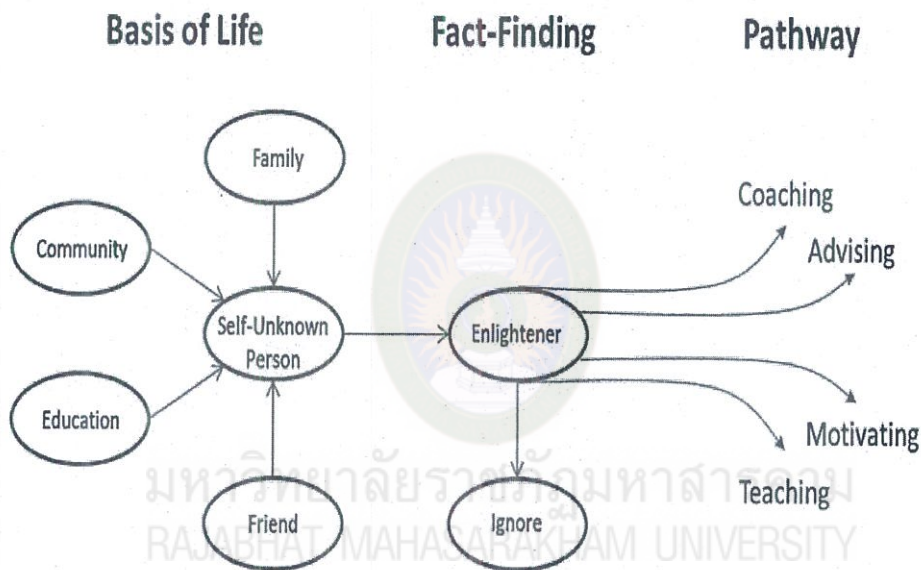
3. การพัฒนาทางด้านจิตใจ หรือทางด้านอารมณ์ (Spiritual or Emotional Development) เป็นความพยายามที่จะฝึกอบรมจิตใจให้เข้มแข็งให้มีความมั่นคง และมีความเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีเมตตา กรุณา มีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทน มีสมาธิ มีความสดชื่นเบิกบาน มีความสงบสุข แจ่มใส เป็นต้น การพัฒนาทางด้านจิตใจที่บางทีเรียกว่า การพัฒนาอารมณ์

4. การพัฒนาทางด้านสติปัญญา (Intellectual Development) เป็นกระบวนการในการฝึกอบรมให้รู้และเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ผู้ที่มีความรู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาพของมัน สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ และบริสุทธิ์หลุดพ้นจากกิเลสเศร้าหมอง และทำตนให้ปลอดพ้นจากความทุกข์ ทำตนให้มีความสุข สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถทำตนให้อยู่เหนือปัญหาเหนือความขัดแย้ง และพัฒนาส่วนรวมให้มีความสงบ มีความเสมอภาค และมีความเป็นประชาธิปไตยอย่างมีคุณภาพ

หลักการพัฒนาตนเอง คนที่จะพัฒนาตนเองจะเริ่มต้นด้วยการสำรวจและพิจารณาตนเองว่ามีข้อดีและข้อบกพร่องอะไรบ้าง การสำรวจจะใช้วิธีการส่องกระจก (คนที่เรารู้สึกสัมพันธ์ด้วยช่วยบอก) เมื่อทราบแล้วก็มาวิเคราะห์ตนเองและตั้งเป้าหมายว่ามีสิ่งใดที่ดีและมีอยู่ในตัวเราแล้ว เราก็ควรรักษาไว้ สิ่งใดที่ไม่ดีและมีอยู่ในตัวเรา เราก็ควรจะหาทางทำให้ลดน้อยลงหรือควรขจัดให้หมดไป และมีสิ่งใดที่ดีและยังไม่มีในตัวเรา เราก็ควรจะนำมาเพิ่มให้กับตัวเราให้มากขึ้น เมื่อวิเคราะห์และตั้งเป้าหมายแล้ว ต่อไปก็คิดหาวิธีการและวางแผนดำเนินการ โดยเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับตัวเอง เมื่อวางแผนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ต้องนำแผนดำเนินการดังกล่าวมาดำเนินการ (ลงมือปฏิบัติจริง) ถ้าเราสามารถทำตามแผนที่วางไว้ ก็ถือว่าแผนการที่วางไว้เหมาะสมกับเรา แต่ถ้าทำไม่ได้ตามแผนก็ถือว่าแผนการนั้นไม่เหมาะสมกับเรา ต้องปรับปรุงให้เหมาะสมจนเราสามารถปฏิบัติได้ เมื่อดำเนินการตามแผนแล้ว จะต้องมีการประเมินผลการดำเนินการว่า

บรรลุเป้าหมายเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างหรือไม่ระหว่างดำเนินการ ถ้ามีจะได้อะไรบ้างหาทางปรับปรุง เพื่อให้การดำเนินการในครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถเขียนเป็นวงจรในการพัฒนาตนเองได้ตามแผนภาพ (ปราณี รามสูตร และจรัส ตังสุวรรณ, 2545, น. 123-125)

แนวคิดการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง สู่องค์ความรู้ที่ยั่งยืน Self-Learning Development to Sustainable Knowledge Concept ในปัจจุบันนี้มีการตื่นตัวเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือ Life Long Learning ซึ่งจะเน้นทางด้านให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ แต่เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการเรียนรู้แล้ว ไม่ได้มีเป้าหมายว่า เรียนรู้ไปแล้วเอาไปทำอะไรหรือมีความรู้ไปแล้วจะได้ประโยชน์อย่างไร ก็จะทำให้ไม่เกิดผลที่ได้จากทักษะการเรียนรู้ นั้น ดังนั้นถ้ามีกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนสามารถคิดต่อไปได้ว่า ถ้าตนเองมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้วจะนำไปประยุกต์กับสิ่งใดบ้าง น่าจะทำให้ผู้เรียน มีเป้าหมายที่จะพัฒนาตัวเองด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม (คมเดช บุญประเสริฐ, 2563)

ภาพที่ 2.2 กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความเหมาะสม

จากภาพนั้น จะมีการแบ่งออกเป็น 3 ส่วน แต่ก่อนอื่นขอให้มีความเข้าใจก่อนว่า ผู้คนทั้งหลายที่เกิดมาในโลกนี้ล้วนมีความแตกต่างกัน ซึ่งจะมีจุดเด่น จุดด้อยที่แตกต่างกัน ดังนั้นอยากให้เข้าใจตรงกันว่า คนในโลกนี้ไม่มีใครเก่งกว่าใคร ไม่มีใครดีกว่าใคร ไม่มีใครเหนือกว่าใคร โดยต้องการให้มองว่า ทุกคนเป็นคนเหมือนกัน เกิดมาจากรูปแบบเดียวกัน แต่มีวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำให้ทุกคนที่ต้องตายเหมือนกันแต่ลักษณะการตายจะมีความแตกต่างกัน ส่วนที่กล่าวว่า ไม่มีใครเก่งกว่าใครนั้น มีใครสามารถบอกได้ไหมว่าตนเองเก่งที่สุดเหนือกว่าใคร ๆ ซึ่งแน่นอนว่าแต่ละคนนั้น ไม่สามารถเก่งไปหมดทุกเรื่อง บางคนยอมเชี่ยวชาญหรือชำนาญบางอย่าง แต่ไม่สามารถทำบางอย่างได้ ถ้าบอกว่า นักฟุตบอลกับนักว่ายน้ำ ใครเก่งกว่ากัน จึงไม่

สามารถบอกได้ แม้กระทั่งบอกว่าใครดีกว่ากัน ยังไม่สามารถบอกได้ ตามที่เห็นในสังคมปัจจุบันทั่วไป บางคนนั้นทำไม่ดีกับคนส่วนใหญ่ แต่ทำไมยังมีคนบางกลุ่มว่าคน ๆ นั้นยังเป็นคนดี เป็นต้น (คมเดช บุญประเสริฐ, 2563) เริ่มจากในส่วนของ พื้นฐานของชีวิต หรือ บางแห่งเรียกว่า ทุนชีวิต (Basis of Life) ซึ่งจะมองว่าเป็น ภาพรวมของผู้ที่ยังไม่รู้จักตนเอง (Self-Unknown Person) สำหรับผู้ที่ยังไม่เข้าใจตนเองนี้ จะมีความสับสนว่า คนเราเกิดมาทำไม แล้วจะมีการดำเนินชีวิตอย่างไร ต้องมีการพัฒนาตนเองไปทำไม ทำแล้วได้อะไร ยังมีอะไรที่ควรทำอีกในชีวิตนี้ จะเป็นลักษณะที่ยังไม่เจอในสิ่งที่ต้องการ ซึ่งตั้งแต่เกิดมาจะอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อม (Environment) ที่หล่อหลอมกลายเป็นตัวตนในปัจจุบัน แต่ในความจริงนั้น ถ้าเราสามารถกะเทาะสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ก็จะได้พบตัวตนที่แท้จริงที่อยู่ในตัวเรา โดยการแยกสารประกอบที่จะได้ตัวตนที่แท้จริงนั้นมีอยู่ 4 องค์ประกอบ (คมเดช บุญประเสริฐ, 2563) คือ

1. ครอบครัว (Family)
2. ชุมชน (Community)
3. การศึกษา (Education)
4. เพื่อน (Friend)

ดังนั้น พื้นฐานครอบครัวจะเป็นสิ่งสำคัญตั้งแต่เกิดที่จะปิดกั้นหรือส่งเสริมจุดเด่นในตัวของผู้ที่ต้องการค้นพบตนเอง จึงจำเป็นต้องกะเทาะออกมาเป็นอันดับแรก เนื่องจากได้รับการปลูกฝังความคิดเหมือนกับ Embed System ต่อมาจะเกี่ยวกับชุมชนที่อยู่ตั้งแต่แรกเริ่ม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา ชุมชนที่เอื้ออาทร กับชุมชนที่แก่งแย่งประโยชน์ ก็ย่อมส่งผลต่อผู้ที่ต้องการค้นพบตัวเอง เช่นเดียวกัน จึงต้องกะเทาะในส่วนชุมชนออกมา จึงจะได้ตัวตนที่แท้จริงเช่นเดียวกัน จากนั้น เมื่อผ่านการศึกษา (Education) จากโรงเรียนไปสู่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งครู ทั้งการบริหาร ทั้งหลักสูตร ทั้งรูปแบบการถ่ายทอด ล้วนเป็นตัวแปรสำคัญให้ตัวตนที่แท้จริงนั้น ได้รับการผสมผสานหรือบิดเบือนไปอย่างมาก ซึ่งบางครั้งทำให้ห่างไกลจากความเป็นตัวตนของตัวเอง จนคิดว่า สิ่งที่ได้รับจากการศึกษานั้น เป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด แต่จริงๆ แล้วนั้น ผู้เรียนถูกซึมซับโดยไม่รู้ตัวว่า การศึกษาต่างหากที่เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนนั้นเชื่อว่าเกิดมาเพื่อสิ่งนั้น (คมเดช บุญประเสริฐ, 2563) จึงควรกะเทาะการศึกษาและปัจจัยต่างๆ ในการศึกษาออก ก็จะหาตัวเองเจอ แล้วสิ่งสุดท้ายคือเพื่อน (Friend) เป็นอีกอย่างที่จะต้องกะเทาะออกมา โดยเพื่อนนั้นก็ไม่สามารถบอกได้ เพื่อนคนไหนดีหรือไม่ดี เก่งหรือไม่เก่ง เนื่องจาก บางคนบอกว่าคนนี้เก่ง แต่อีกคนบอกว่าไม่เห็นเก่งเลย เช่นเดียวกัน เพื่อนที่ดีกับเพื่อนที่ไม่ดี ย่อมไม่สามารถที่จะทราบได้อย่างแท้จริง จึงต้องกะเทาะเพื่อน แล้วจะค้นพบตัวตนที่แท้จริง

ส่วนต่อไปจะเป็นการค้นหาข้อเท็จจริงของผู้ต้องการค้นพบตนเอง ซึ่งจะต้องมีผู้จุดประกายที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาตัวเองได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะขอเรียกว่า “Enlightener” โดยที่ผู้จุดประกายหรือ Enlightener นี้ไม่ได้เป็นผู้รู้ ผู้ประเมินหรือผู้ตัดสิน ว่าใครเก่งใครไม่เก่ง ใครดีใครไม่ดี แต่เป็นผู้ที่ใช้ข้อเท็จจริง(Big Data) ของผู้ที่ต้องการค้นพบตนเอง มาหาช่องทางที่เหมาะสมในการนำไปใช้พัฒนาตนเองให้ได้ทักษะการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ โดยผู้จุดประกายนั้นจะต้องเริ่มจากการใช้สติ ในการรวบรวมข้อเท็จจริงที่ได้จากพื้นฐานชีวิตของผู้ที่ต้องการค้นพบตัวเองทั้งหมด ซึ่งจะเป็น Big Data ของแต่ละบุคคล แล้วทำการแกะทေးสารประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบออก ให้เหลือตัวตนที่แท้จริง เพื่อนำไปจำแนกช่องทางการพัฒนาที่เหมาะสมในแต่ละบุคคล โดยสิ่งที่จะนำไปใช้ในการจำแนกช่องทางนั้นประกอบด้วย (คมเดช บุญประเสริฐ, 2563)

1. ความคิดในการพัฒนาตนเอง (Self-Development Thinking)
2. ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill)
3. การค้นพบจุดแข็ง (Strength Finder)

ซึ่งจะนำสิ่งทั้ง 3 นี้ ไปสร้างรูปแบบในการพัฒนาให้เกิดความเหมาะสม โดยในส่วนนี้จะมีบางกรณีที่เกิดการผิดพลาดของข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือข้อมูลที่ได้ไม่ครบ จนนำไปสู่การไม่สามารถหาข้อเท็จจริงได้ จึงทำให้ไม่สามารถที่จะจำแนกช่องทางได้อย่างเหมาะสม (Ignore)

ส่วนสุดท้ายนั้น จะเป็นช่องทางในการพัฒนาการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะขอเรียกว่า การเข้า “CAMT” โดยจำแนกรูปแบบออกเป็น 4 รูปแบบ (คมเดช บุญประเสริฐ 2563) คือ

1. C หมายถึง Coaching หรือใช้การโค้ชในการพัฒนาผู้ที่ต้องการค้นพบตนเอง เหมาะกับผู้ที่มีความต้องการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง อีกทั้งมีเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเองอย่างชัดเจน
2. A หมายถึง Advising หรือการให้คำปรึกษาผู้ที่ต้องการค้นพบตนเอง เหมาะกับผู้ที่มีความต้องการพัฒนาตนเอง แต่ยังไม่ทราบทิศทางว่าจะไปทางไหนดี จึงต้องมีการให้คำปรึกษาแนะนำ แล้วเกิดการตกผลึกทางความคิด แล้วนำไปใช้ได้
3. M หมายถึง Motivating หรือการสร้างแรงกระตุ้นผู้ที่ต้องการค้นพบตนเอง เหมาะกับผู้ที่มีเป้าหมายที่ต้องการอย่างชัดเจน แต่ขาดแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง จึงจำเป็นต้องการแรงกระตุ้นจากภายนอก ให้เกิดการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา จนถึงจุดที่ไม่ต้องให้การกระตุ้นจากภายนอกแล้ว แต่สามารถกระตุ้นตนเองจากภายในได้ ซึ่งส่วนใหญ่กว่าจะกระตุ้นตนเองได้ ต้องพบกับความสูญเสียก่อน ถึงจะคิดได้

4. T หมายถึง Teaching หรือการสอนผู้ที่ต้องการค้นพบตนเอง เหมาะกับผู้ที่ยังไม่ต้องการพัฒนาตนเอง อีกทั้งยังไม่มีเป้าหมายในชีวิตของตัวเองอย่างแท้จริง จึงทำได้แค่ให้ความรู้ที่มีความหลากหลายมากพอที่จะทราบว่าจะต้องการอะไรกันแน่ อีกทั้งศึกษาประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นตัวอย่างที่อาจจะเกิดแรงกระตุ้น ที่อยากทำบ้าง ทำให้ส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้ต้องมีการปรับทัศนคติ ในการสร้างคุณค่าในตนเองก่อนเป็นสิ่งสำคัญ

แนวคิดการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง สู่องค์ความรู้ที่ยั่งยืน ที่กล่าวมานั้น จะประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ความสามารถจากด้านต่างๆ มาประกอบกันหรือเป็นที่งานในการที่จะพัฒนาใครสักคน ให้สามารถมีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ให้เกิดองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืน ไม่ใช่เพียงแค่สอนให้รู้จักแล้วให้ผู้เรียนนั้นไปฝึกปฏิบัติกันเอง ดังนั้นผู้ที่ต้องการพัฒนาบุคคลใดก็ตาม ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปสู่องค์ความรู้ที่ยั่งยืน ต้องมีความรับผิดชอบ ในการพัฒนาผู้ที่ต้องการค้นพบตนเอง ให้ตลอดรอดฝั่งจนสามารถทำให้ผู้นั้น ค้นพบตนเองอย่างเหมาะสม และให้มีการนำไปใช้ได้จริง

2.4.2 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้

การพัฒนาการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียนเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการจัดกระบวนการให้ผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานและได้รับการพัฒนาตนเอง กระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนามาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” ผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้บอกความรู้ให้จบไปในแต่ละครั้งที่เข้าสอนมาเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก(Facilitator)ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนกล่าวคือเป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนจัดสิ่งเร้าและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล การจัดกิจกรรมจึงต้องเป็นกิจกรรมที่ ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ สร้างสรรค์ศึกษาและค้นคว้าได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ และค้นพบความรู้ด้วยตนเองเป็นสาระ ความรู้ ด้วยตนเอง รักการอ่าน รักการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต(Long-life Education) และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Learning Man) ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีการแสวงหาความรู้ (Learn how to learn) มากกว่าสอนตัวความรู้ การพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนจึงต้องจัดระเบียบและขั้นตอน (คมเดช บุญประเสริฐ, 2563) ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพทั่วไปของสถานที่ ห้องเรียนและตัวผู้เรียน
2. พัฒนาโดยการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพัฒนานวัตกรรมในแต่ละบทเรียนโดยเน้นด้านความรู้และด้านกระบวนการ
3. พัฒนาจัดหาสื่อ เครื่องมือช่วยในการใช้สื่อการสอน ICT ช่วยในการจัดการเรียนรู้

4. สร้างและพัฒนานวัตกรรมและกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ
5. ปรับเปลี่ยนห้องเรียนให้มีบรรยากาศเป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
6. เชื่อมโยงห้องเรียนให้มียุทธศาสตร์ความรู้ในห้องและนอกห้องเรียนสู่องค์ความรู้ที่เป็นสากลโดยใช้สื่อที่จัดทำขึ้นเองและสื่อออนไลน์
7. มีการวัดผลประเมินผลเพื่อการพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนสนับสนุนผู้ที่เรียนดีเก่ง ให้ได้ศึกษา, และซ่อมเสริมนักเรียนที่อ่อนโดยใช้บทเรียนออนไลน์และบทเรียนสำเร็จรูปร่วมกับผู้ปกครอง
8. ประเมินผลทุกระยะ เพื่อให้ทราบสภาพจริง แก้ไขและวางแผนพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2.4.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนนทเนื่องจากการเรียนในห้องเรียนตามปกติ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเดิมเรียกว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co - Curriculum Activities) แต่ได้มีผู้ใช้ “กิจกรรมเสริมหลักสูตร” แตกต่างกันไปให้สอดคล้องกับความหมายของคำว่า “หลักสูตร” เช่นคำว่า กิจกรรมนักเรียน ปัจจุบันความหมายของหลักสูตรได้เปลี่ยนไปตามสภาพของสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้นคำว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตร” จึงเปลี่ยนไปเป็น “กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน” ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (วิภาพรรณ แสงภักดี, 2563) ได้อ้างถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่า เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้ที่ศีลธรรมจริยธรรม ระเบียบ วินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2.4.4.1 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหาและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กอปรกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำ

ให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข (วิภาพรรณ แสงภักดี, 2563)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (วิภาพรรณ แสงภักดี, 2563)

1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ (วิภาพรรณ แสงภักดี, 2563) คือ

1.1 เป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน

1.2 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความ ต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ

1.3 เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถี ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.4 เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตอาสาสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขใน ฐานะพลเมืองไทยและพลโลก กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ดังนี้ (วิภาพรรณ แสงภักดี, 2563)

2.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์ สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความเป็นระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทร สมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกชั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผนประเมิน และปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียน และบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย 1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร 2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

2.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญ ตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความ รับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม (วิภาพรรณ แสงภักดี, 2563)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เมื่อ ผู้เรียนไปปฏิบัติกิจกรรมแล้วนำไปสู่เป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

3. เป้าหมายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาให้บุคคล รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีบุคลิกภาพทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิต อย่างเหมาะสม และมีความสุข มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ โดย กำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้ (วิภาพรรณ แสงภักดี, 2563)

3.1 ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ทั้งวิชาการและวิชาชีพอย่าง กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

3.2 ผู้เรียนค้นพบความสนใจ ความถนัด และพัฒนาความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง

3.3) ผู้เรียนเห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่าง ๆ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบสัมมาชีพ

3.4) ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต และเสริมสร้างศีลธรรม จริยธรรม

3.5) ผู้เรียนมีจิตสำนึกและทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

4. เป้าหมายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาให้บุคคล รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิต อย่างเหมาะสม และมีความสุข มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ โดยกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้ (วิภาพรรณ แสงภักดี, 2563)

4.1 ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ทั้งวิชาการและวิชาชีพอย่าง กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

4.2 ผู้เรียนค้นพบความสนใจ ความถนัด และพัฒนาความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง

4.3 ผู้เรียนเห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบสัมมาชีพ

4.4 ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต และเสริมสร้างศีลธรรม จริยธรรม

4.5 ผู้เรียนมีจิตสำนึกและทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

5. แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยคำนึงถึงแนวการจัดตั้งต่อไปนี้ (วิภาพรรณ แสงภักดี, 2563)

5.1 การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการโครงการองค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น

5.2 จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการ ของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น

5.3 จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น

5.4 จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

6. ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการ โดยมีขอบเขตดังนี้ (วิภาพรรณ แสงภักดี, 2563)

6.1 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสามารถบูรณาการระหว่าง กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

6.2 เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

6.3 เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ สนับสนุนค่านิยมที่ดีงามและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6.4 เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และความรับผิดชอบต่อกองและสังคม

2.4.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียน

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2558) กล่าวว่า การจัดการศึกษา 'ในระบบ' ของไทยมีปัญหาเรื่อง'คุณภาพ' มาโดยตลอด เมื่อปี 2542 ได้มีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ โดยหวังว่าจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาไทยให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะการเพิ่มงบประมาณการศึกษาให้สอดคล้องกับภารกิจ จนกระทั่งงบประมาณด้านการศึกษาขึ้นมาอยู่อันดับหนึ่งคือจาก 2.9 แสนล้านบาทในปี 2549 มาเป็น 5 แสนล้านบาทในปี 2558 คือเพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าในเวลา 9 ปี แต่คุณภาพการศึกษาเมื่อดูจากผลสัมฤทธิ์กลับอยู่ใน

ระดับต่ำไม่เปลี่ยนแปลงทุกระดับ แสดงให้เห็นว่าผลการปฏิรูปการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษามีหลายปัจจัยแต่ที่เห็นตรงกันมีอย่างน้อยห้าประการได้แก่

1. ผู้สอน ผู้สอนที่พึงประสงค์ต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ

1.1 ต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม ประพฤติดี ปฏิบัติดีเป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์ และมุ่งมั่นในการสอนให้ลูกศิษย์เป็นคนดี

1.2 ต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอนอย่างดี

1.3 ต้องมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ให้ลูกศิษย์และ

1.4 ต้องมีทักษะในการสอนให้ลูกศิษย์คิดเป็น วิเคราะห์เป็น รู้จักใช้เหตุใช้ผล

2. หลักสูตรและระบบการเรียนการสอน หลักสูตรต้องทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะต้องเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับสมรรถนะของผู้เรียนและความต้องการของตลาดแรงงาน ส่วนระบบการเรียนการสอนต้องมุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รู้จักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ

3. ผู้เรียน ปรัชญาของการศึกษาถือว่าเด็กทุกคนล้วนมีความสามารถ เป็นหน้าที่ของครอบครัวและโรงเรียนที่จะต้องค้นหาค้นคว้าให้พบว่าเด็กมีทักษะและความสามารถด้านใดแล้วส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาตามสมรรถนะและศักยภาพของเด็ก

4. โครงสร้างพื้นฐานสำหรับการเรียนการสอน ทั้งอาคารสถานที่ที่เหมาะสม ห้องสมุด ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ระบบสารสนเทศ และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสม ทั้งหมดนี้ล้วนมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

5. การบริหารจัดการ จากการวิจัยพบว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสูงจะมีศักยภาพสูงในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้นการคัดเลือกผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยการคัดเลือกจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานของระบบคุณธรรม นอกจากนี้จะต้องจัดให้มีหลักสูตรอบรมภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับภารกิจทุกระดับ และต้องไม่แต่งตั้งผู้บริหารจากระบบการวิ่งเต้นเด็ดขาด

ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา"ในระบบ"ให้มีคุณภาพ การศึกษาในระบบที่มีคุณภาพจะส่งเสริมให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตยิ่งมีคุณภาพมากขึ้น แต่สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ผู้นำประเทศต้องมีวิสัยทัศน์และมุ่งมั่นที่จะลงทุนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของชาติ และจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำในสังคมที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.5 บริบทของโรงเรียนปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

2.5.1 ประวัติความเป็นมา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 11

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 11 ได้มีการรวมเป็นกลุ่มโรงเรียนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยความร่วมมือและสนับสนุนของผู้จัดการ และผู้บริหารโรงเรียนในเขต 5 จังหวัด คือ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในเรื่องงานวิชาการ และได้ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการตามระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วย กลุ่มโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2537 และปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2540

ต่อมาเมื่อมีกฎกระทรวงให้จัดตั้งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขึ้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในสังกัดกลุ่มที่ 11 จึงได้บริหารจัดการศึกษาตามนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546

ปัจจุบันกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 11 เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการสนองงานเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553 และประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2555 ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

สำนักงานแห่งที่ 1 ตั้งอยู่เลขที่ 27 วัดอิสาน ถนนอนุวรรตน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000 โทรศัพท์ 044621762 โทรสาร 0444624462

สำนักงานแห่งที่ 2 ตั้งอยู่เลขที่ 50 อาคารสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุรินทร์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000 โทรศัพท์/โทรสาร 044513935 เว็บไซต์ <http://www.group-11.com>

2.5.2 ประวัติโรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ด้วยพระราชสิทธิโกศล (เทพ นนโท) เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ ฝ่ายมหานิกาย และเจ้าอาวาสวัดกลางสุรินทร์ พร้อมด้วยพระครูบรรณสารโกวิท (แป สุปญโญ) เจ้าคณะอำเภอเมืองสุรินทร์ และรองเจ้าอาวาสวัดกลางสุรินทร์ ได้ดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ณ วัดกลางสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรทั้งฝ่ายพระปริยัติธรรมและฝ่ายปริยัติสามัญ เพื่อให้พระภิกษุสามเณรมีความรู้ความสามารถ และความประพฤติที่ดีงาม เพื่อให้พระภิกษุสามเณรได้นำความรู้ที่ได้รับนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และ เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ พ.ศ. 2524 พระราชสิทธิ

โกศล และพระครูบรรณสารโกวิท ได้ดำเนินการจัดตั้งและจัดการศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษา ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาทุกประการ โรงเรียนมีชื่อเต็มว่า "โรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา" (พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสุรินทร์) ได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ตามใบอนุญาตที่ 96/2524 ลงวันที่ 25 มิถุนายน พุทธศักราช 2524 โดยมีพระราชสิทธิโกศล (เทพ นนโท) เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการ ตามใบอนุญาตที่ 96/2524 ลงวันที่ 25 มิถุนายน พุทธศักราช 2524 ตั้ง ณ วัดกลางสุรินทร์ เลขที่ 431 ถนนธนสาร ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ และพระมหาทองอยู่ ญาณวิสุโท รองเจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ และเจ้าอาวาสวัดศาลาลอย เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นครูใหญ่ ตามใบอนุญาตที่ 96/2524 ลงวันที่ 25 มิถุนายน พุทธศักราช 2524

เมื่อ วันที่ 27 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2526 ได้ดำเนินการขอย้ายชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้รับอนุญาตจากกรมการศาสนากระทรวงศึกษาธิการ ตามหนังสือที่ ศธ 0404/5694 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม พุทธศักราช 2527

เมื่อ พ.ศ. 2527 ได้จัดตั้งมูลนิธิปริยัติธรรมโกศล ตั้งสำนักงาน ณ วัดกลางสุรินทร์ ถนนธนสาร ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้ง เลขที่ 2688 ลงวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2527 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งสถาบันการศึกษาฝ่ายสงฆ์ และส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรม และปฏิบัติธรรม โดยมีพ่อเจ๊ก มากทอง บริจาค 1,000,000 บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) ในการก่อตั้งมูลนิธิ ดังกล่าว

พ.ศ. 2531 โรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนตัวอย่างดีเด่นระดับภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ. 2539 เนื่องจากพระราชสิทธิโกศล (เทพ นนโท) ผู้ได้รับใบอนุญาต ได้มรณภาพ เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2539

พ.ศ. 2539 เปิดป้ายโรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา สถานที่บริเวณติดกำแพงด้านหน้าวัดกลางสุรินทร์ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ เป็นประธานในพิธี

พ.ศ. 2539 พระครูบรรณสารโกวิท (แป สุปญโญ) เจ้าคณะอำเภอเมืองสุรินทร์และรักษาการเจ้าอาวาสวัดกลางสุรินทร์ เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งผู้รับใบอนุญาตแทน

พ.ศ. 2539 โรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งโรงเรียนมีความพร้อมใน 4 ด้าน คือ บุคลากรที่มีคุณภาพ อาคารสถานที่มั่นคงมาตรฐาน แหล่งวิชาการรวมทั้งการเรียนการสอน งบประมาณ และได้ดำเนินการปรับปรุงห้องปฏิบัติการทางภาษา จำนวน 1 ห้อง

พ.ศ. 2539 โรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา เป็นเจ้าภาพ จัดงานแข่งขันทักษะทางวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม กลุ่มที่ 11 ครั้งที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์, จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดศรีสะเกษ

พ.ศ. 2541 พระมหาสมหวัง อคฺคเสโน รองเจ้าอาวาสวัดกลางสุรินทร์ และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา ได้รับใบแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามใบแต่งตั้ง เลขที่ 6/2541 ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2541 ในปัจจุบันได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรรองเจ้าคณะอำเภอชั้นเอก ในราชทินนามเดิมที่ พระครูปริยัติกิจจรรย์ (สมหวัง อคฺคเสโน) เจ้าอาวาสวัดกลางสุรินทร์ และ ผู้จัดการโรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา

พ.ศ. 2543 โรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา จัดงานครบรอบ 20 ปี โรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา โดยมีนายสุทัศน์ ทิวทอง รองอธิบดีกรมการศาสนา เป็นประธานในพิธี และเป็นประธานเปิดป้าย “ชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา วัดกลางสุรินทร์” เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2543

พ.ศ. 2543 โรงเรียนปริยัติโกศลวิทยา ได้รับโล่ประทานโรงเรียนตัวอย่างดีเด่น จากสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

2.5.3 ประวัติโรงเรียนพระปริยัติธรรมรัตนภาสวิมลศึกษา ตั้งอยู่ที่วัดกลาง เลขที่ 113 หมู่ที่ 9 ถนนศรีนครตาบรัตนบุรี อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32130 โทรศัพท์ 044-599994

วัดกลางจัดตั้งขึ้นเมื่อ วันที่ 8 เดือนมกราคม พ.ศ. 2386 โดยพระศรีนครชัย (พวน) เป็นผู้สร้างขึ้นในที่ดินของท่านเอง พร้อมด้วยญาติชาวกุ่มกลาง เป็นวัดประจำอำเภอ ทางราชการได้ใช้เป็นสถานที่ถือน้ำพิพัฒน์สัตยา เนื้อที่มี 2 แปลง เป็นเนื้อที่ตั้งวัด 1 แปลง จำนวน 6 ไร่ 51 ตารางวา เนื้อที่ธรณีสงฆ์ 1 แปลง จำนวน 6 ไร่ 1 ตารางวา

พ.ศ. 2533 ได้ดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ขอเปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายในคราวเดียวกันโดยใช้หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2534 ได้รับอนุญาตให้เปิดทำการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตามใบอนุญาตเลขที่ 158/2534 ลงวันที่ 30 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2534 ผู้ขออนุญาตจัดตั้งคือพระรัตนภาสวิมล (ชาติ โชติธมฺโม) รองเจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้จัดการและเป็นครูใหญ่ในคราวเดียวกัน พร้อมทั้งจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย

พ.ศ. 2537 ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนพระปริยัติธรรม 1 หลัง ชั้นเดียว 4 ห้องเรียน เป็นอาคารเรียนชั่วคราว โดยได้รับบริจาคจากชาวบ้านคุ้มกลาง และชาวตลาดอำเภอรัตนบุรี

พ.ศ. 2538 พระแลมอง อคฺคธมฺโม ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ เป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนพระปริยัติธรรมรัตนภาสวิมลศึกษา

พ.ศ. 2540 พระบุญธรรม กตปุญฺโญ ได้รับแต่งตั้งรักษาการอาจารย์ใหญ่จากผู้จัดการโรงเรียน (1 ตุลาคม – 31 ธันวาคม 2540)

พ.ศ. 2541 พระบุญธรรม กตปุญฺโญ ได้รับแต่งตั้งเป็นอาจารย์ใหญ่จากผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์

พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน พระครูสาธิตบุญญาภรณ์ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้จัดการ จากผู้ว่าราชการ จังหวัดสุรินทร์ (22 ตุลาคม 2551)

พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน พระครูปัญญาสิริวิมล ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการ จากผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ (22 ตุลาคม 2551)

พ.ศ. 2546- 2550 ได้ก่อสร้างอาคารเรียน 80 ปี พระรัตนภาสวิมล ทรงไทย 2 ชั้น เสร็จสิ้นสมบูรณ์ โดยมีห้อง ต่างๆ ดังนี้ ห้องผู้อำนวยการ , ห้องรองผู้อำนวยการ รูปที่ 1 , ห้องรองผู้อำนวยการ รูปที่ 2, ห้องประชุม, ห้องสำนักงานครู, ห้องทะเบียนวัดผล, ห้องประกันคุณภาพการศึกษา, ห้องคอมพิวเตอร์และมีห้องเรียน 6 ห้องปัจจุบัน โรงเรียนพระปริยัติธรรมรัตนภาสวิมลศึกษา เปิดทำการเรียนการสอน แผนกนักธรรมและบาลี, แผนกสามัญศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปรากฏว่าได้รับการยอมรับของวงการศึกษาระดับอำเภอ , ระดับกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 11 และระดับประเทศและได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2.5.4 ประวัติโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศาลาลอยสุรินทร์

โรงเรียนบาลีสาธิตวัดศาลาลอยสุรินทร์ ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งจากกรมการศาสนากระทรวงศึกษาธิการ ตามใบอนุญาตเลขที่ 29/2536 ตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2536 โดยมี พระธรรมโมลี เจ้าอาวาสพระอารามหลวงวัดศาลาลอย ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 11 รองอธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

เป็นผู้รับใบอนุญาต และดำรงตำแหน่งเป็นผู้จัดการโดยมอบหมายให้ คณะครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ เป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระยะแรก โดยอยู่ในการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยใช้งบประมาณจาก มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการจัดการบริหารโรงเรียนเป็นเบื้องต้น โดยชื่อว่า “โรงเรียนบาลีสาธิต”

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2537 ได้แยกเป็นเอกเทศจากมหาจุฬาฯ ขึ้นตรงต่อการกำกับดูแลของวัดศาลาลอย พระอารามหลวง อำเภอเมืองสุรินทร์ จึงได้ชื่อว่า “โรงเรียนบาลีสาธิตวัดศาลาลอยสุรินทร์” สถานที่ตั้งชั่วคราว ณ สำนักสงฆ์ วัดโคกกระเพอ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ เป็นที่จัดการเรียนการสอน ช่วงระยะเวลาปี 2535 – 2540 เป็นเวลา 6 ปี

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2541 ได้ย้ายสถานที่ไปอยู่ ณ วัดศาลาลอย พระอารามหลวง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2541 จนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบัน สังกัดมหาเถรสมาคม และกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เปิดทำการเรียนการสอนทั้ง 3 แผนก คือ แผนกธรรม (นักธรรมชั้นตรี-โท-เอก) แผนกบาลี (ประโยค 1-2 ถึง ชั้นประโยค ป.ธ.9) และแผนกสามัญ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6) โดยยึดหลักสูตรตามที่กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานต้นสังกัดกำหนด

2.5.5 ประวัติโรงเรียนวัดจอมพระ

พ.ศ. 2512 พระครูวรรณรังษีโศภนพร้อมด้วยพุทธศาสนิกชนได้ร่วมกันดำเนินการสร้างวัดจอมพระขึ้นตลอดระยะเวลาที่ล่วงไปท่านได้ปกครองวัดจอมพระแห่งนี้ ท่านก็ได้สร้างอาคารสถานที่ต่าง ๆ ขึ้นภายในวัดเพื่อให้วัดจอมพระแห่งนี้เหมาะแก่การพักพำอาศัยเอื้อต่อการประพฤติปฏิบัติธรรมของพระภิกษุสามเณรที่มาจำพรรษา ณ วัดแห่งนี้ และท่านได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงได้เปิดโรงเรียน เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชน ดังนี้

พ.ศ. 2515 เปิดโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม

พ.ศ. 2520 เปิดโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่

พ.ศ. 2520 เปิดโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

พ.ศ. 2535 ได้ยุบโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่และได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการให้เปิดเป็นโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ตั้งแต่วันที่ 19 พฤศจิกายน 2535 เป็นต้นมา

พ.ศ. 2544 เปิดเป็นเรียนพระปริยัติสามัญ แผนกสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.5.6 ประวัติโรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา วัดจุมพลสุทธาวาส

โรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยาถือกำเนิดจากวัดจุมพลสุทธาวาสซึ่งเป็นสำนักเรียนเก่าแก่ เปิดสอนมานาน ในแผนกธรรมและแผนกบาลี เคยเป็นสถานที่จำพรรษาของอดีตเจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ถึง 2 รูป คือ พระครูวิมลศีลพรต (ทอง ประังเภา) และพระครูคุณรสศีลขันธ (เป่าว์ มุตจาโค) วัดจุมพลสุทธาวาสในอดีตเคยเป็นโรงเรียนเปิดสอนระดับประถมศึกษา ต่อมาสมัยเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 อาคารเรียนที่วัดจุมพลสุทธาวาสถูกใช้เป็นสถานที่พักของทหาร ดังนั้นการเรียนจึงถูกพักไปชั่วคราว ต่อมาเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบลง อาคารเรียนที่วัดจุมพลสุทธาวาสเกิดการชำรุด การเรียนจึงหยุดไปเฉย ๆ โดยไม่มีการยุบหรือยกเลิกแต่อย่างใด การเวลาย่างเลยมายังปีพุทธศักราช 2526 พระครูวิมลขันธธรรม เจ้าอาวาสวัดจุมพลสุทธาวาส รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุรินทร์-กิ่งเขวาสินรินทร์ ในขณะนั้น ได้จัดทำแผนผังวางรูปแบบวัดจุมพลสุทธาวาสออกเป็นส่วน ๆ คือ

- ส่วนที่ 1 เป็นเขตพุทธาวาส
- ส่วนที่ 2 เป็นเขตสังฆาวาส
- ส่วนที่ 3 เป็นเขตธรรมสถาน
- ส่วนที่ 4 เป็นเขตฌาปนสถาน
- ส่วนที่ 5 เป็นเขตรมณียสถาน

และได้ริเริ่มในการจัดสร้างอาคารเรียนหลังใหม่ขึ้น 1 หลัง เป็นอาคาร 2 ชั้น คอนกรีตเสริมเหล็กครึ่งปูนครึ่งไม้ มีห้องหน้ามุขชั้นล่าง 1 ห้อง และชั้นบน 1 ห้อง มีห้องเรียนชั้นล่าง 4 ห้อง ชั้นบนเป็นห้องโถงยาวแบ่งเป็น 2 ห้อง ปีพุทธศักราช 2540 วัดจุมพลสุทธาวาสได้จัดสร้างอาคารพิพิธภัณฑสถานขึ้น 1 หลัง เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กยกพื้นสูง 1 เมตร ชั้นเดียว ในขณะเดียวกันนั้นวัดจุมพลสุทธาวาสก็ได้ผลิตบุคลากรที่เป็นพุทธศาสตรบัณฑิตขึ้นมาอีกมาก โดยส่งไปเรียนที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หลายต่อหลายรุ่นที่เรียนจบไปต่างก็แยกย้ายกันไป มีทั้งศึกษาเล่าเรียนเป็นฆราวาสบ้าง มีทั้งครองเพศเป็นบรรพชิตมีตำแหน่งหน้าที่การงานรับผิดชอบบ้าง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้เอง เหล่าศิษยานุศิษย์จึงได้นำเรื่องการจัดการศึกษาในวัดเข้าปรึกษารื้อกับพระเดชพระคุณเจ้าอาวาส ท่านก็เห็นชอบ อนุญาตให้ดำเนินการทำเรื่องขอแต่งตั้งเป็นโรงเรียนได้ ดังนี้เมื่อเดือนธันวาคม พุทธศักราช 2544 ทางศิษยานุศิษย์จึงได้รวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ มอบถวายพระครูวิมลขันธธรรม เดือนมกราคม พุทธศักราช 2545 พระครูวิมลขันธธรรมจึงได้ดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ณ วัดจุมพลสุทธาวาส โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุ

สามเณรทั้งฝ่ายปริยัติธรรมและฝ่ายปริยัติสามัญเพื่อให้พระภิกษุสามเณรมีความรู้ความสามารถ และความประพฤติที่ดีงาม

เพื่อให้พระภิกษุสามเณรได้นำความรู้ที่ได้รับนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและในขณะเดียวกันนั้น ในเดือนพฤษภาคม 2545 ก็ได้เปิดทำการเรียนการสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปด้วย โดยเป็นโรงเรียนฝากของโรงเรียนพระปริยัติธรรมอิสานราชวิทยานุสรณ์ จังหวัดบุรีรัมย์

ปีพุทธศักราช 2545 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2545 กรมการศาสนาได้อนุมัติแต่งตั้งโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยมีชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา” ได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ตามใบอนุญาตที่ 8/2545 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2545 ได้แต่งตั้งพระครูวิมลขันติธรรม อายุ 61 พรรษา 41 เป็นผู้จัดการโรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา (พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา) ตามใบแต่งตั้งเลขที่ 15/2545 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม พุทธศักราช 2545 และได้แต่งตั้ง พระมหาบุญทอง ปณฺธิตเมธี อายุ 31 พรรษา 11 เป็นครูใหญ่ โรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา (พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา) ตามใบแต่งตั้งเลขที่ 16/2545 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม พุทธศักราช 2545

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2549, น. 28-29) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยหลักด้านนักเรียนส่งผลโดยตรงต่อปัจจัยหลักด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยเกี่ยวข้องกับปัจจัยย่อยทุก ๆ ด้าน คือ ด้านความประพฤติ กิจาและสุขภาพร่างกาย ความขยันหมั่นเพียรและความตั้งใจเรียน การหารายได้พิเศษ ความกตัญญูและคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะของนักเรียน การค้นคว้าเพิ่มเติมและอุปกรณ์เสริมความรู้ (เช่น อินเทอร์เน็ต) ระดับความสามารถและผลการเรียน พื้นฐานการศึกษา ทักษะคิดและความคาดหวังของนักเรียน ส่วนปัจจัยหลัก 3 ปัจจัยที่เหลือ เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ชนินทร์ อินเทพ (2550) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ มีคุณภาพทางด้านพุทธิพิสัย อยู่ในระดับปานกลาง มีคุณภาพทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระอยู่ในระดับปานกลาง ความรู้เดิมแผนกธรรมก่อนเข้าศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระยะเวลาในการบรรพชาหรืออุปสมบท สถานภาพทางครอบครัว รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์

มานะ สินธุวานานท์ (2550, น. 115) ศึกษา ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านการมีความสุข ด้านความเก่ง และด้านความดี ตามลำดับ องค์ประกอบด้านคุณภาพนักเรียนมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และพบว่าระดับความสำคัญขององค์ประกอบคุณภาพนักเรียน มีค่าเป็นบวกเรียงลำดับความสำคัญในการอธิบายคุณภาพนักเรียนได้ดังนี้ คือ ด้านการมีความสุข ด้านความดี และด้านความเก่งตามลำดับ และการวิเคราะห์พหุระดับปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระดับนักเรียน พบว่า กระบวนการพัฒนาตนเอง และความพร้อมที่จะเรียนส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางบวกในระดับห้องเรียน การจัดการชั้นเรียน และความกระตือรือร้นของครู ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางบวก ส่วนความรอบรู้ของครูส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางลบ ในระดับโรงเรียนพบว่า โครงสร้างการบริหารโรงเรียนและกระบวนการบริหารคุณภาพส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางบวก

ณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล (2555, น. 83) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านโรงเรียนซึ่ง ประกอบด้วย คุณภาพการสอนของครู ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

ยุพดี ธรรมชาติ (2559) ศึกษา อิทธิพลของครอบครัวและคุณลักษณะนักเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน : กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ในภาคใต้ของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทุกตัวของปัจจัยครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย รายได้ ครอบครัว อาชีพบิดา อาชีพมารดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา การสนับสนุนทางวิชาการของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว และคุณลักษณะนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย เพศ เชื้อชาติ ปัญญา การเห็นคุณค่าในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นตัวแปร เพศชายที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทาง

วิชาการของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ตัวแปรทำนาย 4 ตัว ได้แก่ เซาว์นปัญญา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รายได้ครอบครัวและอาชีพของบิดา สามารถร่วมอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนได้ร้อยละ 86.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนิตา ยอดสาลี (2559, น. 1208) ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านผู้บริหาร ตามลำดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามลำดับ และปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านผู้บริหาร มีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 48.30

กนกภรณ์ เทลินทโชติ. (2560, น.ง) ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (CGPA) โดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 (SD = 0.66) โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดอยู่ที่ 4.00 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสุดอยู่ที่ 1.73 เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแบบจำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (CGPA) พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับ C+ คิดเป็นร้อยละ 27.64 รองลงมา คือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับ B คิดเป็นร้อยละ 22.36 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับ B+, A, C และ D+ คิดเป็นร้อยละ 19.51, 15.04, 13.82 และ 1.63 ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านบุคลากรทางการศึกษา และปัจจัยด้านอุปกรณ์สื่อ/ เทคโนโลยี สามารถร่วมกันอธิบายความแปรผันของอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 50.10 เมื่อพิจารณาเป็นราย

ตัวแปรอิสระ พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านครอบครัว คือ รายได้ของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านบุคลากรทางการศึกษา คือ วิธีวัดผลประเมินผล และ ปัจจัยด้านโรงเรียน คือสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปรีดี ปลื้มสำราญกิจ (2560, น. 141) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน เป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้เกิดการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยปัจจัยภายนอกหน่วยงาน 7 ประการ ได้แก่ 1) การส่งเสริมเรื่องทักษะในศตวรรษที่ 21 ของหน่วยงานระดับชาติ 2) กฎหมาย นโยบาย หรือแผนระดับชาติ 3) ความร่วมมือของชุมชน 4) พัฒนาการของเทคโนโลยี 5) การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของหน่วยงานอื่น 6) การเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยหน่วยงานภายนอก และ 7) ผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายในหน่วยงาน 7 ประการ ได้แก่ 1) นโยบายของหน่วยงาน 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) ความรู้ความสามารถของบุคลากร 4) การตระหนักถึงความสำคัญของทักษะในศตวรรษที่ 21 5) วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีการศึกษามีในหน่วยงาน 6) การเพิ่มพูนความรู้เรื่องทักษะในศตวรรษที่ 21 ภายในหน่วยงาน และ 7) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ

วรารณ ลวงสาส และคณะ (2561, น. 236) ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ปัจจัยแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัว ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มี 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านผู้ปกครอง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ ร้อยละ 69.40 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 48.10

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัย สรุปเป็นตัวแปรในการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้เป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพภายในการศึกษา จำนวน 7 ด้าน คือ

1.1 ปัจจัยด้านรายได้ ตามแนวคิด ทฤษฎีของ ปรัชญา เวสาร์ซซ์ (2545, น. 8-9) สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2549, น. 28-29) ชนินทร์ อินเทพ (2550) สรุปได้ว่า เงินทุนหรือรายได้ของ ครอบครัวเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมาย

1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ตามแนวคิด ทฤษฎีของ ปรัชญา เวสาร์ซซ์ (2545, น. 8-9), (ยุทธชัย เฉลิมชัยและคณะ. 2543, น. 8) ยุพดี ธรรมชาติ (2559) กนกภรณ์ เทลินโทโชติ (2560) วราภรณ์ ลวงสวาส และ คณะ (2561, น. 236) สรุปได้ว่า ครอบครัวมีบทบาทต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนด้วยการร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลาน สามารถร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน หรือร่วมกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาจัด ร่วม สนับสนุนกิจการการศึกษา โดยสนับสนุนด้านความคิด การเป็นผู้นำ การเป็นกรรมการ การร่วมประชุม การให้ คำปรึกษาแนะนำ การให้ข้อมูลความคิดเห็น การปกป้องดูแล การสนับสนุนทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ การร่วมดำเนินโครงการ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

1.3 ปัจจัยด้านเพื่อน (คมเดช บุญประเสริฐ, 2563) เพื่อน (Friend) เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีผลต่อ การพัฒนาผู้เรียน โดยเพื่อนนั้นก็ไม่สามารถบอกได้ เพื่อนคนไหนดีหรือไม่ดี เก่งหรือไม่เก่ง เนื่องจาก บางคน บอกว่าคนนี้เก่ง แต่อีกคนบอกว่าไม่เห็นเก่งเลย เช่นเดียวกัน เพื่อนที่ดีกับเพื่อนที่ไม่ดี ย่อมไม่สามารถที่จะ ทราบได้อย่างแท้จริง จึงต้องมีการพิจารณาถึงการคบเพื่อนของนักเรียน

1.4 ปัจจัยด้านครูผู้สอน ตามแนวคิด ทฤษฎีของ ปรัชญา เวสาร์ซซ์ (2545, น. 8-9), สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2558) มานะ สิริธวงษานนท์ (2550, น. 115) ญัตติยาภรณ์ หยกอุบล (2555, น. 83) ชนิตา ยอดสาลี (2559, น. 1208) วราภรณ์ ลวงสวาส และคณะ (2561, น. 236) ซึ่งสรุปได้ว่า ครูผู้สอนต้องได้รับการศึกษาอบรมทั้งใน ด้านเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสาระวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ครูต้องมีความตื่นตัวอยู่เสมอในการติดตามเรียนรู้เนื้อหาวิชาการวิชาชีพใหม่ ๆ และวิทยาการ ด้านการเรียนการสอน ตลอดเวลา บางกรณีต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้วย อนึ่ง ครูต้องพัฒนาความสามารถในการประยุกต์สาระเนื้อหาและองค์ความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

1.5 ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิด ทฤษฎีของ ปรัชญา เวสาร์ซซ์ (2545, น. 8-9) ชนิตา ยอดสาลี (2559, น. 1208) สรุปได้ว่า ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไป โดยเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และยังจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาอื่นร่วมด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานโภชนาการและสุขอนามัย รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่นๆ

1.6 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ ตามแนวคิด ทฤษฎีของ ปรัชญา เวสาร์ซซ์ (2545, น. 8-9) กนกภรณ์ เทสินทโชติ (2560) สรุปได้ว่า อาคารสถานที่ ห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ การใช้อาคารเป็นสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอน สิ่งสำหรับผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาต้องสนใจดูแลคือความเพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัยและการมีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อการเรียนรู้ ส่วนครูก็ต้องรับผิดชอบในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม

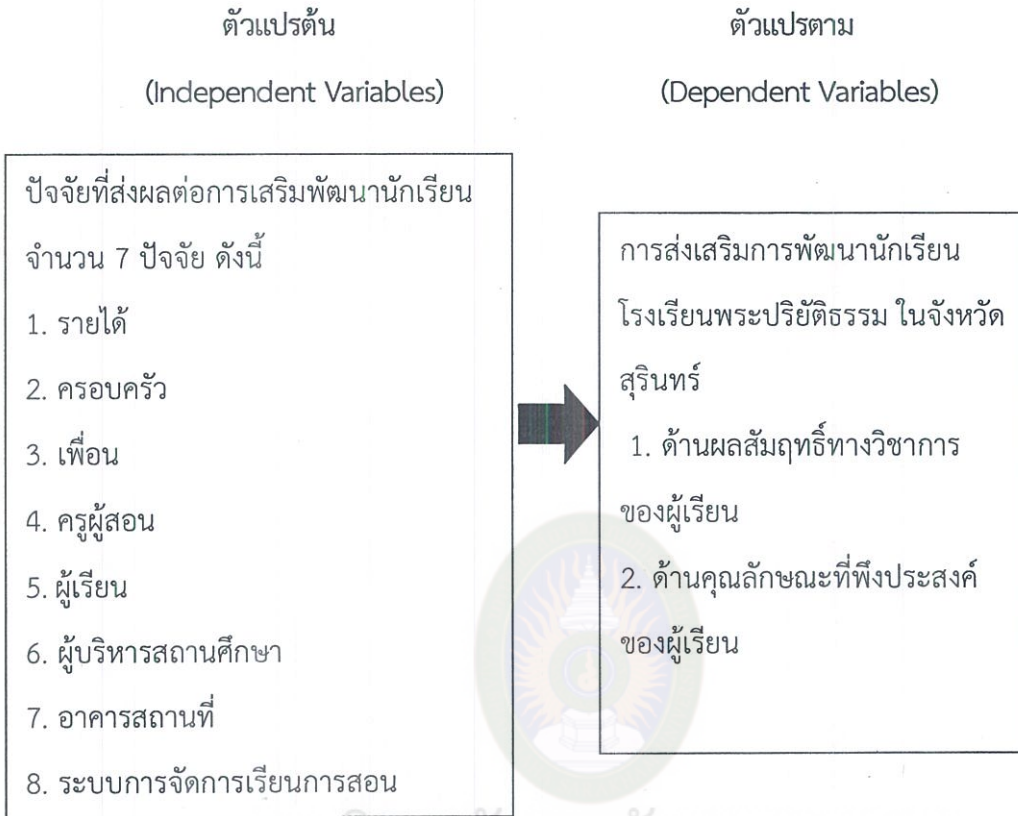
1.7 ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน ตามแนวคิด ทฤษฎีของ ปรัชญา เวสาร์ซซ์ (2545, น. 8-9), สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2558) มานะ สินธุฆานนท์ (2550, น. 115) ซึ่งสรุปได้ว่า การศึกษายุคใหม่นั้น มีความแตกต่างไปจากการศึกษายุคก่อนซึ่งเน้นที่ตัวครู ระบบการศึกษาใหม่เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียน ดังนั้น รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่จึงแตกต่างไปจากเดิม จึงเกิดคำว่า “ปฏิรูปการเรียนรู้” ซึ่งนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำขมนอกสถานที่เรียน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบ รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ๆนี้ ผู้สอนพึงระมัดระวังเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนของตน

2. การส่งเสริมการพัฒนานักเรียน หมายถึง การส่งเสริมการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเอการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2560 (ประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2560) มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน คือ

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 22 รูป/คน ครูผู้สอน จำนวน 84 รูป/คน และนักเรียน จำนวน 758 รูป รวมเป็นจำนวน 864 รูป/คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 274 รูป/คน โดยได้จากการคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973, p. 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (3-1)$$

กำหนดให้ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากร
 e = ค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดไม่เกิน 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad n &= \frac{864}{1 + 864 (0.05)^2} \\ &= 273.4177 \end{aligned}$$

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คำนวณได้ 273.4177 รูป/คน เพื่อให้ได้จำนวนเต็ม ผู้ศึกษาจึงปัดเศษของกลุ่มตัวอย่างเป็น 274 รูป/คน

3.1.3 การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยผู้ศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

3.1.3.1 วิธีการสุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็นชั้นภูมิแล้วสุ่มตัวอย่างจากทุกระดับชั้น จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้การจับสลากโดยรวมรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวนที่ต้องการตามตารางที่ 3.1 โดยทำการสุ่มแบบง่ายมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเนื่องจากจำนวนประชากรเมื่อเทียบบัญญัติไตรยางค์ แล้วทำให้ค่าวิเคราะห์ทางสถิติเกิดความคลาดเคลื่อนหรือเบี่ยงเบน เนื่องจากประชากรมีจำนวนมาก เพื่อให้เกิดความกระจายของข้อมูลและค่าทางสถิติ ดังนั้น จึงทำการหาสัดส่วนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จำแนกตามสถานะ

ลำดับ	สถานะ	จำนวนประชากร (รูป/คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (รูป/คน)
1	ผู้บริหาร	22	7
2	ครูผู้สอน	84	27
3	นักเรียน	758	240
	รวม	864	274

3.1.3.2 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยจัดกล่องพิมพ์รายชื่อเป็น 3 กล่อง แล้วดำเนินการจับสลากรายชื่อที่ละกล่องที่ละใบ เมื่อจับได้แล้วดำเนินการเขียนรายชื่อไว้แล้วนำไปใส่กล่องคืนเพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเท่า ๆ กัน หากจับได้ชื่อเดิมก็ดำเนินการจับใหม่ จนกว่าจะครบ 274 รูป/คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิดแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการของ Likert มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการของ Likert มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

3.2.2 การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

3.2.2.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ เนื้อหาและรายละเอียดที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

3.2.2.3 สร้างแบบสอบถาม

3.2.2.4 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง

3.2.2.5 ปรับปรุงแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 นำแบบสอบถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา และการวัดผลประเมินผล โดยหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการหาค่า IOC (Index of Item - Objective Congruence หรือ IOC) (ลิวัน สายยศและอังคณา สายยศ, 2539, น. 249) โดยกำหนดให้

เห็นด้วย มีค่าเท่ากับ + 1

ไม่แน่ใจ มีค่าเท่ากับ 0

ไม่เห็นด้วย มีค่าเท่ากับ - 1

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

3.3.1.1 ดร.ภัณฑิลา น้อยเจริญ วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขา รัฐประศาสนศาสตร์ ตำแหน่ง อาจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.3.1.2 พระสุวรรณ สุทธาโส วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผล ตำแหน่ง อาจารย์ สาขาการสอนสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล

3.3.1.3 นางสาวกุสุมา สุ่มมาตร วุฒิการศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

โดยจะนำแบบสอบถามแต่ละข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .66 ขึ้นไป ไปใช้ทดลองใช้ (Try Out) กรณีที่ข้อคำถามใดไม่ถึง .66 วิจัยจะดำเนินการตัดออกหากข้อคำถามนั้นไม่กระทบกับวัตถุประสงค์หลัก หรืออาจปรับปรุงและหาค่า IOC ใหม่อีกครั้ง

3.3.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ Alpha Coefficient ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .920

3.3.3 จัดพิมพ์แบบสอบถามแล้วนำไปใช้เก็บข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกด้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย จากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

3.4.2 แต่งตั้งผู้ช่วยวิจัย 4 รูป/คน ช่วยเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง ไม่เกิดความลำเอียงในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล

3.4.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 274 รูป/คน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้จัดกระทำข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

3.5.2 ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

3.5.3 กำหนดระดับคะแนนในแบบสอบถามที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผล/การส่งเสริมการพัฒนามากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผล/การส่งเสริมการพัฒนามาก
3	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผล/การส่งเสริมการพัฒนามานกลาง
2	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผล/การส่งเสริมการพัฒนาน้อย
1	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผล/การส่งเสริมการพัฒนาน้อยที่สุด

เกณฑ์การแบ่งช่วงชั้นคะแนนจากจำนวนระดับชั้นเท่ากับ 5 ชั้น (คะแนนจาก 1 ถึง 5) คำนวณได้จากสูตร นี้

$$= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.8$$

3.5.4 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน แล้วนำมาเทียบตามเกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผล/การส่งเสริมการพัฒนามากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผล/การส่งเสริมการพัฒนามาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผล/การส่งเสริมการพัฒนามานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผล/การส่งเสริมการพัฒนาน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผล/การส่งเสริมการพัฒนาน้อยที่สุด

3.5.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน โดยใช้สถิติการหาความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ Pearson's Product Moment Correlation โดยเกณฑ์การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลย ดังนี้ (Walte, 1971, p. 121)

ตารางที่ 3.2 ค่าระดับของความสัมพันธ์

ค่า rxy	ระดับของความสัมพันธ์
.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
.71 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.51 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.31 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

3.5.6 ในกรณีแบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดให้เป็นระเบียบหมวดหมู่ โดยการจัดกลุ่มข้อความ หรือประโยค (Grouping) ที่มีลักษณะ หรือความหมายเดียวกันหรือใกล้เคียงกันและแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และพรรณนาความ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.6.2 การวิเคราะห์ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยใช้สถิติสัมประสิทธิ์ Pearson's Product Moment

Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) โดยวิธี Enter นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6.3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และพรรณนาความ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์จะนำเสนอผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น ในประเด็นดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ และ 5) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	หมายถึง	จำนวนคน
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
R_{xy}	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
df	หมายถึง	ค่าของขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	หมายถึง	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้

4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย จึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกับการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. สมณเพศ		
1.1 บรรพชิต	246	89.78
1.2 คฤหัสถ์	28	10.22
รวม	274	100.00
2. ตำแหน่ง		
2.1 ผู้บริหาร	7	2.55
2.2 ครูผู้สอน	27	9.85
2.3 นักเรียน	240	87.60
รวม	274	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบรรพชิต จำนวน 246 รูป คิดเป็นร้อยละ 89.78 และเป็นคฤหัสถ์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.22 ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน จำนวน 240 รูป คิดเป็นร้อยละ 87.60 รองลงมาคือ ครูผู้สอน จำนวน 27 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 9.85

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระ
ปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 4.2 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียน พระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านรายได้	3.39	0.67	มาก
2. ด้านครอบครัว	3.88	0.64	มาก
3. ด้านเพื่อน	3.76	0.54	มาก
4. ด้านครูผู้สอน	3.93	0.51	มาก
5. ด้านผู้เรียน	3.71	0.53	มาก
6. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	3.82	0.55	มาก
7. ด้านอาคารสถานที่	3.70	0.58	มาก
8. ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน	3.79	0.52	มาก
รวม	3.75	0.42	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีปัจจัยที่มีผลต่อการ
ส่งเสริมการพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านครูผู้สอน
($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาคือ ด้านครอบครัว ($\bar{X} = 3.88$) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.82$) ด้านระบบการ
จัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.79$) ด้านเพื่อน ($\bar{X} = 3.76$) ด้านผู้เรียน ($\bar{X} = 3.71$) ด้านอาคารสถานที่
($\bar{X} = 3.70$) และด้านรายได้ ($\bar{X} = 3.39$)

ตารางที่ 4.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์
ด้านรายได้ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านรายได้	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. นักเรียนได้รับค่าใช้จ่ายประจำวันจากครอบครัวอย่างเพียงพอ	3.29	0.97	ปานกลาง
2. นักเรียนได้รับเงินทุนสนับสนุนการเรียนจากโรงเรียนอย่างเพียงพอ	3.43	0.79	มาก
3. นักเรียนมีรายได้เพียงพอสำหรับการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์การเรียน	3.44	0.88	มาก
4. นักเรียนมีรายได้เพียงพอสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน	3.36	0.84	มาก
5. นักเรียนได้รับเงินทุนสนับสนุนการศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนอย่างเพียงพอ	3.46	0.92	มาก
รวม	3.39	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านรายได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ นักเรียนได้รับเงินทุนสนับสนุนการศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.46$) รองลงมาคือ นักเรียนมีรายได้เพียงพอสำหรับการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์การเรียน ($\bar{X} = 3.44$) นักเรียนได้รับเงินทุนสนับสนุนการเรียนจากโรงเรียนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.43$) นักเรียนมีรายได้เพียงพอสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน ($\bar{X} = 3.36$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ นักเรียนได้รับค่าใช้จ่ายประจำวันจากครอบครัวอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.29$)

ตารางที่ 4.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์
ด้านครอบครัว จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านครอบครัว	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ครอบครัวสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนของนักเรียนอย่างเต็มที่	4.04	0.85	มาก
2. ครอบครัวสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนรู้ของนักเรียน	3.62	0.89	มาก
3. ครอบครัวให้กำลังใจเมื่อนักเรียนเหนื่อยหรือเครียดจากการเรียน	3.89	0.90	มาก
4. ครอบครัวมีความตื่นตัวยินดีเมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน	4.08	0.85	มาก
5. ครอบครัวให้คำแนะนำ/คำปรึกษา เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน	3.79	0.81	มาก
รวม	3.88	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านครอบครัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ มีปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ครอบครัวมีความตื่นตัวยินดีเมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมาคือ ครอบครัวสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนของนักเรียนอย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 4.04$) ครอบครัวให้กำลังใจเมื่อนักเรียนเหนื่อยหรือเครียดจากการเรียน ($\bar{X} = 3.89$) ครอบครัวให้คำแนะนำ/คำปรึกษา เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ($\bar{X} = 3.79$) และครอบครัวสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X} = 3.62$)

ตารางที่ 4.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์
ด้านเพื่อน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านเพื่อน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. มีเพื่อนสนิทที่ปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนการศึกษาได้	3.63	0.91	มาก
2. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้	3.76	0.68	มาก
3. สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับรุ่นพี่ รุ่นน้องในโรงเรียนได้	3.87	0.69	มาก
4. นักเรียนมีการคบเพื่อนในแบบกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน	3.87	0.78	มาก
5. นักเรียนมีเพื่อนที่คอยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชั้นเรียน	3.71	0.79	มาก
รวม	3.76	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ มีปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับรุ่นพี่ รุ่นน้องในโรงเรียนได้และนักเรียนมีการคบเพื่อนในแบบกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมา นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้ ($\bar{X} = 3.76$) นักเรียนมีเพื่อนที่คอยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.71$) และมีเพื่อนสนิทที่ปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนการศึกษาได้ ($\bar{X} = 3.63$)

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์
ด้านครูผู้สอน จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านครูผู้สอน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในระหว่างการเรียนการสอน	4.07	0.70	มาก
2. ครูให้คำแนะนำ/คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งในเรื่องเรียน เรื่องส่วนตัว	3.89	0.76	มาก
3. ครูมีทักษะในการสอนให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี	3.94	0.69	มาก
4. ครูมีการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	3.83	0.71	มาก
5. ครูมีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	3.92	0.67	มาก
รวม	3.93	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในระหว่างการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา ครูมีทักษะในการสอนให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ($\bar{X} = 3.94$) ครูมีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.92$) ครูให้คำแนะนำ/คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งในเรื่องเรียน เรื่องส่วนตัว ($\bar{X} = 4.89$) ครูมีการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.83$)

ตารางที่ 4.7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์
ด้านผู้เรียน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ผู้เรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนอยู่เสมอ เช่น มี การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเรียน	3.81	0.73	มาก
2. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายจากครูประจำ วิชา	3.61	0.79	มาก
3. ผู้เรียนมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างเพื่อนนักเรียน ร่วมห้องและรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบัน	3.69	0.89	มาก
4. ผู้เรียนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนนักเรียน ร่วมห้องและรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบัน	3.70	0.78	มาก
5. ผู้เรียนให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.78	0.71	มาก
รวม	3.71	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ มีปัจจัยที่มีผล ต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้เรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนอยู่เสมอ เช่น มีการเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเรียน ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมา ผู้เรียนให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.78$) ผู้เรียนให้ ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนนักเรียนร่วมห้องและรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบัน ($\bar{X} = 3.70$) ผู้เรียนมี พฤติกรรมหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างเพื่อนนักเรียนร่วมห้องและรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบัน ($\bar{X} = 3.69$) และ ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายจากครูประจำวิชา ($\bar{X} = 3.61$)

ตารางที่ 4.8 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์
ด้านผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับนักเรียนในด้านการแสดงความคิดเห็น	3.80	0.75	มาก
2. ผู้บริหารให้โอกาสนักเรียนในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ	3.93	0.72	มาก
3. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน	3.78	0.70	มาก
4. ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน	3.78	0.74	มาก
5. ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณในการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ	3.81	0.73	มาก
รวม	3.82	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้บริหารให้โอกาสนักเรียนในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณในการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.81$) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับนักเรียนในด้านการแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 3.80$) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจนและผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.78$)

ตารางที่ 4.9 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์
ด้านอาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านอาคารสถานที่	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ห้องเรียนมีลักษณะ และขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน	3.84	0.76	มาก
2. บริเวณรอบโรงเรียนมีบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียนการสอน	3.81	0.76	มาก
3. ห้องสมุดมีหนังสือ ตำรา เอกสารอย่างครบถ้วน สำหรับการค้นคว้าเพิ่มเติม	3.88	0.78	มาก
4. ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอ และมีความสะอาดอยู่เสมอ	3.53	0.85	มาก
5. ห้องคอมพิวเตอร์มีจำนวนคอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอ และสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.46	0.95	มาก
รวม	3.70	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ มีปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ บริเวณรอบโรงเรียนมีบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมา ห้องเรียนมีลักษณะ และขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน ($\bar{X} = 3.84$) บริเวณรอบโรงเรียนมีบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.81$) ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอ และมีความสะอาดอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.53$) และห้องคอมพิวเตอร์มีจำนวนคอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอ และสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.46$)

ตารางที่ 4.10 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์
ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. การเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.97	0.72	มาก
2. มีการปรับการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน	3.89	0.69	มาก
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความสนใจ ของนักเรียน	3.70	0.81	มาก
4. มีการปรับการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์	3.60	0.90	มาก
5. มีการวัดและประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการเรียน การสอน	3.82	0.77	มาก
รวม	3.79	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็น รายชื่อ มีปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ การเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา มีการปรับการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.89$) และมีการวัดและประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.82$) นักเรียนมีส่วนร่วมใน การจัดการเรียนการสอนตามความสนใจของนักเรียน ($\bar{X} = 3.70$) และมีการปรับการเรียนการสอนผ่านสื่อ ออนไลน์ ($\bar{X} = 3.60$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
ในจังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 4.11 ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและ
จำแนกเป็นรายด้าน

การส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	3.78	0.49	มาก
2. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	3.93	0.62	มาก
รวม	3.86	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัด
สุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมากทุก
ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.86$)
รองลงมา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.78$)

ตารางที่ 4.12 ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. การพัฒนาความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ ของแต่ละระดับชั้น	3.91	0.74	มาก
2. การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาเหมาะสมกับสมณสาธูป	3.77	0.68	มาก
3. การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	3.76	0.73	มาก
4. การพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	3.80	0.65	มาก
5. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ	3.73	0.72	มาก
6. การพัฒนาความพร้อมในการศึกษาต่อ การปฏิบัติศาสนกิจหรือการทำงาน	3.75	0.69	
รวม	3.78	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับการส่งเสริมการพัฒนายู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การพัฒนาความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมาคือ การพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาเหมาะสมกับสมรรถภาพ ($\bar{X} = 3.77$) การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 3.76$) การพัฒนาความพร้อมในการศึกษาต่อ การปฏิบัติศาสนกิจหรือการทำงาน ($\bar{X} = 3.75$) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนากิจการจากผลกรทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ($\bar{X} = 3.73$)

ตารางที่ 4.13 ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. การพัฒนาคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับหลักพระธรรมวินัย กฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม	3.92	0.70	มาก
2. การพัฒนาความภูมิใจในท้องถิ่น การเป็นศาสนทายาทและความเป็นไทย	3.96	0.71	มาก
3. การพัฒนาความเอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูต่อบุคคลที่มีพระคุณ	3.99	0.66	มาก
4. มีการพัฒนาสุขภาพทางร่างกายและลักษณะจิตสังคม	3.84	0.73	มาก
รวม	3.93	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือนำพระราชาบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเผยแพร่ให้อุบาสกอุบาสิกายึดถือปฏิบัติเพื่อความสงบสุขของครอบครัวชุมชนและประเภทการพัฒนาความเอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูต่อบุคคลที่มีพระคุณ ($\bar{X} = 3.99$)

รองลงมา การพัฒนาความภูมิใจในท้องถิ่น การเป็นศาสนทายาทและความเป็นไทย ($\bar{X} = 3.96$) และการพัฒนาคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับหลักพระธรรมวินัย กฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม ($\bar{X} = 3.92$) มีการพัฒนาสุขภาพทางร่างกายและลักษณะจิตสังคม ($\bar{X} = 3.84$)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีความสัมพันธ์ต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เป็นการศึกษาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยวิธี Pearson's Product Moment Correlation (r) ในการหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่เรียกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ที่มีค่าเป็นบวก (+) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงตามกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งสูงค่าตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะสูงด้วย ถ้าค่าตัวแปรตัวหนึ่งต่ำค่าตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำด้วย ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ที่มีค่าเป็นลบ (-) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามคือ กลับกัน ถ้าค่าเป็นศูนย์ (0) หมายความว่า ข้อมูลทั้งสองชุดไม่เกี่ยวข้องกันไม่สัมพันธ์กันหรือไม่แปรผันร่วมกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งสูงค่าตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำ ถ้าค่าตัวแปรตัวหนึ่งต่ำค่าตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะสูง จากค่า Correlation Coefficient มีเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ ดังนี้ (Hinkle, 1998, p. 118)

ตารางที่ 4.14 ค่าระดับของความสัมพันธ์

ค่า xy	ระดับของความสัมพันธ์
.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
.71 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.51 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.31 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 0.85 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิด Multi – Collinearity ซึ่งหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไป จนไม่เหมาะสมที่จะนำตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงเกินไปเข้าสมการทั้งสองตัว (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม, 2536, น. 25)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านรายได้ 2) ปัจจัยด้านครอบครัว 3) ปัจจัยด้านเพื่อน 4) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 5) ปัจจัยด้านผู้เรียน 6) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา 7) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ และ 8) ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน

สัญลักษณ์ที่ใช้ศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แต่ละตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

X	หมายถึง	ตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน
X ₁	หมายถึง	ด้านรายได้
X ₂	หมายถึง	ด้านครอบครัว
X ₃	หมายถึง	ด้านเพื่อน
X ₄	หมายถึง	ด้านครูผู้สอน
X ₅	หมายถึง	ด้านผู้เรียน
X ₆	หมายถึง	ด้านผู้บริหารสถานศึกษา
X ₇	หมายถึง	ด้านอาคารสถานที่
X ₈	หมายถึง	ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน
X _{รวม}	หมายถึง	โดยรวมปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน
Y	หมายถึง	ตัวแปรการส่งเสริมการพัฒนา
Y ₁	หมายถึง	ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน
Y ₂	หมายถึง	ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
Y _{รวม}	หมายถึง	โดยรวมการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน

ตารางที่ 4.15 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	Y
ด้านรายได้ (X ₁)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
ด้านครอบครัว (X ₂)	.497**	1	-	-	-	-	-	-	-
ด้านเพื่อน (X ₃)	.337**	.536**	1	-	-	-	-	-	-
ด้านครูผู้สอน (X ₄)	.428**	.543**	.552**	1	-	-	-	-	-
ด้านผู้เรียน (X ₅)	.431**	.488**	.614**	.623**	1	-	-	-	-
ด้านผู้บริหารสถานศึกษา (X ₆)	.377**	.372**	.386**	.611**	.570**	1	-	-	-
ด้านอาคารสถานที่ (X ₇)	.463**	.397**	.487**	.542**	.548**	.514**	1	-	-
ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน (X ₈)	.411**	.444**	.538**	.645**	.574**	.552**	.605**	1	-
การส่งเสริมการพัฒนานักเรียน (Y)	.458**	.550**	.563**	.666**	.640**	.559**	.556**	.644**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ปัจจัยที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยด้านการส่งเสริมครูผู้สอน มากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .666 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .644 ปัจจัยด้านผู้เรียน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .640 ปัจจัยด้านเพื่อน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .563 ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .559 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .556 ปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .550 และปัจจัยด้านรายได้ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .458 โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวม

ตัวแปร	Regression Coefficient			
	B	SE	Beta	t
1. ด้านรายได้	.041	.035	.056	1.178
2. ด้านครอบครัว	.108	.040	.141	2.727**
3. ด้านเพื่อน	.073	.049	.081	1.485
4. ด้านครูผู้สอน	.180	.058	.189	3.102**
5. ด้านผู้เรียน	.160	.054	.174	2.973**
6. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	.083	.047	.094	1.767
7. ด้านอาคารสถานที่	.056	.045	.066	1.240
8. ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน	.190	.054	.201	3.507**
ค่าคงที่ (Constant)			.485	
Multiple R			.778	
R ²			.605	
Adjusted R ²			.593	
F			50.721**	

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม สามารถอธิบายได้ร้อยละ 6.05 มีค่า $R^2 = .605$ และมีค่า $F = 50.721$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม มากที่สุดคือ ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ .201 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีค่าเท่ากับ .189 ปัจจัยด้านผู้เรียน มีค่าเท่ากับ .174 ปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ .141 ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ .094 ปัจจัยด้านเพื่อน มีค่าเท่ากับ .081 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ มีค่าเท่ากับ .066 และปัจจัยด้านรายได้ มีค่าเท่ากับ .056 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

ตัวแปร	Regression Coefficient			
	B	SE	Beta	t
1. ด้านรายได้	.103	.036	.140	2.871**
2. ด้านครอบครัว	.085	.040	.111	2.098*
3. ด้านเพื่อน	.049	.050	.055	.986
4. ด้านครูผู้สอน	.075	.059	.079	1.271
5. ด้านผู้เรียน	.248	.055	.270	4.532**
6. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	-.042	.048	-.048	-.884
7. ด้านอาคารสถานที่	.100	.046	.118	2.166
8. ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน	.241	.055	.256	4.375**
ค่าคงที่ (Constant)			.584	
Multiple R			.769	
R ²			.591	
Adjusted R ²			.578	
F			47.817**	

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ปัจจัยการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน สามารถอธิบายได้ร้อยละ 59.1 มีค่า $R^2 = .591$ และมีค่า $F = 47.817$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ มากที่สุดคือ ปัจจัยด้านผู้เรียน มีค่าเท่ากับ .270 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ .256 ปัจจัยด้านรายได้ มีค่าเท่ากับ .140 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ มีค่าเท่ากับ .118 ปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ .111 ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีค่าเท่ากับ .079 ปัจจัยด้านเพื่อน มีค่าเท่ากับ .055 และปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ .048 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

ตัวแปร	Regression Coefficient			
	B	SE	Beta	t
1. ด้านรายได้	-.020	.054	-.022	-.371
2. ด้านครอบครัว	.131	.061	.136	2.163*
3. ด้านเพื่อน	.096	.075	.085	1.282
4. ด้านครูผู้สอน	.284	.089	.236	3.201**
5. ด้านผู้เรียน	.071	.082	.061	.866
6. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	.208	.072	.186	2.891**
7. ด้านอาคารสถานที่	.012	.069	.021	.178
8. ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน	.138	.083	.116	1.667
ค่าคงที่ (Constant)			.386	
Multiple R			.648	
R ²			.420	
Adjusted R ²			.402	
F			23.954**	

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สามารถอธิบายได้ร้อยละ 4.02 มีค่า $R^2 = .420$ และมีค่า $F = 23.954$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มากที่สุดคือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีค่าเท่ากับ .236 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ .186 ปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ .136 ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ .116 ปัจจัยด้านเพื่อน มีค่าเท่ากับ .085 ปัจจัยด้านผู้เรียน มีค่าเท่ากับ .061 ปัจจัยด้านรายได้ .022 และปัจจัยด้านอาคารสถานที่ มีค่าเท่ากับ .021 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ข้อเสนอแนะ	จำนวนความถี่
ด้านรายได้	
1. โรงเรียน คณะผู้บริหารและครู ควรมีการหาแหล่งเงินทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน	52
2. โรงเรียน คณะผู้บริหารและครู ควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาสำหรับนักเรียน	12
ด้านครอบครัว	
1. ครอบครัวควรยอมรับในศักยภาพทางการเรียนของนักเรียน	34
2. ครอบครัวควรสนับสนุน ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนในการเรียน	18
3. ครอบครัวควรให้คำแนะนำ คำปรึกษาหากว่านักเรียนมีเรื่องไม่สบายใจ	3
ด้านเพื่อน	
1. เพื่อนควรมีความจริงใจต่อกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องเรียนหรือเรื่องส่วนตัว	23
2. เพื่อนควรแนะนำและให้กำลังใจในการเรียนแก่เพื่อน	15
3. เพื่อนที่ดีไม่ควรชักจูงหรือนำพาเพื่อนไปสู่อบายมุข	8
ด้านครูผู้สอน	
1. ครูผู้สอนควรมีการสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนให้มากยิ่งขึ้น	45
2. ครูผู้สอนควรเตรียมการสอนและดำเนินการสอนตามขอบเขตของรายวิชา	21
3. ครูผู้สอนควรเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน ทั้งปัญหาเรื่องเรียนและปัญหาส่วนตัว	9
ด้านผู้เรียน	
1. ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในเรื่องของงานที่ได้รับมอบหมาย	36
2. ผู้เรียนต้องรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มของผู้เรียน	28
3. ผู้เรียนต้องรู้จักหลีกเลี่ยงและพาตัวเองออกจากอบายมุขต่างๆ	11
ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	
1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมเสริมทักษะด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน	25
2. ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น	8
ด้านอาคารสถานที่	
1. ควรมีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับนักเรียน	53

(ต่อ)

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวนความถี่
2. นักเรียน ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้	30
3. ควรปรับปรุงห้องน้ำให้มีความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ	13
ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน	
1. ควรปรับการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ให้มากขึ้น	10
2. การวัดและประเมินผลการเรียนควรเป็นไปอย่างยุติธรรม	5

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ มีดังนี้

1. ด้านรายได้ มีข้อเสนอแนะคือ โรงเรียน คณะผู้บริหารและครู ควรมีการหาแหล่งเงินทุนการศึกษา สำหรับนักเรียน และควรมีการจัดตั้งกองทุนสำหรับการเป็นทุนในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนสำหรับนักเรียน
2. ด้านครอบครัว มีข้อเสนอแนะคือ ครอบครัวควรยอมรับในศักยภาพทางการเรียนของนักเรียน ครอบครัวควรสนับสนุน ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนในการเรียน และครอบครัวควรให้คำแนะนำ คำปรึกษา หากว่านักเรียนมีเรื่องไม่สบายใจ
3. ด้านเพื่อน มีข้อเสนอแนะคือ เพื่อนควรมีความจริงใจต่อกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องเรียนหรือเรื่องส่วนตัว เพื่อนควรแนะนำและให้กำลังใจในการเรียนแก่เพื่อน และเพื่อนที่ดีไม่ควรชักจูงหรือนำพาเพื่อนไปสู่อบายมุข
4. ด้านครูผู้สอน มีข้อเสนอแนะคือ ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนให้มากยิ่งขึ้น ครูผู้สอนควรเตรียมการสอนและดำเนินการสอนตามขอบเขตของรายวิชา และครูผู้สอนควรเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน ทั้งปัญหาเรื่องเรียนและปัญหาส่วนตัว
5. ด้านผู้เรียน มีข้อเสนอแนะคือ ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในเรื่องของงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้เรียนต้องรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มของผู้เรียน และผู้เรียนต้องรู้จักหลีกเลี่ยงและพาตัวเองออกจากอบายมุขต่าง ๆ

6. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน และผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

7. ด้านอาคารสถานที่ มีข้อเสนอแนะคือ ควรมีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับนักเรียน ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียน และควรปรับปรุงห้องน้ำให้มีความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

8. ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะคือ ควรปรับการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ให้มากขึ้น และการวัดและประเมินผลการเรียนควรเป็นไปอย่างยุติธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยนำมาสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบรรพชิต จำนวน 246 รูป คิดเป็นร้อยละ 89.78 และเป็นคฤหัสถ์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.22 ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน จำนวน 240 รูป คิดเป็นร้อยละ 87.60 รองลงมาคือ ครูผู้สอน จำนวน 27 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 9.85

5.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านรายได้ รองลงมาคือ ด้านครูผู้สอนและครอบครัว

5.1.3 ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน รองลงมา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

5.1.4 ปัจจัยที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยด้านการส่งเสริมครูผู้สอน มากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .666 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .644 ปัจจัยด้านผู้เรียน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .640 ปัจจัยด้านเพื่อน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .563 ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .559 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .556 ปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .550 และปัจจัยด้านรายได้ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .458 โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม สามารถอธิบายได้ร้อยละ 6.05 มีค่า $R^2 = .605$ และมีค่า $F = 50.721$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม มากที่สุดคือ ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ .201 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีค่าเท่ากับ .189 ปัจจัยด้านผู้เรียน มีค่าเท่ากับ .174 ปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ .141 ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ .094 ปัจจัยด้านเพื่อน มีค่าเท่ากับ .081 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ มีค่าเท่ากับ .066 และปัจจัยด้านรายได้ มีค่าเท่ากับ .056 ตามลำดับ

5.1.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ มีดังนี้

5.1.6.1 ด้านรายได้ มีข้อเสนอแนะคือ โรงเรียน คณะผู้บริหารและครู ควรมีการหาแหล่งเงินทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน และควรมีการจัดตั้งกองทุนสำหรับการเป็นทุนในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนสำหรับนักเรียน

5.1.6.2 ด้านครอบครัว มีข้อเสนอแนะคือ ครอบครัวควรยอมรับในศักยภาพทางการเรียนของนักเรียน ครอบครัวควรสนับสนุน ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนในการเรียน และครอบครัวควรให้คำแนะนำ คำปรึกษาหากว่านักเรียนมีเรื่องไม่สบายใจ

5.1.6.3 ด้านเพื่อน มีข้อเสนอแนะคือ เพื่อนควรมีความจริงใจต่อกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องเรียนหรือเรื่องส่วนตัว เพื่อนควรแนะนำและให้กำลังใจในการเรียนแก่เพื่อน และเพื่อนที่ดีไม่ควรชักจูงหรือนำพาเพื่อนไปสู่อบายมุข

5.1.6.4 ด้านครูผู้สอน มีข้อเสนอแนะคือ ครูผู้สอนควรมีการสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนให้มากยิ่งขึ้น ครูผู้สอนควรเตรียมการสอนและดำเนินการสอนตามขอบเขตของรายวิชา และครูผู้สอนควรเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน ทั้งปัญหาเรื่องเรียนและปัญหาส่วนตัว

5.1.6.5 ด้านผู้เรียน มีข้อเสนอแนะคือ ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในเรื่องของงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้เรียนต้องรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มของผู้เรียน และผู้เรียนต้องรู้จักหลีกเลี่ยงและพาตัวเองออกจากอบายมุขต่าง ๆ

5.1.6.6 ด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน และผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

5.1.6.7 ด้านอาคารสถานที่ มีข้อเสนอแนะคือ ควรมีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับนักเรียน ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียน และควรปรับปรุงห้องน้ำให้มีความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

5.1.6.8 ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะคือ ควรปรับการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ให้มากขึ้น และการวัดและประเมินผลการเรียนควรเป็นไปอย่างยุติธรรม

5.2 อภิปรายผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ลวงสวาส และคณะ (2561, น. 236) ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรินทร์ อินเทพ (2550) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก

สามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ มีคุณภาพทางด้านพุทธิพิสัย อยู่ในระดับปานกลาง มีคุณภาพทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานะ ลินธวงษานนท์ (2550, น. 115) ศึกษาปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่าระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดสุรินทร์ต่างได้รับการส่งเสริมการพัฒนาจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการศึกษาของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็น ครอบครั้ว ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อน ผู้เรียน ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาการเรียนของนักเรียน รวมถึงปัจจัยสนับสนุนด้านรายได้ ด้านอาคารสถานที่ ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน ซึ่งนักเรียนต่างได้รับสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ เหล่านี้เพียงพอ ถึงแม้ว่าอาจจะไม่ได้รับจากครอบครั้ว แต่ทางโรงเรียนก็สามารถจัดทามาเป็นปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาให้นักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ได้เป็นอย่างดี

สมมติฐานที่ 2 ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า ระดับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดสุรินทร์เป็นไปตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ตามที่มีประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่าด้วยระบบประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2555 และตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในทศวรรษที่สอง ที่กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยและการศึกษาไทยในอนาคต ประกอบกับมีนโยบายให้ปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกของทุกระดับ ก่อนจะมีการประเมินคุณภาพในรอบต่อไป จำเป็นต้องปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกัน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 (3) ได้กำหนดการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับประเภทการศึกษา และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพ

ภายนอก (ประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, 2560) และ มีการพัฒนา นักเรียนตามกระบวนการกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้น ส่งเสริมความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนตามปกติ กิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเดิมเรียกว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co – Curriculum Activities) แต่ได้มีผู้ใช้ “กิจกรรมเสริม หลักสูตร” แตกต่างกันไปให้สอดคล้องกับความหมายของคำว่า “หลักสูตร” เช่นคำว่า กิจกรรมนักเรียน ปัจจุบันความหมายของหลักสูตรได้เปลี่ยนไปตามสภาพของสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทาง วิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้นคำว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตร” จึงเปลี่ยนไปเป็น “กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน” ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (วิภาพรรณ แสงภักดี, 2563)

สมมติฐานที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียน พระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยด้านการส่งเสริมครูผู้สอน มากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .666 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .644 ปัจจัยด้านผู้เรียน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .640 ปัจจัยด้านเพื่อน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .563 ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์อยู่ใน ระดับปานกลาง เท่ากับ .559 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .556 ปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .550 และปัจจัยด้านรายได้ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .458 โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2549, น. 28-29) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยหลักด้านนักเรียนส่งผล โดยตรงต่อปัจจัยหลักด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยเกี่ยวข้องกับปัจจัยย่อยทุก ๆ ด้าน คือ ด้านความประพฤติ กีฬาและสุขภาพร่างกาย ความขยันหมั่นเพียรและความตั้งใจเรียน การหารายได้พิเศษ ความกตัญญูและคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะของนักเรียน การค้นคว้าเพิ่มเติมและอุปกรณ์เสริมความรู้ (เช่น อินเทอร์เน็ต) ระดับความสามารถและผลการเรียน พื้นฐานการศึกษา ทศนคติและความคาดหวังของ นักเรียน ส่วนปัจจัยหลัก 3 ปัจจัยที่เหลือ เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยส่งผลกับการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนทั้งนั้นเพราะนักเรียนหากมีความพร้อมหรือได้รับการส่งเสริมการพัฒนาจากปัจจัยดังกล่าว ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียน ไม่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาค่าใช้จ่ายที่อาจจะไม่เพียงพอ หรือไม่ต้องกังวลว่าจะไม่มีทุนการศึกษา ทั้งนี้ทั้งนั้น นักเรียนสามารถปรึกษา หรือขอคำแนะนำได้จากทั้งครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและกลุ่มเพื่อนที่เป็นกลุ่มเดียวกัน วยเดียวกันได้ จึงทำให้ปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม สามารถอธิบายได้ร้อยละ 6.05 มีค่า $R^2 = .605$ และมีค่า $F = 50.721$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม มากที่สุดคือ ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ .201 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีค่าเท่ากับ .189 ปัจจัยด้านผู้เรียน มีค่าเท่ากับ .174 ปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ .141 ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ .094 ปัจจัยด้านเพื่อน มีค่าเท่ากับ .081 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ มีค่าเท่ากับ .066 และปัจจัยด้านรายได้ มีค่าเท่ากับ .056 ตามลำดับ สอดคล้องกับการงานวิจัยของ ยุพดี ธรรมชาติ (2559) ศึกษา อิทธิพลของครอบครัวและคุณลักษณะนักเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน : กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ในภาคใต้ของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทุกตัวของปัจจัยครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย รายได้ครอบครัว อาชีพบิดา อาชีพมารดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา การสนับสนุนทางวิชาการของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว และคุณลักษณะนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย เพศ เชื้อชาติ ปัญญา การเห็นคุณค่าในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ สามารถส่งเสริมพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพัฒนานักเรียน

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์ มีข้อเสนอแนะเป็นดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.3.1.1 ด้านรายได้ โรงเรียนควรจัดให้มีกองทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์

5.3.1.2 ด้านครอบครัว ครอบครัวควรจัดโครงการเพื่อระดมทุนเพื่อการจัดหาอุปกรณ์การเรียนสำหรับนักเรียน

5.3.1.3 ด้านเพื่อน นักเรียนควรใช้หลักกัลยาณมิตรในการคบเพื่อน

5.3.1.4 ด้านครูผู้สอน ควรมีการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

5.3.1.5 ด้านผู้เรียน ควรมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการร่วมกันเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายของนักเรียนทั้งภายในและระหว่างโรงเรียน

5.3.1.6 ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ควรใช้หลักธรรมาภิบาลประกอบกับวิสัยทัศน์ในการบริหารงานและส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ

5.3.1.7 ด้านอาคารสถานที่ ควรเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

5.3.1.8 ด้านระบบการจัดการเรียนการสอน ควรปรับลดระยะเวลาการเรียนในห้องเรียนแต่ควรเพิ่มเวลาของการเรียนในระบบออนไลน์

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดสุรินทร์

5.3.2.2 ควรมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กนกภรณ์ เทลินโทโชติ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมการศาสนา. (2540). การประเมินผลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- คมเดช บุญประเสริฐ. (2561). แนวคิดการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง สู่องค์ความรู้ที่ยั่งยืน. สืบค้นจาก <https://e-library.siam.edu/self-learning-development-to-sustainable-knowledge-concept>.
- จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์. (2545). สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชรินทร์ อินเทพ. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. การศึกษาและพัฒนาสังคม, แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้. สืบค้นจาก <https://www.academia.edu/10626262>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรีดี ปลื้มสำราจกิจ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 7(3), 141 – 158.

- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). เอกสารประกอบการฝึกอบรม *โครงการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปราณี รามสูตร และจำรัส ต้วงสุวรรณ. (2545). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชนะการพิมพ์.
- มานะ สิ้นธุวงษานนท์. (2550). ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 18(2), 115 – 128.
- ยุพดี ธรรมชาติ. (2559). *อิทธิพลของครอบครัวและคุณลักษณะนักเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ในภาคใต้ของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุทธชัย เฉลิมชัย และคณะ. (2543). *รายงานการวิจัย. รูปแบบและพัฒนาการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2539). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- วราภร์ ลวงสวาส และคณะ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร.*, 6(1).
- วิจิตร ศรีสะอาด. (2543). *การยกสถานภาพของครูในกระแสโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ตันศิริ. (2549). *อุดมการณ์ทางการศึกษา : ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินัย เพชรช่วย. (2563). *การพัฒนาตนเอง*. สืบค้นจาก <http://selfhelptech.blogspot.com/2012/06/blog-post.html>.
- วิภาพรรณ แสงภักดี. (2563). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม*. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/darunsitpattanarangsana/sara-na-ru/kickrrm-phathna-phu-reiyn-baeb-xngkh-rwm>.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา*. สืบค้นจาก http://thaitribune.org/contents/detail/312?content_id=9454&rand=1508654343.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). นโยบายสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2549). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

ศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

Hinkle, D.E., William, W. and Stephen G.J. (1998). *Applied Statistics for the Behavior*

Sciences (4th ed). New York : Houghton Mifflin.

Yamane, T. (1973). *Statistics : An introduction analysis* (3rd ed). New York :

Harper and Row international.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม

ในจังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. คำตอบทุกคำตอบ ข้อมูลทุกอย่างในแบบสอบถามฉบับนี้เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล ผู้วิจัยถือเป็นความลับ จึงไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ
4. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล
 - ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์
 - ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์
 - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์
5. ผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

พระประเสริฐ อภิวัฒน์ (จันคำ)

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์/บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตัวเลือกให้ตรงกับความ เป็นจริง

1. สมณเพศ

() บรรพชิต () คฤหัสถ์

2. ตำแหน่ง

() ผู้บริหาร () ครูผู้สอน

() นักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความ และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน ในช่องระดับความคิดเห็นเพียงช่องเดียวเท่านั้น และขอความกรุณาตอบทุกข้อ

ความหมายของค่าคะแนน

- 5 หมายถึง ระดับปัจจัยมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับปัจจัยมาก
- 3 หมายถึง ระดับปัจจัยปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับปัจจัยน้อย
1. หมายถึง ระดับปัจจัยน้อยที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์	ระดับปัจจัย				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ปัจจัยด้านรายได้					
1.1 นักเรียนได้รับค่าใช้จ่ายประจำวันจากครอบครัวอย่างเพียงพอ					
1.2 นักเรียนได้รับเงินทุนสนับสนุนการเรียนจากโรงเรียนอย่างเพียงพอ					
1.3 นักเรียนมีรายได้เพียงพอสำหรับการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์การเรียน					
1.4 นักเรียนมีรายได้เพียงพอสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน					
1.5 นักเรียนได้รับเงินทุนสนับสนุนการศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนอย่างเพียงพอ					
2. ปัจจัยด้านครอบครัว					
2.1 ครอบครัวสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนของนักเรียนอย่างเต็มที่					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์	ระดับปัจจัย				
	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
2.2 ครอบครัวยุติสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนรู้ของนักเรียน					
2.3 ครอบครัวยุติให้กำลังใจเมื่อนักเรียนเหนื่อยหรือเครียดจาก การเรียน					
2.4 ครอบครัวยุติมีความตื่นตัวยินดีเมื่อนักเรียนประสบ ความสำเร็จในการเรียน					
2.5 ครอบครัวยุติให้คำแนะนำ/คำปรึกษา เมื่อนักเรียนมีปัญหา เกี่ยวกับการเรียน					
3. ปัจจัยด้านเพื่อน					
3.1 มีเพื่อนสนิทที่ปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนการศึกษาได้					
3.2 นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้					
3.3 สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับรุ่นพี่ รุ่นน้องในโรงเรียนได้					
3.4 นักเรียนมีการคบเพื่อนในแบบกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน					
3.5 นักเรียนมีเพื่อนที่คอยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชั้น เรียน					
4. ปัจจัยด้านครูผู้สอน					
4.1 ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นใน ระหว่างการเรียนการสอน					
4.2 ครูให้คำแนะนำ/คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งในเรื่องเรียน เรื่องส่วนตัว					
4.3 ครูมีทักษะในการสอนให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ อย่างดี					
4.4 ครูมีการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของนักเรียน					
4.5 ครูมีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์	ระดับปัจจัย				
	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
5. ปัจจัยด้านผู้เรียน					
5.1 ผู้เรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนอยู่เสมอ เช่น มีการเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเรียน					
5.2 ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายจากครู ประจำวิชา					
5.3 ผู้เรียนมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างเพื่อน นักเรียนร่วมห้องและรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบัน					
5.4 ผู้เรียนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อน นักเรียนร่วมห้องและรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบัน					
5.5 ผู้เรียนให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนการสอนของ โรงเรียน					
6. ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา					
6.1 ผู้บริหารให้ความสำคัญกับนักเรียนในด้านการแสดงความ คิดเห็น					
6.2 ผู้บริหารให้โอกาสนักเรียนในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ					
6.3 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน					
6.4 ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน					
6.5 ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณในการเรียนการสอนอย่าง เพียงพอ					
7. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่					
7.1 ห้องเรียนมีลักษณะ และขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน					
7.2 บริเวณรอบโรงเรียนมีบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียนการ สอน					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์	ระดับปัจจัย				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
7.3 ห้องสมุดมีหนังสือ ตำรา เอกสารอย่างครบถ้วน สำหรับการ ค้นคว้าเพิ่มเติม					
7.4 ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอ และมีความสะอาดอยู่เสมอ					
7.5 ห้องคอมพิวเตอร์มีจำนวนคอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอ และ สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
8. ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน					
8.1 การเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
8.2 มีการปรับการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน					
8.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความ สนใจของนักเรียน					
8.4 มีการปรับการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์					
8.5 มีการวัดและประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการ เรียนการสอน					

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความ และใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน ในช่อง

ระดับความคิดเห็นเพียงช่องเดียวเท่านั้น และขอความกรุณาตอบทุกข้อ

ความหมายของค่าคะแนน

- 5 หมายถึง ระดับปัจจัยมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับปัจจัยมาก
- 3 หมายถึง ระดับปัจจัยปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับปัจจัยน้อย
1. หมายถึง ระดับปัจจัยน้อยที่สุด

การส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียน พระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์	ระดับการส่งเสริมการพัฒนา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน					
1.1 การพัฒนาความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น					
1.2 การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาเหมาะสมกับสมณสาธิต					
1.3 การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร					
1.4 การพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา					
1.5 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนารายได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ					

การส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียน พระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์	ระดับการส่งเสริมการพัฒนา				
	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1.6 การพัฒนาความพร้อมในการศึกษาต่อ การปฏิบัติ ศาสนกิจหรือการทำงาน					
2. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน					
2.1 การพัฒนาคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่ สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับหลักพระธรรมวินัย กฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม					
2.2 การพัฒนาความภูมิใจในท้องถิ่น การเป็นศาสน ทายาทและความเป็นไทย					
2.3 การพัฒนาความเอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวที่ต่อ ผู้มีพระคุณ					
2.4 มีการพัฒนาสุขภาพทางร่างกายและลักษณะจิต สังคม					

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
ในจังหวัดสุรินทร์

1. ปัจจัยด้านรายได้

.....
.....
.....

2. ปัจจัยด้านครอบครัว

.....
.....
.....

3. ปัจจัยด้านเพื่อน

.....
.....
.....

4. ปัจจัยด้านครูผู้สอน

.....
.....
.....

5. ปัจจัยด้านผู้เรียน

.....
.....
.....

6. ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

7. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่

.....

.....

.....

8. ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้องของข้อความ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของ วัตถุประสงค์
กับข้อคำถาม (Item of Objective Congruence หรือ IOC) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล
ต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ข้อคำถาม	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. ปัจจัยด้านรายได้					
1.1 นักเรียนได้รับค่าใช้จ่ายประจำวันจาก ครอบครัวอย่างเพียงพอ	1	1	1	3	1
1.2 นักเรียนได้รับเงินทุนสนับสนุนการ เรียนจากโรงเรียนอย่างเพียงพอ	1	1	1	3	1
1.3 นักเรียนมีรายได้เพียงพอสำหรับการ จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์การเรียน	1	1	1	3	1
1.4 นักเรียนมีรายได้เพียงพอสำหรับการ เข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน	1	1	1	3	1
1.5 นักเรียนได้รับเงินทุนสนับสนุน การศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนอย่าง เพียงพอ	1	1	1	3	1
2. ปัจจัยด้านครอบครัว					
2.1 ครอบครัวสนับสนุนและส่งเสริมการ เรียนของนักเรียนอย่างเต็มที่	1	1	1	3	1
2.2 ครอบครัวสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนรู้ ของนักเรียน	1	1	1	3	1
2.3 ครอบครัวให้กำลังใจเมื่อนักเรียน เหนื่อยหรือเครียดจากการเรียน	1	1	1	3	1

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2.4 ครอบครัวยุติความตึงเครียดในชั้นเรียน นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน	1	1	1	3	1
2.5 ครอบครัวยุติความตึงเครียด/คำปรึกษา เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน	1	1	1	3	1
3. ปัจจัยด้านเพื่อน					
3.1 มีเพื่อนสนิทที่ปรึกษาเกี่ยวกับการ เรียนการศึกษาได้	1	1	1	3	1
3.2 นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับเพื่อน ในชั้นเรียนได้	1	1	1	3	1
3.3 สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับรุ่นพี่ รุ่น น้องในโรงเรียนได้	1	1	1	3	1
3.4 นักเรียนมีการคบเพื่อนในแบบ กัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน	1	1	1	3	1
3.5 นักเรียนมีเพื่อนที่คอยให้ความ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชั้นเรียน	1	1	1	3	1
4. ปัจจัยด้านครูผู้สอน					
4.1 ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดง ความคิดเห็นในระหว่างการเรียนการสอน	1	1	1	3	1
4.2 ครูให้คำแนะนำ/คำปรึกษาแก่นักเรียน ทั้งในเรื่องเรียน เรื่องส่วนตัว	1	1	1	3	1
4.3 ครูมีทักษะในการสอนให้นักเรียนเกิด กระบวนการเรียนรู้ที่ดี	1	1	1	3	1

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

ข้อความคำถาม	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
4.4 ครูมีการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	1	1	1	3	1
4.5 ครูมีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	1	1	1	3	1
5. ปัจจัยด้านผู้เรียน					
5.1 ผู้เรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนอยู่เสมอ เช่น มีการเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเรียน	1	1	1	3	1
5.2 ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายจากครูประจำวิชา	1	1	1	3	1
5.3 ผู้เรียนมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างเพื่อนนักเรียนร่วมห้องและรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบัน	1	1	1	3	1
5.4 ผู้เรียนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนนักเรียนร่วมห้องและรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบัน	1	1	1	3	1
5.5 ผู้เรียนให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน	1	1	1	3	1
6. ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา	1	1	1	3	1
6.1 ผู้บริหารให้ความสำคัญกับนักเรียนในด้านการแสดงความคิดเห็น	1	1	1	3	1
6.2 ผู้บริหารให้โอกาสนักเรียนในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ	1	1	1	3	1

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

ข้อความ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
6.3 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริม นักเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน	1	1	1	3	1
6.4 ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการ บริหารงาน	1	1	1	3	1
6.5 ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณในการ เรียนการสอนอย่างเพียงพอ	1	1	1	3	1
7. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่					
7.1 ห้องเรียนมีลักษณะ และขนาด พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน	1	1	1	3	1
7.2 บริเวณรอบโรงเรียนมีบรรยากาศที่ เหมาะแก่การเรียนการสอน	1	1	1	3	1
7.3 ห้องสมุดมีหนังสือ ตำรา เอกสารอย่าง ครบถ้วน สำหรับการค้นคว้าเพิ่มเติม	1	1	1	3	1
7.4 ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอ และมีความ สะอาดอยู่เสมอ	1	1	1	3	1
7.5 ห้องคอมพิวเตอร์มีจำนวนคอมพิวเตอร์ อย่างเพียงพอ และสามารถใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1
8. ปัจจัยด้านระบบการจัดการเรียนการสอน					
8.1 การเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	1	1	1	3	1

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

ข้อความ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า	ค่า IOC
	IOC			IOC	เฉลี่ย
8.2 มีการปรับการเรียนการสอนให้เข้ากับ สถานการณ์ปัจจุบัน	1	1	1	3	1
8.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอนตามความสนใจของนักเรียน	1	1	1	3	1
8.4 มีการปรับการเรียนการสอนผ่านสื่อ ออนไลน์	1	1	1	3	1
8.5 มีการวัดและประเมินผลตามเกณฑ์ มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	3	1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของ วัตถุประสงค์
กับข้อคำถาม (Item of Objective Congruence หรือ IOC) เกี่ยวกับการพัฒนา
นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์

ข้อคำถาม	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน					
1.1 การพัฒนาความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิด คำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น	1	1	1	3	1
1.2 การพัฒนาความสามารถในการคิด วิเคราะห์และการคิดอย่างมี วิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและแก้ปัญหาเหมาะสม กับสมณสาธูป	1	1	1	3	1
1.3 การพัฒนาความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	1	1	1	3	1
1.4 การพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา	1	1	1	3	1
1.5 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาการจากผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติ	1	1	1	3	1
1.6 การพัฒนาความพร้อมในการศึกษาต่อ การปฏิบัติศาสนกิจหรือการทำงาน	1	1	1	3	1

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

ข้อความคำถาม	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน					
2.1 การพัฒนาคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี ตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับ หลักพระธรรมวินัย กฎหมายและ วัฒนธรรมอันดีของสังคม	1	1	1	3	1
2.2 การพัฒนาความภูมิใจในท้องถิ่น การ เป็นศาสนทายาทและความเป็นไทย	1	1	1	3	1
2.3 การพัฒนาความเอื้ออาทรผู้อื่นและ กตัญญูทวดเทีต่อผู้มีพระคุณ	1	1	1	3	1
2.4 มีการพัฒนาสุขภาพะทางร่างกายและ ลักษณะจิตสังคม	1	1	1	3	1

ภาคผนวก ค

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการวิจัย

RAJABHAT SAKON NAKHON UNIVERSITY

ผลการทดสอบหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามและการหาค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่ายระหว่าง
รายข้อกับรวมทุกข้อ (Item-total Correlation)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	192.08	265.610	.391	.920
a2	192.17	261.789	.678	.916
a3	192.38	261.010	.659	.916
a4	192.25	270.859	.425	.919
a5	192.10	265.631	.520	.918
b1	191.58	263.430	.540	.917
b2	192.17	263.738	.631	.916
b3	191.85	272.336	.328	.920
b4	191.70	271.908	.427	.919
b5	191.90	269.477	.428	.919
c1	191.80	272.626	.439	.918
c2	191.95	278.151	.253	.920
c3	191.90	275.990	.291	.920
c4	191.90	276.451	.254	.920
c5	192.00	271.487	.485	.918
d1	191.63	281.522	.047	.922
d2	191.63	277.010	.243	.920
d3	191.77	274.076	.386	.919
d4	191.52	272.717	.435	.919
d5	191.80	271.138	.580	.918

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
e1	191.85	268.490	.565	.917
e2	192.00	264.923	.560	.917
e3	191.98	272.538	.476	.918
e4	191.95	273.382	.416	.919
e5	191.98	272.538	.446	.918
f1	191.83	275.738	.331	.919
f2	191.75	279.321	.179	.920
f3	191.90	270.759	.530	.918
f4	191.77	274.999	.367	.919
f5	192.00	271.487	.458	.918
g1	191.98	265.769	.576	.917
g2	191.98	274.846	.304	.920
g3	191.83	272.148	.424	.919
g4	191.75	269.987	.479	.918
g5	191.95	268.305	.532	.918
h1	191.77	274.025	.345	.919
h2	191.77	279.871	.119	.921
h3	191.80	269.703	.541	.918
h4	191.92	277.148	.219	.920
h5	191.88	273.702	.360	.919
i1	191.67	272.892	.422	.919
i2	191.77	268.076	.668	.917
i3	192.08	277.404	.259	.920

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
i4	191.95	277.895	.243	.920
i5	192.00	273.282	.431	.919
i6	192.00	273.179	.435	.919
j1	191.67	276.276	.373	.919
j2	191.77	277.410	.217	.920
j3	191.90	273.682	.396	.919
j4	191.67	271.866	.534	.918

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รศรป.ว ๐๐๕๗/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระสุวรรณ สุทธาไส

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระประเสริฐ อกวิวัฒน์ (จันคำ) รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๘๐๓๐๓ นักศึกษา
ปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียน
พระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียน
เชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป. ว ๐๐๕๗/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ภณทิลา น้อยเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระประเสริฐร อภิวัดโน (จันคำ) รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๘๐๓๓ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา

อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โภคสิทธิ์ดิษฐ์พร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รศรป. ว ๐๐๕๗/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวกุสุมา สุ่มมาตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระประเสริฐ อภิวัฒน์ (เงินคำ) รหัสประจำตัว ๒๑๘๒๖๒๐๘๐๓๐๓ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติมิตร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทร. ๐๔๓-๗๒๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑
โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

พระประเสริฐ อภิวัฒน์ (จันทน์), วัชรินทร์ สุทธิชัย และรังสรรค์ อินทน์จันทน์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดสุรินทร์. วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 7(2).

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล พระประเสริฐ อภิวัฒน์ (จันคำ)
วัน เดือน ปีเกิด 27 สิงหาคม 2538
ที่อยู่ปัจจุบัน 93 หมู่ 1 วัดบ้านหนองแวง ตำบลหนองหลวง
อำเภอโนนนารายณ์ จังหวัดสุรินทร์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2561 พุทธศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ. 2563 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY